

**ИЗВЕШТАЈ
О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ АПАТИН
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

ЈП ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ - НОВИ САД

Е – 2151/1

РУКОВОДИЛАЦ ТИМА

Тања Топо, маг.дип.ин.заш.жив.сред.

ДИРЕКТОР

Владимир Зеленовић, дип.ин.маш.

Нови Сад, април 2012. године

ОБРАЂИВАЧ: ЈП Завод за урбанизам Војводине, Нови Сад
Железничка 6/III

РУКОВОДИЛАЦ ТИМА: Тања Топо, маг.дипл.инж.зашт.жив.сред

СТРУЧНИ ТИМ: др Тамара Зеленовић Васиљевић
Ангелина Богојевић, дипл.инж.архит.
Бранко Миловановић, дипл.инж.мел.
Зоран Кордић, дипл. инж. саоб.
Зорица Санадер, дипл.инж.електр.
Милан Жижић, дипл. инж. маш.
Дејан Илић, архит.техн.
Драгана Митић, дактилограф
Аљоша Дабић, копирант

САДРЖАЈ

ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	1
I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	2
1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	2
1.1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ	2
2. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА.....	7
2.1. САДРЖАЈ ПЛАНА	7
2.2. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПЛАНА	7
2.3. ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	8
3. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА	
ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	13
3.1. ПРИРОДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	13
3.1.1. Геолошке и геоморфолошке карактеристике тла	13
3.1.2. Минералне сировине	13
3.1.3. Климатске карактеристике	14
3.1.4. Педологија.....	14
3.1.5. Пољопривредно земљиште.....	14
3.1.6. Шуме, шумско земиште, заштитно зеленило и ловна подручја.....	15
3.1.7. Водно земљиште и хидрографске карактеристике тла.....	16
3.2. СТАНОВНИШТВО	17
3.3. МРЕЖА НАСЕЉА.....	17
3.3.1. Рурална подручја	17
3.4. МРЕЖА ЈАВНИХ СЛУЖБИ	18
3.5. ПРИВРЕДНЕ ДЕЛАТНОСТИ	18
3.6. ИНФРАСТРУКТУРА.....	20
3.6.1. Саобраћајна инфраструктура	20
3.6.2. Водопривредна инфраструктура.....	21
3.6.3. Гасоводна и нафтоводна инфраструктура	22
3.6.4. Електроенергетска инфраструктура.....	22
3.6.5. Електронска комуникациона инфраструктура.....	22
3.7. СТАЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	23
3.8. ПРИРОДНА ДОБРА	26
3.9. НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА	27
3.10. ПРОСТОРНА ДИФЕРЕНЦИЈАЦИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	27
4. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА КОЈЕ МОГУ	
БИТИ ИЗЛОЖЕНЕ НЕГАТИВНОМ УТИЦАЈУ	28
5. РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПЛАНА	
И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ	
ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ.....	32
6. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА, НАЈПОВОЉНИЈЕ	
ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И	
ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПЛАНА.....	33
7. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА	
И ОРГАНИЗАЦИЈАМА	33
II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА.....	34
1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	34
2. ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	35
3. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	35
4. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА	
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	37

III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	38
1. ПРИКАЗ ВАРИЈАНТНОГ РЕШЕЊА УСВАЈАЊА И ИМПЛЕМЕНТИРАЊА ПЛАНА И НЕУСВАЈАЊА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	39
1.1. ПРИКАЗ ВАРИЈАНТНОГ РЕШЕЊА НЕУСВАЈАЊА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА - ВАРИЈАНТА 1	39
1.2. ПРИКАЗ ВАРИЈАНТНОГ РЕШЕЊА УСВАЈАЊА И ИМПЛЕМЕНТИРАЊА ПЛАНА – ВАРИЈАНТА 2	39
1.3. ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕГ РЕШЕЊА СА АСПЕКТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	40
2. ПРИКАЗ ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	45
2.1. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНИРАНИХ АКТИВНОСТИ НА ВАЗДУХ	46
2.2. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНИРАНИХ АКТИВНОСТИ НА ВОДУ	48
2.3. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНИРАНИХ АКТИВНОСТИ НА ЗЕМЉИШТЕ	49
2.4. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНИРАНИХ АКТИВНОСТИ НА ПРИРОДНА ДОБРА (ФЛОРУ, ФАУНУ И БИОДИВЕРЗИТЕТ)	51
2.5. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНИРАНИХ АКТИВНОСТИ НА ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ И ЛОВ	51
2.6. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНИРАНИХ АКТИВНОСТИ НА СТАНОВНИШТВО ...	52
2.7. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНИРАНИХ АКТИВНОСТИ НА НАСЕЉЕ (АРХИТЕКТОНСКО НАСЛЕЂЕ)	53
2.8. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНИРАНИХ АКТИВНОСТИ НА КУЛТУРНА ДОБРА...	53
2.9. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНИРАНИХ АКТИВНОСТИ ПРИ ИЗГРАДЊИ И ЕКСПЛОАТАЦИЈИ ИНФРАСТРУКТУРЕ	54
3. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА	57
3.1. ОПШТЕ МЕРЕ У ТОКУ ИЗГРАДЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ ОБЈЕКТА	58
3.2. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И СТОРОНИХ ВРЕДНОСТИ.....	58
3.2.1. Мере заштите ваздуха	58
3.2.2. Мере заштите вода	59
3.2.3. Мере заштите земљишта	60
3.2.4. Мере заштите заштићених подручја.....	61
3.2.5. Мере заштите од буке	65
3.2.6. Мере заштите при управљању отпадом	65
3.2.7. Мере заштите живота и здравља људи.....	65
3.2.8. Мере заштите од ванредних ситуација	66
4. ВЕРОВАТНОЋА, ИНТЕНЗИТЕТ, СЛОЖЕНОСТ, РЕВЕРЗИБИЛНОСТ, ВРЕМЕНСКА И ПРОСТОРНА ДИМЕНЗИЈА, КУМУЛАТИВНА И СИНЕРГЕТСКА ПРИРОДА УТИЦАЈА ПЛАНА.....	67
IV СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ У ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	69
V ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МОНИТОРИНГ У ПОСТУПКУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ АПАТИН	69
1. ОПИС ЦИЉЕВА ПЛАНА	70
2. ПРЕДЛОГ ИНДИКАТОРА ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	70
3. ЗАКОНСКИ ОКВИР	71
4. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА.....	71
5. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА.....	72
6. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВОДЕ.....	73
7. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ЗЕМЉИШТА	74
8. МОНИТОРИНГ БУКЕ	74
9. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА	75
VI ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	77
1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ	77
2. ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	78

VII ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА	79
1. ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОР ОДГОВАРАЈУЋИХ ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА ТОКОМ РАЗМАТРАЊА ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И НАЧИНА НА КОЈИ СУ ПЛАНСКА РЕШЕЊА УСКЛАЂЕНА СА ЗАШТИТОМ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	79
VIII ЗАКЉУЧЦИ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	80
ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	80

ГРАФИЧКИ ПРИЛОГ:

1. Извештај о стратешкој процени утицаја ППО Апатин на животну средину

ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник Републике Србије", број 135/04 и 88/10) утврђена је обавеза да се стратешка процена утицаја на животну средину врши и за планове у области просторног и урбанистичког планирања. Законом су утврђени услови, начин и поступак вршења процене утицаја планова на животну средину, у циљу обезбеђивања заштите животне средине и унапређивања одрживог развоја, интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме и усвајања Просторног плана.

На основу Одлуке о изради Просторног плана општине Апатин ("Службени лист општине Апатин", бр. 8/05 и 9/2009), приступа се изради Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана општине Апатин на животну средину.

За носиоца израде Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана општине Апатин на животну средину одређен је ЈП "Завод за урбанизам Војводине" Нови Сад.

Извештајем о стратешкој процени су, на основу мултидисциплинарног начина рада, вредновани и процењени могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом планских решења, и дат је предлог мера за смањење негативних утицаја на животну средину.

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Просторни план општине Апатин (у даљем тексту: Просторни план) дефинише стратешки прихватљиве, просторно оствариве и плански осмишљене пропозиције и управљачке механизме, заснивајући се на интегралној валоризацији свих релевантних фактора у доменима заштите, коришћења, организовања и уређења простора, са циљем одржавања еколошке равнотеже подручја кроз интерактивни повратни приступ. Будући концепт развоја се базира на принципима интегралног приступа простору и основним структурама (економска, социјална и еколошка), односно на принципима одрживог развоја.

Основни циљ израде Просторног плана је стварање планског основа за утврђивање смерница и услова за одрживи развој делатности, заштиту, уређење и наменско коришћење простора у обухвату овог Просторног плана.

Стратешка процена је процес којим се интегришу циљеви и принципи одрживог развоја у просторним плановима, с циљем избегавања, спречавања или ограничења негативних утицаја на животну средину, здравље људи, биодиверзитет, природна, културна и друга створена добра.

Непосредан повод за израду Извештаја о стратешкој процени утицаја је обавеза произашла из Одлуке о приступању изради стратешке процене утицаја Просторног плана на животну средину.

У складу са законским одредбама и праксом Стратешке процене у Европи, Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину структурално обрађује:

- (1) полазне основе стратешке процене (амбијентални оквир за обављање стратешке процене);
- (2) циљеве и индикаторе (аналитички и циљни оквир за анализу и дијагнозу стања, дефинисања проблема и проналажења решења);
- (3) стратешку процену утицаја (стратешка процена утицаја на животну средину у ужем смислу – дефинисање матричног оквира процене);
- (4) смернице за ниже хијерархијске нивое (утврђивање смерница, стратешког и хијерархијског оквира за обављање процена утицаја у току спровођења Просторног плана);
- (5) програм праћења стања животне средине (мониторинг – оквир за праћење спровођења Просторног плана, односно очекиваних ефеката, стварних утицаја и новог стања на планском подручју);
- (6) коришћену методологију и тешкоће у изради (концептуални и методолошки оквир коришћен у току израде стратешке процене, односно објективне тешкоће које су утицале на стратешку процену);
- (7) начин одлучивања (оквир у коме су доношене одлуке, односно учешће јавности у поступку стратешке процене);
- (8) закључна разматрања и напомене (синтезни оквир стратешке процене са визијом за спровођење и унапређења стратешке процене).

1.1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ

Изради Просторног плана општине Апатин, приступило се на основу Одлуке о изради Просторног плана општине Апатин ("Службени лист општине Апатин", бр. 8/05), чији је саставни део био Програм за израду Просторног плана општине Апатин.

Израда Просторног плана општине Апатин започета је у складу са одредбама Закона о планирању и изградњи и Правилника о садржини и изради планских докумената, и

израђени су Програм плана (2005.год.) и Стратегија развоја планског подручја (као прва фаза израде Просторног плана, 2007.год.) који су верификовани од стране Комисије за планове општине Апатин и започета је израда Предлога плана. У међувремену је ступио на снагу Закон о планирању и изградњи. У складу са чланом 215. став 6. Закона, поступак израде и доношења Просторног плана започет пре ступања на снагу овог Закона, за који није обављен јавни увид, наставља се по одредбама овог Закона. У том смислу, Мишљењем Комисије за планове Скупштине општине Апатин бр. 06-21/11-I од 13.05.2011. године Програм за израду плана и Стратегија развоја планског подручја су верификовани као **Концепт просторног плана.**

У складу са Законом о планирању и изградњи, на снагу је ступио и нови Правилник о садржини, начину и поступку израде планских докумената.

Нацрт Просторног плана општине Апатин је усклађен са Законом о планирању и изградњи и Правилником о садржини, начину и поступку израде планских докумената.

Просторно планска решења и Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана општине Апатин на животну средину (у даљем тексту: Стратешка процена) су усклађени са прописима, који посредно или непосредно регулишу ову област. Основни прописи који регулишу ову област су:

- **Закон о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године** ("Службени гласник РС", бр. 88/10)
- **Закон о регионалном развоју** ("Службени гласник РС", бр. 51/09 и 30/10)
- **Закон о локалној самоуправи** ("Службени гласник РС", бр. 129/07)
- **Закон о утврђивању надлежности Аутономне Покрајине Војводине** ("Службени гласник РС", бр. 99/09)
- **Закон о пољопривредном земљишту** ("Службени гласник РС", бр. 62/06, 65/08-др. закон и 41/09)
- **Закон о пољопривреди и руралном развоју** ("Службени гласник РС", бр. 41/09)
- **Закон о сточарству** ("Службени гласник РС", бр. 41/09)
- **Закон о ветеринарству** ("Службени гласник РС", бр. 91/05 и 30/10)
- **Закон о водама** ("Службени гласник РС", бр. 30/10)
- **Закон о јавним путевима** ("Службени гласник РС", бр. 101/05, 123/07 и 101/11)
- **Законом о безбедности саобраћаја на путевима** ("Службени гласник РС", бр. 41/09, 53/10 и 101/11)
- **Закон о железници** ("Службени гласник РС", бр. 18/05)
- **Закона о безбедности у железничком саобраћају** ("Службени гласник РС", бр. 60/98 и 36/99)
- **Закон о заштити животне средине** ("Службени гласник РС", бр. 135/04, 36/09, 36/09-др.закон, 72/09-др.закон и 43/11-УС)
- **Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину** ("Службени гласник РС", бр. 135/04 и 88/10)
- **Закон о процени утицаја на животну средину** ("Службени гласник РС", бр. 135/04 и 36/09)
- **Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине** ("Службени гласник РС", бр. 135/04)
- **Закон о заштити ваздуха** ("Службени гласник РС", број 36/09)
- **Закон о заштити од буке у животној средини** ("Службени гласник РС", бр. 36/09 и 88/10)
- **Закон о управљању отпадом** ("Службени гласник РС", бр. 36/09 и 88/10)
- **Закон о експропријацији** ("Службени гласник РС", бр. 53/95, "Службени лист СРЈ", број 16/01-СУС и 23/01-СУС и "Службени гласник РС", број 20/09)
- **Закон о рударству и геолошким истраживањима** ("Службени гласник РС", број 88/11)
- **Закон о геолошким истраживањима** ("Службени гласник РС", број 44/95 и 101/05-др.закон – престао да важи осим члана 38.став 3. који престаје да важи 31.12.2013.)
- **Закон о електронским комуникацијама** ("Службени гласник РС", бр. 44/10);

- **Закон о туризму** ("Службени гласник РС", бр. 36/09, 88/10 и 99/11-др. закон)
- **Закон о енергетици** ("Службени гласник РС", бр. 57/11 и 80/11-исправка)
- **Закон о заштити од нејонизујућих зрачења** ("Службени гласник РС", бр. 36/09)
- **Закон о културним добрима** ("Службени гласник РС", бр. 71/94, 52/11-др. закон, 52/11-др. закон и 99/11-др. закон)
- **Закон о шумама** ("Службени гласник РС" бр. 30/10)
- **Закон о шумама** ("Службени гласник РС" бр. 46/91, 83/92, 54/93, 60/93, 54/96 и 53/93, 67/93, 48/94, 101/05-др.закон) (одредбе чл. 9. до 20.)
- **Закон о заштити природе** ("Службени гласник РС", бр. 36/09, 88/10 и 91/10-исправка);
- **Закон о потврђивању Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта** ("Службени гласник РС - Међународни уговори", бр. 102/07);
- **Закон о потврђивању Конвенције о биолошкој разноврсности** ("Службени лист СРЈ" Међународни уговори, бр. 11/01)
- **Закон о дивљачи и ловству** ("Службени гласник РС", бр. 18/10)
- **Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда** ("Службени гласник РС", бр. 36/09)
- **Закон о ванредним ситуацијама** ("Службени гласник РС", бр. 111/09 и 92/11)
- **Закон о одбрани** ("Службени гласник РС", бр. 116/07, 88/09 и 104/09-др.закон)
- **Закон о заштити од пожара** ("Службени гласник РС", бр. 111/09)
- **Закон о здравственој заштити** ("Службени гласник РС", бр. 107/05, 72/09-др. закон, 88/10, 99/10 и 57/11)
- **Закон о сахрањивању и гробљима** ("Службени гласник РС", бр. 20/77, 24/85 и 6/89 и "Службени гласник РС", бр. 53/93, 67/93, 48/94 и 101/05-др. закон)
- **Уредба о утврђивању водопривредне основе Републике Србије** ("Службени гласник РС", бр. 11/02)
- **Уредба о категоризацији водотока** ("Службени гласник РС", бр. 5/68)
- **Уредба о утврђивању Програма динамике подношења захтева за издавање интегрисане дозволе** ("Службени гласник РС", бр. 108/08)
- **Уредба о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини** ("Службени гласник РС", бр. 75/10)
- **Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину** ("Службени гласник РС", бр. 114/08)
- **Уредба о одређивању активности чије обављање утиче на животну средину** ("Службеном гласнику РС", бр. 109/09 и 8/10)
- **Уредба о поступању са супстанцама које оштећују озонски омотач, као и о условима за издавање дозвола за увоз и извоз тих супстанци** ("Службени гласник РС", бр. 22/10)
- **Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух** ("Службени гласник РС", бр. 71/10)
- **Уредба о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање** ("Службени гласник РС", бр. 35/11)
- **Уредба о еколошкој мрежи Републике Србије** ("Службени гласник РС", бр. 102/10)
- **Правилник о опасним материјама у водама** ("Службени гласник РС", бр. 31/82)
- **Правилник о условима које са аспекта безбедности саобраћаја морају да испуњавају путни објекти и други елементи јавног пута** ("Службени гласник РС", бр. 50/11)
- **Правилник о ближим саобраћајно-техничким и другим условима за изградњу, одржавање и експлоатацију аутобуских станица и аутобуских стајалишта** ("Службени гласник РС", бр. 20/96, 18/04, 56/05 и 11/06)
- **Правилник о методологији за одређивање акустичких зона** ("Службени гласник РС", бр. 72/10),

- **Правилник о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке** ("Службени гласник РС", бр. 72/10)
- **Правилник о методологији за израду акционих планова** ("Службени гласник РС", бр. 72/10)
- **Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива** ("Службени гласник РС", бр. 5/10 и 47/11)
- **Правилником о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување** ("Службени гласник РС", бр. 35/10)
- **Правилник о начину одређивања и одржавања санитарне заштите изворишта за водоснабдевање** ("Службени гласник РС", број 92/08)
- **Правилник о садржини студије о процени утицаја на животну средину** ("Службени гласник РС", бр. 69/05)
- **Правилник о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона 1 kV до 400 kV** ("Службени лист СФРЈ", број 65/88 и 18/92)
- **Правилник о техничким нормативима за погон и одржавање електроенергетских постројења и водова** ("Службени лист СРЈ", бр. 41/93),
- **Правилник о техничким нормативима за заштиту електроенергетских постројења и уређаја од пожара** ("Службени лист СФРЈ", бр. 74/90),
- **Правилник о техничким нормативима за уземљење електроенергетских постројења називног напона изнад 1000V** ("Службени лист СФРЈ", бр. 4/74 и 12/78, "Службени лист СРЈ", бр. 61/95),
- **Правилник о техничким мерама за изградњу, постављање и одржавање антенских постројења** ("Службени лист СФРЈ" бр. 1/69),
- **Правилник о техничким нормативима за заштиту објеката од атмосферског пражњења** ("Службени лист СРЈ", бр. 11/96)
- **Правилник о техничким нормативима за пројектовање, грађење, погон и одржавање гасних котларница** ("Службени гласник СФРЈ", бр.10/90 и 52/90)
- **Правилник о техничким стандардима приступачности** ("Службени гласник РС", бр. 19/12)
- **Правилник о минималним техничким условима за изградњу станова** ("Службени лист СФРЈ", бр. 45/67)
- **Правилник о ближим условима за почетак рада и обављање делатности установа за децу** ("Службени гласник РС", бр. 50/94 и 6/96)
- **Правилник о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе** ("Службени гласник РС", бр. 43/06, 112/09 и 50/10)
- **Правилник о условима за обављање спортских активности и делатности** ("Службени гласник РС", бр. 30/99)
- **Правилник о техничким условима које мора да испуњава рибњак** ("Службеном гласнику СРС", бр. 27/81)
- **Правилник о условима у погледу објеката, простора, опреме и уређаја које морају да испуњавају ветеринарско - специјалистички завод и ветеринарски институт** ("Службени гласник РС", бр. 38/10)
- **Правилником о ветеринарско-санитарним условима објеката за узгој и држање копитара, папкара, живине и кунића** ("Службени гласник РС", бр. 81/06)
- **Правилником о условима опремљености приватне ветеринарске апотеке** ("Службени гласник РС", бр. 60/91)

као и други законски и подзаконски акти који на директан или индиректан начин регулишу ову област.

У овај Просторни план уграђене су смернице и стратешка опредељења из следећих докумената:

- Национална стратегија одрживог развоја ("Службени гласник РС", бр. 57/08)

- Стратегија регионалног развоја Републике Србије за период од 2007. до 2012. године ("Службени гласник РС", бр. 21/07)
- Стратегија развоја информационог друштва у Републици Србији до 2020. године ("Службени гласник РС", бр. 51/10)
- Национална стратегија за укључивање Републике Србије у механизам чистог развоја Кјото протокола за секторе управљања отпадом, пољопривреде и шумарства ("Службени гласник РС", бр. 8/10)
- Стратегија развоја пољопривреде Србије ("Службени гласник РС", бр. 78/05)
- Стратегија развоја шумарства Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 59/06)
- Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2015. године ("Службени гласник РС", број 44/05)
- Програм оставаривања Стратегије развоја енергетике Републике Србије до 2015. године за период од 2007. до 2012. године ("Службени гласник РС", бр. 17/07, 73/07, 99/09 и 27/10)
- Стратегија развоја железничког, друмског, водног, ваздушног и интермодалног транспорта у Републици Србији од 2008. до 2015. године ("Службени гласник РС", бр. 4/08)
- Стратегија развоја радиодифузије у Републици Србији до 2013.године ("Службени гласник РС", бр. 115/05)
- Стратегија развоја поштанских услуга у Србији ("Службени гласник РС", бр. 23/08 и 21/10)
- Стратегија развоја туризма Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 91/06)
- Стратегија развоја туризма Војводине - Маркетинг стратегија туризма Војводине ("Службени лист АПВ", бр. 6/10)
- Стратегија развоја конкурентних и иновативних малих и средњих предузећа за период од 2008. до 2013.године ("Службени гласник РС", бр. 103/08)
- Стратегија развоја трговине Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 15/09)
- Стратегија увођења чистије производње у Републици Србији ("Службени гласник РС", бр. 17/09)
- Национални програм заштите животне средине ("Службени гласник РС", бр. 12/10)
- Стратегија водоснабдевања и заштите вода у АП Војводини ("Службеном листу АПВ", бр. 1/10)
- Стратегија управљања отпадом за период 2010-2019 ("Службени гласник РС", бр. 29/10)
- Стратегија развоја социјалне заштите ("Службени гласник РС", бр. 108/05)
- Стратегија унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији ("Службени гласник РС", бр. 1/07)
- Програм демографског развоја Аутономне Покрајине Војводине са мерама за његово спровођење ("Службени лист АПВ", бр. 3/2005)
- Стратегија развоја спорта у Републици Србији за период од 2009. до 2013. године ("Службени гласник РС", бр. 110/08)
- Стратегија биолошке разноврсности Републике Србије за период 2011.-2018. ("Службени гласник РС", бр. 13/11).

За изналажење оптималних планских решења коришћена је релевантна информациона, студијска и техничка документација, актуелна планска, урбанистичка и друга документација која се односи на подручје обухвата Просторног плана. Основни плански документ вишег реда чија се решења разрађују овим Просторним планом је **Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године и Регионални просторни план АП Војводине.**

Правни основ за израду Извештаја о стратешкој процени утицаја, поред *Решења о изради Извештаја о статешкој процени утицаја Просторног плана општине Апатин на животну средину*, које је саставни део Одлуке о изради Просторног плана општине Апатин, представља и одговарајућа регулатива из области заштите животне средине.

2. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА

Просторни план општине Апатин је стратешки плански докуменат и представља основ за просторно уређење и развој територије општине Апатин. Карактер и садржај Плана је такав да се овим планским документом дефинише дугорочни циљ и концепција развоја, уређења и заштите подручја у обухвату Просторног плана. Утврђују се правила коришћења, организације, уређења и заштите простора, којима се обезбеђује заштита предела, природних и културних вредности и животне средине, одрживо коришћење и заштита природних ресурса, рационална организација мреже насеља, њихово уређење и опремање, рационалан просторни развој и размештај привредних и услужних делатности и јавних служби, као и усклађен развој и коришћење инфраструктурних система.

2.1. САДРЖАЈ ПЛАНА

Нацрт Просторног плана општине Апатин је усклађен са Законом о планирању и изградњи и Правилником о садржини, начину и поступку израде планских докумената. Текстуални део Нацрта плана садржи следеће елементе (преглед основних поглавља Нацрта):

УВОД

ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

1. ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

ПЛАНСКИ ДЕО

I ПЛАНСКА РЕШЕЊА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

1. ОПИС И ОДРЕЂЕЊЕ НАМЕНА ПРОСТОРА

2. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ, КОРИШЋЕЊЕ И РАЗВОЈ ПРИРОДНИХ СИСТЕМА И РЕСУРСА

3. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ, ДИСТРИБУЦИЈА СТАНОВНИШТВА И МРЕЖА НАСЕЉА И ЈАВНИХ СЛУЖБИ

4. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ И ДИСТРИБУЦИЈА ПРИВРЕДНИХ ДЕЛАТНОСТИ

5. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ ТУРИЗМА, ОРГАНИЗАЦИЈА И УРЕЂЕЊЕ ТУРИСТИЧКИХ И РЕКРЕАТИВНИХ ПРОСТОРА

6. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА И

ПОВЕЗИВАЊЕ СА РЕГИОНАЛНИМ ИНФРАСТРУКТУРНИМ МРЕЖАМА

7. ПРОПОЗИЦИЈЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ПРЕДЕЛА, ПРИРОДНИХ ДОБАРА, КУЛТУРНИХ ДОБАРА, ОДБРАНЕ ЗЕМЉЕ И ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА

II ПРОПОЗИЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА

2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА

3. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА

ГРАФИЧКИ ДЕО

2.2. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПЛАНА

Стратешки, општи циљ просторног развоја општине Апатин је остваривање динамичнијег развоја у складу са просторним, економским и социјалним могућностима уз очување животне средине, а проистичу из усвојених циљева и опредељења просторног развоја Републике Србије, подручја Специјалног резервата природе "Горње Подунавље" (у даљем тексту: СРП "Горње Подунавље") и специфичности подручја Општине у просторно функционалном смислу. Општи циљеви се односе на:

- Постизање рационалне организације и уређења простора;
- Обезбеђење просторних услова за реализацију концепта трајно одрживог и уравнотеженог развоја подручја (заштита животне средине, економски и социјални развој);

- Обезбеђење адекватне превенције, минимизирања, мониторинга и контроле свих облика загађивања;
- Дефинисање просторних услова развоја подручја, као дела интегралног управљања у оквиру целокупног система заштите животне средине;
- Задржавање становништва унапређењем квалитета живљења и обезбеђивањем услова за запошљавање;
- Туристичку валоризацију природних и антропогених вредности на посматраном простору и обезбеђивање услова за развој различитих облика туризма;
- Увођење енергетски економичнијих технологија и постепени прелазак на максимално могуће коришћење обновљивих природних ресурса;
- Максимално могуће смањење, у складу са достигнутим степеном друштвено-економског развоја, свих активности које имају негативне ефекте на природу.

2.3. ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Становништво

Основни циљ будућих демографских кретања у општини Апатин односи се на:

- Успоравање негативних тенденција и спречавање даљег погоршања виталних карактеристика популације;
- Стварање услова за повећање степена запослености у насељима, што би допринело подизању квалитета живота становништва.

Мрежа насеља

Циљеви развоја у области мреже насеља општине Апатин су:

- Развој путне мреже, нарочито изградња обилазница и реконструкција постојећих саобраћајница;
- Побољшање опремљености насеља комуналном инфраструктуром и јавним службама;
- Стварање повољних услова за подизање/изградњу нових погона и отварање радних места за запошљавање локалног становништва.

Јавне службе

Циљеви развоја и организације мреже јавних служби у општини Апатин су:

- Прилагођавање мреже јавних служби потребама корисника;
- Уређење и реконструкција постојећих објеката јавних служби, завршетак изградње започетих објеката и изградња нових објеката;
- Примена савремених информатичких и других комуникационих средстава, са циљем повећања доступности услуга и установа јавних служби грађанима.

Привреда

Циљ израде Просторног плана у области привреде је стварање услова за:

- Формирање стабилне и развојне привредне структуре, која ће дугорочно посматрано омогућити одрживо коришћење постојећих ресурса и компаративних предности планског подручја;
- Ревитализација производње и динамизирање развојних процеса и афирмација општине као произвођача здраве хране;
- Обезбеђење просторних услова за развој привредних капацитета;
- У области индустрије: развијање свих грана индустрије (нарочито прерађивачке, као и развој малих и средњих предузећа), у складу са заштитом животне средине;
- Подстицање развоја капацитета терцијалних делатности да би се достигао ниво који захтевају савремени стандарди живљења.

Циљеви развоја који се односе на **пољопривреду** су:

- Очување површина и плодности пољопривредног земљишта, са мерама очувања других природних ресурса за потребе дугорочног развоја;
- Модернизација производних капацитета и санитарних услова побољшања квалитета производа, производње и заштите животне средине;
- Развој конкурентне пољопривредно-прерађивачке делатности;
- Побољшање животних, радних и производних услова на селу, односно спровођење стратегије интегралног развоја руралних простора;
- Стварање препознатљивих и вредних производа дефинисаног географског порекла с тржишном предношћу;
- Одрживим коришћењем природних ресурса створити одрживе и еколошки прихватљиве производе и услове производње хране;
- Сачинити програм привредно оправданог, агрономски и социјално прихватљивог располагања и коришћења државног пољопривредног земљишта;
- Подстицање, стварање и развој одрживих, тржишно усмерених и привредно оправданих породичних пољопривредних газдинстава.

Циљеви развоја у области **туризма** су:

- Изградња саобраћајне инфраструктуре која се односи на путеве, паркинг просторе (нарочито за аутобусе), бицикличке стазе дуж Дунава, марине или пристаништа на Дунаву са пратећим садржајима;
- Изградња смештајних капацитета различитог нивоа услуга (хотели, мотели, камп, домаћа радиност);
- Планирање развоја еко туризма (посматрање птица и специјални и контролисани програми везани за СРП Горње Подунавље);
- Изградња спортско-рекреативних садржаја, плажа са свим потребним садржајима;
- Развијање постојећих и формирање свих потребних служби и организација које ће омогућити реализацију планираних активности.

Циљеви који се односе на **шуме, шумско земљиште и заштитне појасеве ван обухвата СРП "Горње Подунавље"** су:

- Очување постојећих шума, шумског земљишта и ваншумског зеленила и унапређење њиховог стања;
- Повећање степена шумовитости и обраслости подручја;
- Повећање површина под ваншумским зеленилом формирањем заштитних појасева;
- Формирање свих категорија насељског зеленила у свим насељима у општини;
- Заштита од свих облика негативног деловања и стабилност шумских екосистема;
- Конверзија састојина изграђених од неодговарајућих врста на датом станишту.

Циљеви који се односе на **шуме у оквиру обухвата СРП "Горње Подунавље"** су:

- Трајна и ефикасна заштита од свих облика негативног деловања и стабилности екосистема подручја;
- Усклађивање дозвољених видова коришћења природних ресурса (шуме, ловна фауна), са потребама заштите и очувања природног добра уз поштовање принципа одрживог развоја;
- Уважавање и поштовање услова и захтева везано за СРП "Горње Подунавље";
- Замена површина под шумским културама аутохтоним врстама према степенима заштите;
- Побољшање станишних услова шума кроз побољшање хидролошких услова у брањеном делу;
- Заштита, гајење, лов и одржавање ловишта на принципу трајности газдовања ловним ресурсом и заштита ретких и угрожених врста;
- Изградња оптималног стања састојина у складу са дефинисаним функцијама и наменама;
- Уважавање и поштовање услова и захтева везано за заштићено природно добро СРП "Горње Подунавље" и заштитно регулаторну функцију и намену.

У области **ловства** циљеви проистичу из специфичности ловишта и спроводиће се кроз важеће ловне основе и годишње планове газдовања установљених ловишта, а они су:

- Повећање бројности и структуре дивљачи;
- Постизање економског капацитета ловишта;
- Очување ретких и угрожених врста, унапређење станишта и коришћење дивљачи у ловно-туристичке сврхе од стране домаћих и иностраних ловаца.

Заштита природе

Циљеви у области заштите природе **у границама СРП "Горње Подунавље"** су:

- Заштита специфичних и посебних типова акватичне, мочварно-барске, ливадске вегетације, вегетације аутохтоних шума и популације ретких и угрожених врста флоре и фауне;
- Активна заштита екосистема, санација и ревитализација вредних станишта и реинтродукција ретких или угрожених врста, уз успостављање свеобухватног мониторинга;
- Усклађивање дозвољених видова коришћења природних ресурса са потребама заштите и очувања природног добра уз поштовање принципа одрживог развоја;
- Развој туристичко-рекреативних потенцијала, уз развој посебних видова туризма у складу са режимима заштите;
- Очување СРП "Горње Подунавље" и усклађивање свих нивоа његовог коришћења са прописаним режимима заштите;
- Сагледавање заштићених простора у плавном подручју Дунава, у циљу остваривања прекограничне сарадње, повезивања и усклађивања активности у заштити природе.

Циљеви заштите природе **ван простора СРП "Горње Подунавље"**, у границама обухвата Просторног плана су:

- Заштита природних добара;
- Заштита евидентираних локалитета за стављање под заштиту.

Заштита непокретних културних добара

Циљеви везани за заштиту и коришћење непокретних културних добара су:

- Формирање јединствене информационе основе о културном наслеђу;
- Активирање на спровођењу процедуре проглашења евидентираних непокретних добара за непокретна културна добра, уз разврставање по категоријама;
- Израда студије, са валоризацијом тренутног стања и дефинисањем смерница развоја непокретних културних добара са становишта заштите;
- Израда пројеката санације и реконструкције споменика културе;
- Интегрисање презентације и коришћења непокретних културних добара, природног добра СРП "Горње Подунавље" и туристичке понуде, путем заједничких програма, планова и пројеката, уз издвајање дела туристичког профита за потребе заштите природних и културних добара, која су уврштена у туристичку понуду.

Заштита животне средине

У домену заштите животне средине циљеви су следећи:

- Очување еколошке функције слободног простора на територији Општине, због њеног значаја за воду, ваздух и земљиште, као и биљни и животињски свет;
- Рационализација коришћења природних ресурса, уз фаворизовање коришћења обновљивих извора енергије;
- Стварање повољних микроклиматских услова повећањем површина под шумама и заштитним зеленилом (садња заштитних појасева у оквиру пољопривредног земљишта, каналске и саобраћајне инфраструктуре);
- Смањење и контрола употребе пестицида и других хемијских препарата у пољопривредној производњи;
- Снижење високих подземних вода на угроженим локалитетима;
- Стварање услова за пренамену и заштиту постојећих деградираних простора;

- Санирање и рекултивација свих неуређених и непрописно лоцираних одлагалишта отпада на територији Општине, као и других деградираних простора;
- Санитарно депоновање комуналног и нетоксичног индустријског отпада и животињских лешева у складу са Законом о управљању отпадом, важећим правилницима и Стратегијом управљања отпадом за период 2010-2019. године, Споразумом о формирању региона за управљање комуналним отпадом између општина Сомбор, Апатин, Кула, Оџаци и Бач, односно регионалним управљањем комуналним отпадом са регионалном депонијом на територији општине Сомбор (Ранчево).

Инфраструктурни системи

Циљеви развоја простора општине Апатин у домену **саобраћајне инфраструктуре** су:

- Стварање услова за имплементацију свих саобраћајних капацитета који могу да подстакну привредне активности у оквиру овог простора (ЛТЦ и слободна зона), уз интеграцију свих саобраћајних видова, примену савремених транспортних технологија и саобраћајне логистике;
- Изградња нових саобраћајних капацитета који могу да имају релевантан утицај на афирмацију појединих локалитета у овој општини у домену привреде и туризма (обилазница око насеља Апатин, општински путеви, бициклистичке стазе у насељима и поред Дунава);
- Стварање услова за развој саобраћаја и саобраћајних манифестација заснованих на стратешким опредељењима и принципима одрживог развоја животне средине у оквиру урбаних и руралних подручја и атара.

Циљеви у области **водопривредне инфраструктуре** су:

- Стриктно поштовање режима заштите изворишта подземних и површинских вода у свим извориштима комуналних водовода;
- Очување локалних изворишта, чак и оних мањег капацитета и након повезивања појединих насеља са регионалним системима, ради обезбеђивања виталних функција система и у кризним хаваријским ситуацијама;
- Постепено повезивање свих парцијалних водовода у јединствен регионални систем, којим се остварује висока поузданост функционисања и прописан, стално контролисан квалитет воде;
- Приликом прикључивања локалних водовода на регионални систем, из регионалног система ће се допремати само недостајуће количине воде, док ће се наставити са коришћењем свих локалних изворишта која обезбеђују воду доброг квалитета;
- Вода за технолошке потребе у индустрији, која не захтева квалитет воде за пиће, не може се захватати из водовода насеља, већ се потрошачи технолошке воде упућују на властите захвате површинских и подземних вода нижег квалитета (подземне воде у индустријској зони, која се не захвата за водоводе насеља) и на мере рецикулације и планске рационализације потрошње.

Циљеви и критеријуми за канализацију насеља и реализацију постројења за пречишћавање отпадних вода су:

- Даљи развој канализације по сепарационом систему (посебно за отпадне воде насеља и оних индустрија које се након предтретмана смеју прикључити на канализације за отпадне воде, а посебно за кишне канализације);
- Забрани евакуацију отпадних вода у напуштене бунаре и упојне јаме;
- Упуштати отпадне воде индустрија у градску канализацију тек након одговарајућег предтретмана, ради усмеравања према ППОВ општег типа;
- Забрани увођење у градску канализацију опасне материје и супстанце које би ометале и разбијале процес биолошког пречишћавања у ППОВ;
- Димензионисање кишне канализације примерено значају подручја која се њоме штити и величини потенцијалних штета од плављења делова насеља и саобраћајница, са капацитетима који не би требало да буду мањи од оних који су потребни за прихватање тзв. двогодишње кише, нити већи од тзв. десетогодишње кише;

- Ретензирање/ублажавање великих вода на малим водотоцима где год је то могуће (обликовањем терена, коришћењем зелених површина), уколико се исти уводе у системе кишне канализације, пре њиховог увођења у колекторе.

Циљеви развоја система за заштиту од поплава су:

- Заштита од поплава примерена вредности садржаја који се бране;
- Уклапање заштитних система у урбано и остало окружење;
- Повећање поузданости заштитних система реализацијом "касета", којима се евентуални пробој линија одбране локализује на мањој површини;
- Уклапање насипа у све друге садржаје који се граде у близини, тако да не буде угрожена њихова функција, да у њиховој близини нема објеката који би могли да отежају или онемогуће њихово одржавање у периодима дуготрајне одбране од великих вода.

У области водопривреде, решења су у сагласности са значајем и утицајем реке Дунав и низом мањих природних и створених токова, тако да је неопходно:

- ваљано одржавати постојећу мрежу одбрамбених насипа и регулисаних корита;
- сачувати мелиорационе системе;
- заштитити подземна и површинска изворишта.

У области **термоенергетске инфраструктуре** циљеви су следећи:

- Гасификација и топлификација предметног подручја;
- Побољшање рада и поузданости постојеће разводне гасоводне мреже, као и њен даљи развој;
- Функционално коришћење и штедња необновљивих ресурса;
- Развој и коришћење алтернативних облика енергије;
- Одрживи развој енергетске инфраструктуре и заштите животне средине;
- Експлоатација минералних сировина у складу са одрживим развојем, очувањем и заштитом природних и створених ресурса и животне средине.

Циљеви у области **електроенергетске инфраструктуре** су:

- Унапређење квалитета живљења и задовољавање потреба становника, имајући у виду принципе енергетске ефикасности;
- Развој и могућност примене алтернативних извора енергије примерених подручју, с обзиром на енергетску зависност региона, (геотермална енергија, енергија ветра и сунца, биомаса и биогас), имајући у виду енергетску ефикасност;
- Обезбеђење квалитетне и сигурне испоруке електричне енергије диктираном потрошњом у наредном периоду за све потрошаче на подручју Општине;
- Изградња квалитетне спољне расвете у насељима, туристичким локалитетима, дуж државних путева у близини насеља и раскрсница, у складу са новим технологијама развоја осветних тела;
- Заштита коридора високонапонске електроенергетске мреже.

Циљеви у области **електронске комуникационе (ЕК) инфраструктуре** су:

- Обезбедити потребан број електронских комуникационих прикључака за све кориснике, домаћинства у насељима и привредне субјекте;
- Обезбедити мрежу високог квалитета, поузданости и расположивости изградњом јединствене транспортне мреже;
- Изградити међумесни ЕК система за осигурање квалитета међумесних веза довољног капацитета;
- Увођење нове ЕК услуге увођењем оптичких каблова у месне мреже;
- Увођење мобилне услуге засноване на радио преносу;
- Изградити модерне приступне кабловске мреже, за обезбеђење широкопојасних сервиса, развој јавних, комерцијалних и локалних радио и ТВ програма, уз константно праћење и укључивање нових технологија у складу са светским трендовима;
- Осигурање коридора за РР везе;
- Изградити микроталасне системе за дистрибуцију радио и телевизијских програма у сеоским и мањим градским срединама изолованим острвима КДС.

3. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

3.1. ПРИРОДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

3.1.1. Геолошке и геоморфолошке карактеристике тла

Опште природне карактеристике подручја општине Апатин произилазе из њене припадности Бачкој, као делу Панонске низије. Рељеф на подручју Општине карактерише присуство две геоморфолошке целине: алувијална равна реке Дунав и Бачка лесна тераса.

Алувијална равна са апсолутним котама од 80 до 84 m надморске висине заузима површину од око 20.214 ha, што чини 58% укупне површине општине Апатин и пружа се дуж реке Дунав у виду појаса неједнаке ширине. Она није изоморфна већ се, због дуготрајног дејства Дунава, на њој развио веома велики број микрорељефних творевина које се непрестано смењују у виду речних ада, рукаваца, мртваја, пешчаних греда и обалских брежуљака. Изградњом одбрамбених насипа од високих вода Дунава, алувијална равна је подељена у два подморфолошка подтипа. Први, инундација, у небрањеном делу, одликује се периодичном плавношћу и веома бујном барском и шумском флором и фауном. Други, у брањеном делу, има одлике шумског и аграрног подручја са диригованим воденим режимом.

Алувијална равна пружа оптималне услове за узгој шума, дивљачи, риба и свих пољопривредних култура, односно развој свих делатности које се базирају на овим природним ресурсима.

Лесна тераса, са апсолутним котама од 87 до 89 m надморске висине, заузима површину од око 14.736 ha, што чини око 42 % укупне површине општине Апатин и пружа се у њеном североисточном, средишњем и југоисточном делу. Лесна тераса је углавном заравњена, али су на њој заступљени микрорељефни облици у облику мањих депресија и педолица. Она је сачињена од барског предталожног сувоземног леса на коме су се развили типови земљишта који су богати хумусом. Из тих разлога читаво подручје овог геоморфолошког типа погодује развоју аутохтоне култивисане вегетације. Поред природних, на подручју општине Апатин заступљени су и неки микрорељефни облици вештачког порекла у виду насипа и канала.

Изузетно богата хидрографска мрежа коју чине река Дунав и канали ХС ДТД пружају могућност за квалитетно водоснабдевање, наводњавање и одводњавање целог подручја.

3.1.2. Минералне сировине

На простору обухвата Просторног плана налазе се хидрогеотермалне бушотине код Купусине (Kps-1/H), бање "Јунаковић" (Pb-1/H, Pb-2/H, Prg-1/H, Pb-3/H) и Сонте (SO-1/H). Тренутно се термоминерална вода користи само у бањи "Јунаковић" за потребе балнеотерапије, међутим она пружа могућност за много разноврснију примену.

Поред термоминералне воде, предузеће АД "Апатинска пивара" Апатин, према Решењу Покрајинског секретаријата за рударство и минералне сировине има оверене резерве подземних вода на локалитету изворишта пиваре.

У протеклом периоду на подручју Општине регистроване су и истражене појаве песка и шљунка које немају већи економски значај¹.

¹ Подаци добијени од Покрајинског секретаријата за енергетику и минералне сировине АПВ, 2007.

3.1.3. Климатске карактеристике

Подручје општине Апатин је под утицајем умерено континенталне климе која је карактеристична за целу Панонску низију и одликује се хладним и оштрим зимама и топлим и жарким летима. Метеоролошки елементи и појаве приказани су на основу података метеоролошке станице у Сомбору, праћених у периоду од 1971. до 1990. године.

Најнижа средња месечна **температура ваздуха** у периоду праћења је у јануару ($-0,9^{\circ}\text{C}$), а највећа средња месечна температура је у јулу ($20,9^{\circ}\text{C}$). Средња годишња температура по годишњим добима је: зима $0,5^{\circ}\text{C}$, пролеће $11,0^{\circ}\text{C}$, лето $19,8^{\circ}\text{C}$ и јесен $10,5^{\circ}\text{C}$.

Мразеви се током године јављају у 85,9 дана или са 23,5%. Месец јануар је најмразовитији са просеком од 24,3 дана. Број ледених дана је мањи од мразних и износи 24,1 дан или 6,6% годишње. Максимална честина ледених дана је забележена у јануару, 10,5 дана.

Укупна честина **ветрова** је 883‰ годишње. Најучесталији су ветрови северозападни (176‰) и северни (159‰). Северозападни ветрови су најчешће зими, северни у јесен, а југоисточни крајем зиме и почетком пролећа. Северни ветрови махом доносе сув континентални ваздух, северозападни су влажни, повећавају облачност и могућност појаве падавина. Топли јужни ветрови додатно смањују ионако малу влажност земљишта у летњим месецима. Брзине ветрова су током године различите и крећу се од 1,8 m/s у септембру и октобру до 3,0 m/s у априлу.

Главни максимум **падавина** се јавља крајем пролећа и почетком лета (јун-јул) са максимумом падавина у јуну. Сем у облику кише, падавине се излучују у облику снега, суснежице, крупе, града и суградице. Период јављања снега је од септембра до маја, а најчешћи дани са снегом су у јануару. Просечна висина снежног покривача у новембру је 25 cm, у децембру 45 cm, у јануару 39 cm, у марту 48 cm и у априлу 9 cm.

3.1.4. Педологија

На територији општине Апатин јавља се разнолик земљишни покривач са чак 13 типова, подтипова, варијетета и форми.

Сва земљишта на посматраном подручју могу се поделити у пет основних типова који су приказани у наредној табели.

Табела 1. Типови земљишта

Ред. бр.	Назив	Површина ha	Процентуална заступљеност
1.	Черноземи	14.240,05	41,14
2.	Ритска земљишта	8.591,86	24,81
3.	Алувијална земљишта	8.141,56	23,51
4.	Слатине	1.229,35	3,55
5.	Ливадске црнице	255,71	0,74

3.1.5. Пољопривредно земљиште

Пољопривредно земљиште у структури укупног земљишта заузима 24.910,00 ha или 71,27% укупне територије Општине, што је испод просечних вредности за АП Војводину (83,20%). Такође, учешће обрадивог и плодног земљишта у укупном је испод просечних вредности за АП Војводину, док је учешће шумског земљишта знатно изнад просечне вредности за Покрајину.

Табела 2. Структура коришћења земљишта по катастарским категоријама²

Ред. бр.	Катстарске категорије	Општина Апатин		АПВ учешће у укупном %
		површина у ha	учешће у укупном %	
A	Пољопривредно земљиште	24.910,00	71,27	83,20
A ₁	- обрадиво	22.404,73	64,10	76,57
A ₂	- необрадиво	2.505,27	7,17	6,63
B	Шумско земљиште	5.078,36	14,53	6,64
A+B	Плодно земљиште	29.988,36	85,80	89,84
B	Неплодно земљиште	4.962,54	14,20	10,16
A+B+B	Укупно општина	34.950,90	100,00	100,00

На нешто ниже учешће пољопривредног земљишта у општини у односу на просечне вредности у Војводини највише имају утицаја површине под шумским земљиштем (СРП "Горње Подунавље"), које заузимају 14,53% од укупне површине Општине.

Табела 3. Пољопривредно земљиште у општини Апатин по катастарским општинама

Ред. бр.	КО	Површина КО (ha)	Површина пољопривредног земљишта (ha)	% пољопривредног земљишта у КО	% пољопривредног земљишта у Општини
1.	Апатин	11.278,45	6.230,50	55,24	25,01
2.	Купусина	3.449,04	2.718,26	78,81	10,91
3.	Пригревица	4.058,48	3.349,17	82,52	13,45
4.	Свилојево	3.716,73	3.357,85	90,34	13,48
5.	Сонта	12.448,21	9.254,23	74,34	37,15
	Укупно општина	34.950,90	24.910,00	71,27	100,00

3.1.6. Шуме, шумско земљиште, заштитно зеленило и ловна подручја

Шуме и шумско земљиште на територији општине Апатин заступљене су на површини од 5078,36 ha³, са шумовитошћу Општине од 14,53%. Катастарски се не воде делови шума и шумског земљишта СРП "Горње Подунавље", као и делови простора ван СРП "Горње Подунавље", поред КО Купусина, и стога су ти подаци недоступни.

Највећим делом површина од 4263,33 ha газдује ЈП "Војводинашуме" ШГ "Сомбор". Делом шумског земљишта од 375 ha⁴ газдују ЈП Воде Војводине ВДП "Западна Бачка" из Сомбора и ВП "Дунав" из Бачке Паланке (шуме уз Дунав). Шумама уз ОКМ у површини од 430,43 ha⁵ газдује ВПЦ "Дунав" из Новог Сада. Мањи део шума је у друштвеном и приватном власништву.

Највећи комплекси шума су у западном делу општине у саставу СРП "Горње Подунавље".

Заштитно зеленило у обухвату Просторног плана је заступљено у виду дрвореда поред путева, у комплексу економија и радних површина у атару и ловних ремиза и као зеленило насеља. Заштитно зеленило је недовољно заступљено и не испуњава основну функцију повезивања шумских површина у атару насеља са шумама Подунавља.

На простору обухвата Просторног плана установљена су три **ловишта**: "Апатински рит", ловиште којим газдује ЈП "Војводинашуме", ловиште "Крушковац" којим газдује ловачко удружење "Курјачица" из Апатина и ловиште "Свилојево-рибњак" на површинама ДПП "Јединство" Апатин. Сва три ловишта се налазе на територији општине Апатин.

² Извор података: РГЗ – Служба за катастар непокретности општина, 2004.

³ Подаци Републичког геодетског завода, Служба за катастар непокретности из 2004. године

⁴ Подаци из услова ЈП "Воде Војводине", 2004. године

⁵ Подаци из шумске основе 2002/03. године

На подручју обухвата Просторног плана у области **рибарства** остварује се интензивна производња конзумне рибе на површини од око 600 ha. Рибњаци заузимају површине које су некада биле неплодна слатина, а постоје услови и за повећање површина под рибњацима. Подручје општине Апатин је једно од најбогатијих подручја спољним и унутрашњим водама, које нису довољно искоришћене у пољопривреди и индустрији, и које имају основу у технолошком процесу коришћења велике количине квалитетне воде.

3.1.7. Водно земљиште и хидрографске карактеристике тла

Хидролошка мрежа на подручју општине Апатин веома је богато заступљена, а чине је природни и вештачки водотоци, канали и акваторије. Река Дунав, са својим многобројним рукавцима, представља главни водоток овог подручја и одликује се природним водним режимом. Дунав на овом сектору има одлике плувијално – нивалног режима. Највиши средњи месечни водостаји се јављају у јуну и то у Бездану 322 cm, а у Апатину 403 cm.

Основна и детаљна каналска мрежа ХС ДТД прожима целокупни део брањеног дела подручја Општине и одликује се вештачким-диригованим водним режимом.

У општини Апатин налазе се системи за одводњавање Кучка, 9-3а Апатин, Штајер I и II, Пригревица, Свилојево – Сонта, Сонћански рит, Кеверча и Дубоки јендек. Овом Општином обухваћени су и делови система за одводњавање Сига – Казук, ДТД Чичови – Милетић, ДТД Буковац и 9-6 Купусина. На наведеним системима за одводњавање постоји густа мрежа канала за одводњавање различитих карактеристика, са уграђеним цевастим и плочастим пропустима, уставама, уливним грађевинама итд., као и деонични центар за одбрану од поплава "Апатин" у Апатину.

Целокупна површина општине Апатин, сем уског појаса у небрањеном делу између минор корита Дунава и насипа прве одбрамбене линије, обухваћена је системима односно, одводњава се. На предметном подручју постоје црпне станице за пребацивање вишка воде у реципијенте: 9-3а код Апатина, 9-1а Кеверча, 9-1 Богојево, 9-6 Купусина, 9-8 Бездан нова, 9-8 Бездан стара и 9-13 Кенђија.

Подземне воде (фреатске и артешке) имају утицаја на биљни и животињски свет. Оне су значајан чинилац у формирању водених, мочварних, ливадских и шумских екосистема у СРП "Горње Подунавље". У алувијалној равни фреатске воде се налазе на малим дубинама. Уобичајене дубине фреатских вода у алувијалној равни су између 1,5 и 2,5 m. У југозападним деловима Апатинског рита током пролећа и почетком лета, изданска вода се приближава површини, на дубини мањој од 1 m, док на вишим површинама она премашује дубину од 3 m.

Након максималног забележеног водостаја Дунава у 1965. години, уследила је изградња и реконструкција свих насипа дуж Дунава у Бачкој, на ту забележену коту са конструктивним надвишењем од 1,20 m до 1,50 m. На тај начин и територија општине Апатин трајно је заштићена од појаве максималне 100 годишње воде Дунава. Минор корито реке Дунав регулисано је за пловидбу при малим водама за пловила носивости до 1500 тона, сем на сектору од km 1399. до km 1408. На територији ове Општине налази се део насипа одбрамбене линије и то: I и II техничка деоница сектора Богојево-државна граница, од km 0+000 до km 36+000, насип друге одбрамбене линије "Кучка II", од km 0+000 до km 6+285, део насипа Бачки Моноштор-Апатин, од уставе "Купусина" до споја са насипом прве одбрамбене линије и насип Апатин - Богојево, тј. насип испод регионалног пута од Апатина до споја са насипом прве одбрамбене линије код Богојева.

Подручје општине Апатин се успешно штити од унутрашњих сувишних атмосферских, подземних и процедних вода из Дунава. Покривено је са 13 мелиоративних система за одводњавање са различитом густином каналисаности од 0,57 m/ha на лесној тераси до 20,86 m/ha на алувијалној равни Дунава. На четири система постоје црпне станице за пребацивање вишка воде у реципијенте, капацитета од 0,6 до 2,0 m³/s.

3.2. СТАНОВНИШТВО

Анализа демографског развоја насеља општине Апатин извршена је на основу званичних статистичких података пописа становништва у периоду 1948-2002. године.

Према последњем попису становништва 2002. године, у 5 насеља општине Апатин живи 32.813 становника, а у центру Општине живи 58,9% становника.

Дистрибуција становништва према величинским категоријама у ових пет насеља указује да је просечна популациона величина 6563 становника.

Анализа кретања укупног броја становника општине Апатин, за период од 1948-2002. године, указала је на тренд раста укупног броја становника, по просечној годишњој стопи од 0,1%. Посматрано по насељима, сва насеља бележе пад укупног броја становника, осим општинског центра.

Општа демографска ситуација на подручју општине Апатин је неповољна. Дошло је до пада укупног броја становника (перманентно од 1971. године), погоршања старосне структуре и виталних карактеристика популације (опадање стопе наталитета, пораст удела становништва старијег од 60 година).

3.3. МРЕЖА НАСЕЉА

Општина Апатин има 5 насеља (једно насеље градског карактера и 4 сеоска): Апатин, Купусина, Пригревица, Свилојево и Сонта.

Насеље **Апатин** је центар Општине, градског је карактера и у њему живи 19.320 становника односно 58,9% од укупног броја становника у Општини. Од остала четири насеља, која су руралног карактера, два насеља (Купусина и Свилојево) припадају величинској категорији 1001-3000 становника, а два насеља (Пригревица и Сонта) припадају величинској категорији 3001-5000 становника.

Мрежу насеља општине Апатин карактерише:

- Мали број насеља (5) у односу на просечне вредности за АП Војводину (10,3);
- Мала густина насеља која за Општину износи 0,70 насеља/100 km² (за АП Војводину износи 2,22 насеља/100 km²);
- Већа просечна величина насеља у општини у односу на просечне вредности за АП Војводину (6.563 према 4.351);
- Већа просечна величина сеоског насеља (3.373 према 2.104);
- Апатин, као једино градско насеље, има мањи број становника од просечног градског насеља у Војводини (19.320 према 22.946);
- Иста густина насељености (93,88 ст/km²) у односу на средње вредности за АП Војводину (93,82).

Само општински центар Апатин показује стални раст процентуалног учешћа становништва у укупном проценту Општине. Насеља Купусина, Пригревица и Сонта имају константни пад, док у насељу Свилојево процентуално учешће има променљиве вредности.

3.3.1. Рурална подручја

Становници сеоских насеља у општини Апатин, у којима осим становања, делимично рада и основног образовања, за задовољавање потреба вишег реда упућени су на општински центар, у ком су углавном концентрисани главни привредни, културни и образовни садржаји.

Сеоска насеља у апатинској општини су веома повољних особина по основним карактеристикама. По величини, два насеља припадају величинској групи до 3.000

становника (Свилојево и Купусина) а два насеља величинској групи до 5.000 становника (Пригревица и Сонта). Атар насеља је пољопривредно земљиште са изграђеним каналима, системима за наводњавање и рибњацима, што представља повољне услове за развој пољопривреде, нарочито ратарства, воћарства, виноградарства (део око Сонте) и сточарства. Са јужне стране насеља Сонта, изван грађевинског рејона, поред постојеће депоније, налази се Ромско насеље, које је већ сада у фази расељавања и ресоцијализације, претежно у само насеље Сонта.

3.4. МРЕЖА ЈАВНИХ СЛУЖБИ

Социјална заштита становништва обезбеђена је постојањем установа овог типа, које се налазе у Апатину, а то су Центар за социјални рад, Црвени крст, Геронтолошки центар и Дом старих.

Установе за **предшколско васпитање и образовање** налазе се у свим насељима, и по смештајном простору задовољавају потребе у односу на број предшколске деце у свим насељима, док је само у Апатину изражена потреба за повећањем капацитета ових установа.

У области **основног образовања** стање је задовољавајуће, осим чињенице да школа у Апатину, која одговара по капацитету, локацијски није једнако доступна свим ђацима.

Школе за **средње образовање** се налазе у Апатину и то гимназија, средња грађевинска и дрвопрерађивачка школа, као и техничка школа са домом ученика.

Здравствена заштита је обезбеђена у Дому здравља у Апатину и здравственим станицама и амбулантама у осталим насељима. Апотеке се налазе у свим насељима.

Домови културе се налазе у свим насељима. Основна **библиотека** се налази у Апатину, а одељења ове библиотеке се налазе у осталим насељима и то или у склопу дома културе или уз школу. **Музеји** постоје у Апатину, Купусини и Пригревици.

Објекти **физичке културе** се налазе у свим насељима. Поред сале за физичку културу, које се налазе у неким школама, у Пригревици и Сонти су изграђене вишенаменске спортске хале. Изграђени су и спортски терени - фудбалска игралишта, са свлачионицама и делом са наткривеним трибинама у Пригревици, Сонти, Купусини, Свилојеву и Апатину. У неким насељима постоје и отворени терени за мале спортове.

3.5. ПРИВРЕДНЕ ДЕЛАТНОСТИ

Општина Апатин спада међу развијеније војвођанске општине и зато заузима важно место у привредном развоју АП Војводине и Републике Србије.

Носиоц привредног развоја општине Апатин је индустрија. Највећи доходак је остварен у прерађивачкој индустрији, затим у пољопривреди, лову, шумарству и водопривреди и у трговини на велико и мало.

У оквиру индустрије најразвијенија је прехрамбена индустрија, бродоградња, метална индустрија, индустрија грађевинског материјала, индустрија за прераду дрвета и др.

Анализа просторног размештаја привредних капацитета показала је изузетан степен концентрације индустријских капацитета у општинском центру, јер је готово сва индустрија ту сконцентрисана. У осталим насељима су углавном капацитети у функцији пољопривреде.

Анализа постојећих трговинских капацитета указала је на постојање довољног броја трговинских капацитета, али је њихова структура незадовољавајућа (преовлађују малопродајни објекти прехранбеном робом; недостају савремени трговински капацитети). Са аспекта равномерног услуживања становништва Општине ситуација је доста неповољна, због концентрације већине малопродајних капацитета (око 70%) у насељу Апатин.

Број занатских радњи у општини Апатин опада из године у годину. Просторни распоред занатских радњи показује, такође, концентрацију у општинском центру. Број и структура занатских услуга у осталим насељима општине Апатин не задовољава потребе становништва.

Угоститељство је недовољно развијено, иако постоје повољни услови за развој угоститељства, нарочито у функцији туризма.

Према подацима 2005. године од укупно 5531 запосленог, у сектору привреде ради 76,4%, а у сектору ванпривреде запослено је 23,6%. Према броју запослених на 1000 становника (218) општина Апатин је на 20 месту, од укупно 45 војвођанских општина.

По оствареном народном дохотку по становнику 2005. године, од укупно 4 општине Западно-бачког округа, општина Апатин је на 1 месту (најразвијенија је). Према овом показатељу општина Апатин је изнад просека за Западно-бачки округ, АП Војводину и Републику Србију.

Према показатељима (вредност мерних индикатора развијености општине) општина Апатин је изнад просека АП Војводине и Републике, или скоро на просечном војвођанском нивоу, сем кад је у питању број запослених на 1000 становника.

Пољопривреда

Општина Апатин по пољопривредним ресурсима, спада у богатије општине у Војводини.

Квалитетно пољопривредно земљиште, равничарски терени, доступност и обилатост воде и водотока, умерена континентална клима, традиција и наглашена везаност за пољопривреду, а уз то и близина великих потрошачких центара - Суботице и Сомбора, су изврсни предуслови за развој разноврсне и јаке пољопривредне производње у општини Апатин.

Пољопривредно земљиште се простира на 24.910,00 ха (обухвата 71,27% од укупне површине Општине) и представља најзначајнији и најобимнији природни ресурс Општине.

Из анализе постојећих података о коришћењу пољопривредних површина у укупној површини пољопривредног земљишта од 24.910,00 ха, највећу заступљеност имају оранице и баште, са учешћем од око 88 %, док су ливаде и пашњаци заступљени са око 8,9 % што је добар предуслов за даљи развој сточарства. Остале површине су под воћњацима, виноградима, рибањацима, трстицима и барама.

На овим пољопривредним површинама биљна производња се одликује веома широком разноврсношћу у односу на биљне врсте. Она се одвија у виду ратарске, повртарске, воћарско-винаградарске производње и производње лековитих и зачинских биљака.

Сточарство

Сточарство је у општини Апатин, као и у целој Војводини и поред изразито повољних природних услова, у великој кризи. Дрastiчан пад бројног стања стоке, као и смањење продуктивности појединих врста домаћих животиња, како у пољопривредним предузећима тако и на индивидуалним газдинствима, резултирали су огромним падом производње намирница анималног порекла.

Туризам

Туризам на територији општине Апатин је препознат као развојна привредна грана посебно у контексту развоја и очувања СРП "Горње Подунавље".

Материјалну културну баштину, представља мултикултуралност и мултиетичност подручја, које се огледа како многобројним културним манифестацијама, тако и традиционалним приредбама и обичајима. На подручју Општине живе различити народи, а њихове традиционалне прославе, као и етнолошко наслеђе, представљају значајни туристички потенцијал.

3.6. ИНФРАСТРУКТУРА

3.6.1. Саобраћајна инфраструктура

На простору општине Апатин егзистирају три вида саобраћаја: друмски, железнички и водни.

Друмски саобраћај, као основни вид саобраћаја, омогућава комуникацију овог простора са ужим и ширим окружењем. Основни саобраћајни капацитет овог простора је *државни пут II реда бр. 101*, граница Хрватске (Богојево) – Сонта – **Апатин** – Сомбор – Сивац – Црвенка – Кула и *државни пут I реда бр. 3*, Богојево – Кула – Врбас – Србобран – Бечеј – Нови Бечеј – Кикинда – граница Румуније (Наково), који само започиње у оквиру подручја општине Апатин.

Државни пут II реда бр. 101, дуж своје трасе, пролази кроз урбани простор насеља у Општини, а посебно кроз сам општински центар Апатин. Пролазак транзита кроз насеља ремети мирне, унутарнасељске токове и нарушава централне урбане насељске функције, а знатно утиче и на нарушавање еколошких параметара (бука, прашина) у оквиру насеља. Државни пут II реда бр. 101 кумулише и дистрибуира све саобраћајне токове на овом простору, како у оквиру насеља и атара, тако и са својим везама са ДП I реда бр. 3 у општини Оџаци и ДП I реда бр.18 у општини Сомбор. Постојећа траса овог пута пролази кроз Сонту, Свилојево, Апатин и представља главну насељску саобраћајницу у тим насељима.

У оквиру општине Апатин постоје и општински путеви (локални путеви) Апатин – Купусина – Сомбор, Пригревица – Чичови и Апатин - Пригревица (до раскрснице за бању "Јунаковић"). Они чине низ радијалних праваца који настају из путева вишег нивоа и повезују мања насеља у окружењу (или привредне садржаје у атару) са путевима вишег хијерархијског нивоа.

Поред категорисаних путева, постоје и некатегорисани и атарски путеви, који су у функцији остваривања везе насеља са садржајима у атару - сировинским залеђем. Ови путеви су углавном са земљаним коловозом и већи део године су непроходни.

Железнички саобраћај на простору општине Апатин је у функцији, али са повременим коришћењем тј. извршењем транспортног рада, због малог обима роба са овог простора, док интегрално повезивање овог вида саобраћаја са осталим видовима саобраћаја готово не постоји. Стање капацитета железничког саобраћаја на овом простору је на нивоу техничко технолошке застарелости, па је и то један од разлога слабог коришћења овог вида саобраћаја у извршењу транспортног рада.

Водни саобраћај је присутан на простору општине Апатин преко пловног пута реке Дунав и канала ОКМ ХС ДТД Бездан – Пригревица и Сомбор – Оџаци. Ови водни путеви својим хидролошким карактеристикама омогућују извршење транспортног рада пловила (на каналима ОКМ двосмерна пловидба са газом од 2,1 m). Хидролошки услови дозвољавају пловидбу током целе године.

Дуж пловног пута реке Дунав ниво инфраструктуре је незадовољавајући и не омогућава укључење овог вида саобраћаја у прерасподелу транспортног рада при превозу масовних роба. Дуж наведених пловних путева не постоје изграђени саобраћајно манипулативни капацитети за интегрално повезивање са друмским саобраћајем. Изграђени капацитети водног саобраћаја су путничко пристаниште, зимовник и иницијални део капацитета у оквиру микролокације ЛТЦ-а.

3.6.2. Водопривредна инфраструктура

Водоснабдевање

Становништво и индустрија снабдевају се довољном количином воде и квалитетном водом. Насеља имају или локалне системе (Купусина, Сонта, Пригревица) или су прикључена на градски апатински водовод. У Водопривредној основи Србије алувијон Дунава означен је као "повољна зона за регионално извориште водоснабдевања дела Бачке, од Бездана до Богојева". Снабдевање водом индустрије сконцентрисано је највише у самом граду Апатину, прикључењем на градски водовод или из сопствених водозахвата, када је у питању већи потрошач воде. Уназад 20 година успешно се користи и термоминерална вода на локацији бање "Јунаковић".

Организовано водоснабдевање врши се са изворишта које се налази у брањеној зони од високих вода Дунава, у непосредној близини бродоградилишта, а ката терена изворишта је 83,5 mАНВ. Подземне воде захватају се са три бушена бунара, којима су захваћене подземне воде основног водоносног комплекса. Просечна експлоатација подземних вода са овог изворишта процењена је на око $Q = 60 \text{ l/s}$, а максимална експлоатација на око $Q = 80 \text{ l/s}$. Градски водовод је према пројекту димензионисан на 185 l/s, када би на водоводни систем требало да буду прикључени и насеља Пригревица, Сонта и Купусина. Данас су на водоводни систем прикључени насеље Апатин и део индустрије и насеље Свилојево. Само извориште се налази у непосредној близини Дунава, где је остварена директна хидрауличка веза између основне и "прве" издани, па су снижења пијезометарског нивоа мала и не прелазе 2 m - 5 m. Квалитет подземних вода не задовољава нормативе воде за пиће, повећан је садржај гвожђа и нитрата, те се на изворишту врши прерада воде. Већи привредни субјекти (пивара и хладњача) имају своја изворишта, како за технолошке тако и за санитарне потребе.

Одвођење отпадних и атмосферских вода

Каналисање насеља у општини Апатин се спроводи по принципу сепаратне канализације. Од свих насеља у Општини, само у Апатину постоји изграђена канализациона мрежа. У Апатину су забележени случајеви мешања канализације, атмосферских и отпадних вода.

Са аспекта пречишћавања отпадних вода, осим у Апатину, систем пречишћавања отпадних вода није реализован ни у једном насељу Општине, већ се прикупљена отпадна вода упушта у реципијенте без икаквог претходног пречишћавања.

У осталим насељима не врши се прикупљање и одвођење отпадних вода фекалног порекла, већ се употребљена вода упушта у непрописно изведене септичке јаме ограниченог капацитета, што додатно погоршава стање када је у питању загађење подземних вода.

Одвођење атмосферских вода у осталим насељима се одвија преко отворене каналске мреже, положене уз уличне саобраћајнице. Мрежа канала је на појединим местима у лошем стању (канал су затрпани или обрасли растињем) и функционише као упојни канал. Постигнути степен изграђености је веома низак.

Наводњавање

На подручју општине постоји традиција примене наводњавања обрадивих пољопривредних површина у производњи повртарских и ратарских култура. Довољна количина квалитетне воде обезбеђена је на сваком делу Општине захватањем из

хидросистема ДТД (ОКМ), мелиоративних канала (ДКМ), Дунава и из прве фреатске издани. Изградња нових система за наводњавање је у стагнацији из разлога нерешених питања интереса у оквиру политике агрокомплексне сфере привређивања - интензивна производња са две жетве у хидролошкој години.

3.6.3. Гасоводна и нафтоводна инфраструктура

На територији општине Апатин изграђен је разводни гасовод високог притиска РГ-04 - 15 и ГМРС "Апатин" за снабдевање целе Општине природним гасом. Изграђен је и разводни гасовод средњег притиска и МРС за бању "Јунаковић".

На територији Општине гасификовано је само насеље Апатин, у ком су изграђене две мерно-регулационе станице за широку потрошњу и главна мерно-регулациона станица (ГМРС) за целу Општину.

Постојећи капацитети и изграђеност гасоводне инфраструктуре на подручју обухвата Просторног плана пружају могућност њеног даљег развоја и проширења у циљу обезбеђења прородног гаса за све кориснике на предметном подручју и боље експлоатације земног гаса.

На територији општине Апатин не постоје изграђени објекти нафтоводне инфраструктуре, не налазе се нафтне бушотине у експлоатацији и објекти који прате експлоатацију нафте.

3.6.4. Електроенергетска инфраструктура

Снабдевање потрошача електричном енергијом обезбеђено је из трафостанице ТС "Апатин", трансформације 110/20 kV, са уграђеним трафоом снаге 31,5 kVA.

На подручју општине Апатин изграђени су 110 kV далеководи бр. 1215 Апатин-Бели Манастир, 1107/3 Апатин-Оџаци и 1107/2 Апатин-Сомбор 2. Такође, постоји изграђена преносна средњенапонска 20 kV мрежа, као и нисконапонска 0,4 kV мрежа и припадајуће трафостанице.

Сва насеља општине Апатин напајају се са 20 kV извода ТС "Апатин" 110/20 kV, као и индустријска зона. Насеље Апатин напаја се преко осам 20 kV извода. Насеље Свилојево се напаја преко 20 kV извода "Сонта", а постоји веза за напајање преко 20 kV извода "Апатинска скела". Насеље Купусина се напаја преко 20 kV извода "Аеродром", а постоји веза за напајање преко извода "Бачки Моноштор". Насеље Сонта се напаја преко 20 kV извода "Сонта", а постоји веза за напајање преко 20 kV извода "Богојево". Насеље Пригревица се напаја преко 20 kV извода "Апатинска села", а постоји веза за напајање преко 20 kV извода "Бродоградилиште".

Постојећа нисконапонска мрежа је највећим делом ваздушна. Реконструкција нисконапонске мреже у насељима је делимично извршена.

3.6.5. Електронска комуникациона инфраструктура

Електронска комуникациона (ЕК) инфраструктура на подручју општине Апатин, којом су обухваћени ЕК објекти, комутациони системи, спојни путеви и примарна мрежа у насељима, већим делом, и по квалитету и по капацитету, није на задовољавајућем нивоу. Секундарна мрежа није на задовољавајућем нивоу, велики део је изграђен надземно и недовољног капацитета.

У насељима још увек није извршена аутоматизација и дигитализација ЕК опреме и система. Спојни путеви између комутационих чворишта нису у потпуности остварени оптичким кабловима. Изграђен је спојни пут по оптичком каблу Сомбор-Апатин -Сонта, али је и даље у употреби радио-релејни систем веза.

Месна ЕК мрежа у већини насеља такође није осавременењена, секундарна мрежа је углавном још увек ваздушна.

За потребе система ГСМ мреже мобилних комуникација на простору општине Апатин изграђена је базна радио-станица у Апатину, Сонти и Купусини.

3.7. СТАЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Квалитет животне средине општине Апатин је у одређеној мери деградиран због неадекватног коришћења природних ресурса. Локални регистар извора загађивања на територији општине Апатин није израђен, а не врши се ни континуални мониторинг параметара квалитета ваздуха, воде и земљишта иако се врше повремена мерења на појединим локацијама.

Подручје Општине одликује се релативно ниским степеном комуналне опремљености свих насеља у постојећем стању, мада је у току изградња многих инфраструктурних коридора, или је пак у току израда пројектне документације за њих.

АД "АПА" се налази на списку оператера који су у обавези подношења захтева за интегрисану дозволу, а од других предузећа према мишљењу надлежног општинског органа за послове заштите животне средине спадају и "SAINT-GOBAIN" DOO, ЈКП "НАШ ДОМ", АД "ХЛАДЊАЧА" АПАТИН.

Према достављеним подацима општине Апатин за потребе израде Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана општине Апатин на животну средину, у даљем тексту је приказано постојеће стање параметара квалитета животне средине подручја у обухвату Просторног плана.

Квалитет ваздуха

Континуирано праћење квалитета ваздуха у општини Апатин се не врши. Мерења емисије су вршена од стране АД "АПА" и ПГП "ЈЕДИНСТВО". Општина Апатин је у оквиру мониторинга вршила мерење емисије на неколико мерних места у граду. Квалитет ваздуха је најлошији у граду услед развијености саобраћаја, што је проблем који се може решити изградњом обилазнице око градског насеља. Присуство суспендованих честица и чађи потиче од емисије из различитих извора: индивидуалних ложишта, котларница, индустријских димњака, саобраћајних возила са мотором са унутрашњим сагоревањем.

У граду постоји изграђена гасоводна инфраструктура што позитивно утиче на квалитет ваздуха. У Апатину има 650 прикључених домаћинстава, а од индустријских комплекса прикључени су: "РАПИД", АД "АПА", Сушара "ЈЕДИНСТВО", Бања "Јунаковић", ЈКП "НАШ ДОМ", школске и предшколске установе. Од насељених места гасоводом је обухваћена Пригревица, а ради се на гасификацији Сонте и Свилојева.

Квалитет пијаће воде

Снабдевање водом у насељима Општине, како становништва тако и индустрије, одликује снабдевањем довољном количином воде. Сва насеља имају или локалне системе (Купусина, Сонта) или су прикључена на градски апатински водовод. Ипак, квалитет подземних вода не задовољава у потпуности нормативе за воду за пиће у свим насељима у Општини што је неопходно решити у планском периоду.

Водоснабдевање Апатина се врши са изворишта које се налази у непосредној близини Дунава а постоје четири бушена бунара из којих се захватају подземне воде при чему се просечно узима око 130 l/s. На територији општине Апатин број узорак неисправних у микробиолошком погледу износио је око 27% док је хемијски неисправних узорак било око 32%. За централни водовод у Апатину карактеристично је постојање азбестних цеви који се морају заменити.

Контрола квалитета отпадних вода

Досадашња испитивања квалитета отпадних вода су показала да квалитет отпадних вода ниједног контролисаног индустријског загађивача не испуњава Одлуком прописане услове о упуштању отпадних вода у природни реципијент.

Такође, комуналне воде не задовољавају прописане критеријуме али се РН вредност креће у нормалном опсегу 6,5- 8,5 док индустријске отпадне воде имају у зависности од привредне гране, различите РН вредности. Екстремне вредности РН, било оне високе или ниске доприносе бржем пропадању канализационе мреже. Садржај органских материја у испуштеним водама АД "АПА" је изузетно висок и приликом испуштања у реципијент долази до знатног смањења концентрације раствореног-присутног кисеоника у води. С обзиром да се у процесу биолошке разградње ових органских материја троши кисеоник, долази до настајања анаеробних услова.

Градске отпадне воде поред комуналних отпадних вода садрже и отпадне воде индустрије. Од укупног броја домаћинства у општини Апатин, који износи 11.613, број домаћинства која су прикључена на канализациону мрежу износи 4.200 (0,36% укупног броја домаћинства). Индустријска зона поседује сопствену канализациону мрежу за одвођење отпадних вода). Општина није изградила постројење за пречишћавање отпадних вода, али је у Просторном плану као приоритет у решавању еколошких проблема.

Укупно захваћене количине воде (hilj.m ³)	Укупно испоручене количине воде (hilj.m ³)	Укупне количине отпадних вода (hilj.m ³)	Пречишћене отпадне воде (hilj.m ³)	Број домаћинстава прикачених на водоводну мрежу	Број домаћинства прикачених на канализациону мрежу
1655	1504	1052	0	10167	4200

Квалитет сирове отпадне воде у општини Апатин

Особина	Јединица мере	Вредност
Максимални доток комуналне воде	м ³ /дан	1250
Максимални часовни проток	л/с	28,65
ВРК 5 просечна вредност	кг/дан	300
Укупне суспендоване материје	кг/дан	375
НРК, просечна вредност	кг/дан	775
Укупан азот	кг/дан	61,5
Укупан фосфор	кг/дан	9,5

С обзиром да је пивара највећи индустријски загађивач у општини Апатин у току је пројекат предтретмана отпадних вода које ће се након предтретмана упутити на будуће централно постројење за пречишћавање. Канализациона мрежа која обухвата 4.200 домаћинства мора да се прошири на остатак насеља Општине и потребна је реконструкција с обзиром да постојећи колектори не могу да прихвате целокупну отпадну воду из домаћинства. Одвођење сувишних вода из града и ширег подручја спроводи се преко дела мреже хидромелиоративних канала при чему постоји велики број "дивљих" прикључака, који у систем за прикупљање атмосферских вода испуштају фекалне и друге агресивне отпадне воде.

Као већи индустријски загађивачи у Општини идентификовани су:

- ХЛАДЊАЧА АПАТИН АД - Отпадна вода настаје прањем и кувањем артикала за исхрану, прањем машина, уређаја и пода просторија. Састав отпадне воде веома варира у зависности од материјала који се обрађује. У погледу уређаја за пречишћавање отпадних вода у фабрици постоји само таложни базен након чега се отпадна вода канализационим цевима упушта у Дунав.
- АД АПАТИНСКА ПИВАРА АПАТИН - Уређај за пречишћавање отпадних вода не постоји. Отпадна вода се одводи канализационим цевима у Дунав без третмана. На основу анализе ове отпадне воде утврђено је да иста не одговара због мириса,

боје ниских вредности раствореног кисеоника те веће вредности БРК₅, суспендованих материја, нитрита, нитрата, укупног азота, етарског остатка и амонијака.

- ВУКИЦА МИТРОВИЋ АПАТИН - У питању је текстилна индустрија која користи разне базне или киселе боје. Технолошке отпадне воде настале у процесу производње се путем канализационих цеви без пречишћавања одводе у Дунав. Фабрика тренутно не ради.
- ЈКП НАШ ДОМ АПАТИН - Између осталог обавља делатност прикупљања и одвођења отпадних вода. Нема уређај за пречишћавање отпадних вода, већ отпадне воде из домаћинства заједно са индустријском водом системом канализационих цеви улива у реципијент. Анализом ових отпадних вода утврђено је да њихов квалитет не одговара због мириса и боје, ниских вредности раствореног кисеоника те већих вредности БРК₅, суспендованих материја, нитрита, нитрата, укупног азота, етарског остатка и амонијака.

Управљање отпадом

Неадекватно одлагање комуналног отпада и животињских лешева у насељима угрожава земљиште и водоносне слојеве, а индиректно и ваздух, као природни ресурс и представљају изворе загађења околине.

На територији општине Апатин не врши се сепарација нити рециклажа чврстог отпада, а целокупни отпад прикупљен из града и околних насеља одвози се на депонију лоцирану у блоку 92 у Апатину. На територији града не постоји систематичан приступ селекцији, прикупљању и даљој употреби материјала који се може поново користити. Само се на градској депонији обавља сепарација рециклабилних материјала и то спорадично и неорганизовано. Тренутно комунално предузеће ЈКП "НАШ ДОМ" није довољно опремљено да у потпуности контролише стање. Највећи проблеми у свакодневном раду идентификоване су следеће ставке: одржавање и уређење градске депоније и недостатак средстава за опрему и уређење депоније, израда пројекта санације и рекултивације депоније са могућношћу рециклаже и раздвајања отпада, проблем санирања неуређених одлагалишта отпада ("дивљих депонија").

Од предузећа која се баве сакупљањем секундарних сировина у Апатину је регистровано само предузеће АД "АПОС" и мали број предузетника и физичких лица које се баве сакупљањем отпада. У складу са Стратегијом управљања отпадом планира се изградња регионалне депоније на територији општине Сомбор (насеље Ранчево) а постојећа депонија у Апатину ће се рекултивисати. Председници општина Апатин, Сомбор, Кула и Оџаци и Бач су потписали Споразум о формирању регионалне депоније, а Закључак о усвајању Споразума о формирању региона је усвојен дана 22.12.2006 године на седници СО Апатин. Локални план управљања отпадом је израђен и усвојен на скупштини дана 15.03.2010. године.

Квалитет земљишта

Прецизних података о квалитету земљишта (у погледу садржаја загађујућих супстанци нпр. тешких метала), као и о површини напушеног и запушеног земљишта на територији Општине нема. На основу развијености саобраћаја и индустрије може се закључити да је земљиште у градском насељу изложеније загађењу из ових извора и стога лошијег квалитета него земљиште у другим деловима Општине. Спровођењем планских мера и измештањем саобраћајних деоница из центра града изградњом планиране обилазнице заштитиће се земљиште као природни ресурс.

Употреба пестицида и вештачког ђубрива може утицати на контаминацију земљишта, односно на квалитет пољопривредних производа. Овај проблем је посебно изражен у Купусини где се становништво бави интензивним узгојем одређених повртарских култура у пластеницима без контролисане примене хемијских средстава, што представља значајан извор контаминације како земљишта као природног ресурса, тако и намирница произведених на овај начин.

Студије процене утицаја на животну средину

Надлежни општински орган издао је решења за израду следећих студија процена утицаја пројеката на животну средину:

1. АД "АПА" - Објекти у којима се врши припрема воде, Решење о давању сагласности, број 501-104/2006-IV/05, донето дана 22.01.2007. године.
2. "ПРОЈЕКТ ГРАДЊА ББ" - Бензинска пумпа, Решење о давању сагласности, број 501-115/2006-IV/05, донето дана 22.01.2007. године.
3. АД "АПА" - Студија затеченог стања пројекта - објекти у којима се врши производња пива, Решење о давању сагласности, број 501-04/2008-IV/05, донето дана 05.01.2009. године.
4. Чуле Јовица - Фарма за тов свиња, Решење о давању сагласности, број 501-03/2009-IV/05, донето дана 22.09.2009. године.
5. Месна заједница Пригревица - Фекална канализација и пречистач отпадних вода, Решење о давању сагласности, број 501-114/2007-IV/05, донето дана 13.02.2007. године.
6. АД "АПОС" - Сакупљање, разврставање, складиштење и продаја секундарних сировина, Решење о давању сагласности, број 501-53/2006-IV/05, донето дана 19.07.2007. године.
7. Рихањи Ендре - Фарма за тов јунади, Решење о давању сагласности, број 501-59/2007-IV/05, донето дана 30.10.2007. године.
8. "НИС" АД НОВИ САД - Бензинска станица Апатин марина, Решење о давању сагласности, број 501-22/2008-IV/05, донето дана 16.04.2008. године.
9. АД "НАПРЕДАК" - Багеровање речног наноса из корита реке Дунав од км 1401+000 до км 1403+000, Решење о давању сагласности, број 501-24/2008-IV/05, донето дана 18.04.2008. године.
10. "VIP MOBILE" DOO - Радио базна станица мобилне телефоније "НС 2217 СО СОНТА", Решење о давању сагласности, број 501-144/2009-IV/05, донето дана 13.11.2009. године.
11. "VIP MOBILE") DOO - Радио базна станица мобилне телефоније "НС 2219 СО ПРИГРЕВИЦА", Решење о давању сагласности, број 501-143/2009-IV/05, донето дана 13.11.2009. године.
12. "КОНСИНГ ГРУП", "VIP MOBILE" DOO - Радио базна станица мобилне телефоније "НС 230001", Решење о давању сагласности, број 501-111/2010-IV/05, донето дана 20.01.2011. године.

3.8. ПРИРОДНА ДОБРА

На простору општине Апатин налазе се заштићена подручја и локалитети евидентирани као потенцијална подручја за стављање под заштиту.

Заштићено подручје у обухвату Просторног плана је део **СРП "Горње Подунавље"**. То је природно добро I категорије које се налази на подручју ритског комплекса уз леву обалу Дунава. СРП "Горње Подунавље" одликују очувани и разноврсни хидрографски облици ритова (острва, аде, водени рукавци, меандри, ритске баре и мочваре), очуване изворне биљне заједнице (ритске шуме, ливаде и шевари), разноврсна флора и ретке проређене биљне врсте (бели и жути локвањ, ребратица, кукурјак и др.), разноврсна фауна, нарочито птица мочварица и рибе и проређене и угрожене врсте (орао белорепан, црна рода, куна златица и белица, јазавац, дивља мачка). СРП "Горње Подунавље" је укључен и у пројекат прекограничне сарадње са суседним подручјима у Мађарској (Национални парк "Дунав-Драва") и Хрватској (парк природе "Копачки рит"), као и у пројекат европског резервата биосфере "Драва-Мура".

У оквиру обухвата Просторног плана заштићена, као споменици природе су: Гинко у Апатину, храст лужњак у шуми Курјачица, стабло платана у склопу арборетума код некадашњег дворца у оквиру економије Млади борац, стабло дивље крушке у коридору пута Свилојево-Сонта, група стабала храста лужњака са десне стране пута Апатин-Велики салаш, који су под режимом заштите III степена и "Шума Јунаковић" под режимом заштите II и III степена.

Стари парк код Сонте "Арборетум" је заштићен као споменик пејсажне архитектуре.

Шуме комплекса "Шума Јунаковић", који обухвата површину од 180,045 ha, су антропогеног порекла са високим естетским и пејсажним вредностима, са функцијом за одмор и рекреацију. Ове шуме су уточиште многим природним реткостима.

Локалитети евидентирани за стављање под заштиту су: Сонћанска бара (од границе СРП "Горње Подунавље" до Старог села), ловачка шумица-ремиза "Церик-Поповац" и слатине Света Ана (Југово поље), Селиште, Сонћанска и Апатинска слатина.

3.9. НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА

На подручју обухвата Просторног плана утврђен је велики број непокретних културних добара (архитектонско-урбанистичко и археолошко споменичко наслеђе).

Одлуком Скупштине општине Апатин од 18.03.1994. год. ("Службени лист општине Апатин", бр. 2/1994), а на основу Студије заштите споменика културе у општини Апатин, коју је израдио Покрајински завод за заштиту споменика културе из Новог Сада 1984. год., на територији општине Апатин за непокретна културна добра проглашени су објекти који се углавном налазе у насељу Апатин, као и по један објект у Сонти и Купусини.

Посебну вредност овог простора чини само насеље Апатин, чији је градитељски фонд богат, иако је релативно новијег датума. Томе су узрок честе поплаве, које су односиле све што су људи вековима подизали. Према наведеној Студији, у граду Апатину су евидентиране следеће условне групе споменика културе: архитектонско-урбанистички, споменици старије историје, споменици НОБ-а и археолошки споменици.

Поред проглашених културних добара, Студијом заштите споменика културе у општини Апатин, евидентирана су бројна културна добра која се налазе у насељима као и у атарима насеља (углавном археолошка налазишта): привредна добра, етнолошки споменици, споменици старије историје, споменици НОБ-е, и археолошка налазишта, градитељски фондови.

3.10. ПРОСТОРНА ДИФЕРЕНЦИЈАЦИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Стање и квалитет животне средине је један од кључних фактора развоја простора општине Апатин и фактор остварења оптималних услова живота и очувања здравља, насељености и одвијања радних и других активности становништва на овом простору. Из тог разлога, критеријум животне средине мора бити сагледан као један од фундаменталних критеријума за уравнотежен и одржив развој подручја обухваћеног овим Просторним планом у сагласности са циљевима просторног развоја.

Притисак на животну средину мора бити узет у обзир при процени утицаја који ће велики инфраструктурни пројекти имати на простор при изградњи и током коришћења, као и услед стварања нових услова у простору.

Просторним планом Републике Србије (у даљем тексту: ППРС), извршена је просторна диференцијација животне средине у четири категорије, у зависности од чега је потребно обезбедити таква решења и определења којима се спречава нарушавање и даља деградација, обезбеђује санација и ревитализација деградираних локација, као и умањују ефекти ограниченог развоја. Према просторној диференцијацији животне средине дефинисане у ППРС, простор обухваћен Просторним планом налази се **делом у подручју угрожене животне средине** (подручје Града Апатин) и **делом у подручју квалитетне животне средине** (шумска подручја, туристичке зоне контролисаног развоја, пољопривредне воћарске зоне, ливаде и пашњаци, ловна подручја) и **веома квалитетне животне средине** (подручје СРП "Горње Подунавље").

Дугорочна стратегија Републике Србије у области **животне средине и одрживог развоја** подразумева побољшање квалитета живота становништва обезбеђивањем жељених услова животне средине и очувањем природе, смањењем загађења и притисака на животну средину, коришћењем природних ресурса на такав начин да се обезбеди њихова расположивост за будуће генерације.

ППРС дефинисана су основна опредељења, потенцијали и ограничења животне средине, циљеви и принципи заштите, као и концепција и смернице унапређења квалитета животне средине. Основни циљеви у заштити и унапређењу животне средине су заустављање даље деградације и превентивна заштита од свих планираних активности, које могу угрозити постојећи квалитет природне и животне средине, уз санацију и ревитализацију угрожених подручја.

ППРС у области **управљања отпадом** дефинисана је неопходност удруживања општина ради заједничког управљања отпадом чиме ће се успоставити систем регионалних центара за управљање отпадом. Регионални принцип обухвата сакупљање отпада, изградњу регионалних депонија за најмање 20 година, сепарацију рециклабилног отпада, изградњу трансфер станица, као и изградњу постројења за компостирање. Истовремено, неопходно је радити на санацији постојећих званичних одлагалишта отпада, која представљају ризик по животну средину и изградити регионалне и локалне планове управљања отпадом којима ће бити дефинисано управљање отпадом у складу са Стратегијом управљања отпадом.

4. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА КОЈЕ МОГУ БИТИ ИЗЛОЖЕНЕ НЕГАТИВНОМ УТИЦАЈУ

Квалитет животне средине на територији општине Апатин, представља један од императива њеног будућег развоја, а нарочито у динамици његове реализације. Недовољно контролисано коришћење природних ресурса, постојећа изграђеност саобраћајних капацитета, ширење насеља и радних зона, као и велики број неуређених одлагалишта отпада представљају само неке од многобројних деградационих пунктова на територији Општине. У циљу адекватне заштите природних ресурса неопходно је даљи развој Општине усмерити у складу са основним принципима одрживог развоја.

Према подацима Покрајинског секретаријата за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине и Општинске управе општине Апатин, на територији општине Апатин није успостављен континуални мониторинг квалитета ваздуха, воде и земљишта као природних ресурса, као ни нивоа комуналне буке. Вршена су само појединачна и селективна праћења стања квалитета ваздуха, као и појединачна мерења буке на локалитетима бензинских станица, Апатинске пиваре, предузећима "Јединство" и "Дунав".

На територији општине Апатин не постоји израђен локални регистар извора загађивања, тако да није могуће експлицитно сагледати утицаје производних комплекса, саобраћајне инфраструктуре и других деградационих пунктова околине на стање животне средине.

У погледу **угрожености ваздуха**, као природног ресурса, неопходно је напоменути да траса државног пута бр. 101, деоница број 2147, Богојево - Сомбор, која пролази кроз само урбано ткиво насеља Апатин, са својим саобраћајним оптерећењем има негативан утицај на унутарнасељске саобраћајне токове и квалитет урбаног живљења у насељу, с обзиром да Апатин представља значајну изворно-циљну тачку свих транспортних токова западнобачког региона.

Праћење квалитета површинских вода врши се од стране Републичког хидрометеоролошког завода из Београда. Контрола квалитета земљишта врши се појединачно, на лични захтев пољопривредника, те ови подаци нису доступни.

Снабдевање водом у насељима Општине, како становништва тако и индустрије, решено је на задовољавајући начин у погледу снабдевања довољном количином воде.

Одвођење сувишних атмосферских вода углавном је решено отвореним каналима положеним уз уличне саобраћајнице, са уливом у најближе реципијенте, водотоке, депресије на периферији насеља или непосредно у мелиоративне канале. Канали углавном не врше своју функцију услед неодржавања и често представљају "упојне канале". Неопходна је реконструкција канала, њихово међусобно повезивање у јединствене системе на нивоу насеља, као и њихово продубљивање и чишћење, што ће се позитивно одразити на ниво подземних вода, који је у појединим насељима доста висок.

У погледу **одвођења санитарних отпадних вода**, у насељу Апатин постоји организовано прикупљање и одвођење отпадних вода преко канализационог система (преко 90% изграђености у насељу). Међутим, ове отпадне воде се као и воде индустрије упуштају директно и без пречишћавања у Дунав што представља велики проблем не само насеља Апатин, него и свих насеља низводно од Апатина.

Остала насеља у општини Апатин немају решен проблем одвођења отпадних санитарних вода из домаћинства што представља велики санитарно хигијенски проблем у насељима с обзиром да се отпадне воде одводе у непрописно изграђене водопропусне септичке јаме, чиме су у великој мери угрожени вода и земљиште као природни ресурси.

Неизграђеност система за одвођење отпадних санитарних вода у насељима Општине (осим Апатина) има значајан утицај на загађење подземних вода. Такође, неизграђеност канала за одвођење атмосферских вода, индиректно узрокује и загађење земљишта, као природног ресурса, што може представљати лимитирајући фактор за пољопривредну производњу.

Отпадне воде из рибњака у насељу Свилојево се одводе директно у заливни систем, чиме је у великој мери угрожен квалитет како површинских вода, тако и подземних вода и околног пољопривредног земљишта које се наводњава водом из ових канала.

Употреба пестицида и вештачког ђубрива може утицати на **контаминацију земљишта**, односно на квалитет пољопривредних производа. Овај проблем је посебно изражен у Купусини где се становништво бави интензивним узгојем одређених повртарских култура у пластеницима без контролисане примене хемијских средстава, што представља значајан извор контаминације како земљишта као природног ресурса, тако и намирница произведених на овај начин.

Неадекватно одлагање комуналног отпада и животињских лешева у насељима угрожава земљиште и водоносне слојеве, а индиректно и ваздух, као природни ресурс и представља изворе загађења околине. Постојећа санитарна депонија у блоку 92 у насељу Апатин функционише као општинска депонија. Сточни лешеви са територије општине Апатин се организовано односе у кафилерију у Сомбору.

Саобраћајна инфраструктура

Постојећа саобраћајна инфраструктура, њена реконструкција, модернизација и изградња, мора да иницира свеобухватни развој привреде овог подручја, да обезбеди потребан ниво саобраћајне услуге становништву овог подручја као и свима који пролазе кроз подручје ове општине.

У контексту карактеристика животне средине које могу бити изложене негативном утицају, евидентан је утицај саобраћајних дешавања на територији општине Апатин. Систем саобраћајница у оквиру општине представљаће модификован радијални систем саобраћајница различитог хијерархијског нивоа, који треба да задовољи све услове за остваривање насељских и ваннасељских комуникација.

Планирано је прилагођавање и формирање обилазног дела трасе државног пута II реда бр. 101 ван урбаних простора (Апатин) насеља. Формирањем обилазнице стварају се услови за висок ниво саобраћајне услуге и висок ниво безбедности у остваривању везе пре свега са макрорегионалним центром Новим Садом, а затим са осталим регионима и окружењем. Изградњом овог саобраћајног капацитета побољшали би се услови за привредни развој Општине.

Манифестације које су последица саобраћајних кретања на територији Општине имају одређених негативних утицаја на ваздух, земљиште и воду као природне ресурсе, које је неопходно минимизирати поштовањем мера предвиђених законом и смерницама датим у Европским прописима који регулишу ову област.

У наредној табели дати су фактори емисије за тешка теретна возила која транзитирају урбана ткива насеља, што је у постојећем стању (насеље Апатин) значајан проблем.

Табела 4. Фактори емисије за тешка теретна возила

Модус вожње		0	4	3	2
Средња брзина [V_{sr}]	[km/h]	19,5	26,6	42,5	60
CO	[g/h]	240,4	235,0	231,6	248,8
	[g/km]	12,33	9,04	5,45	4,15
CxHv	[g/h]	166,1	165,6	161,9	161,4
	[g/km]	8,52	6,37	3,81	2,69
NOx	[g/h]	294,8	383,7	598,7	819,8
	[g/km]	15,12	14,76	14,9	13,66

где се под модусима вожње подразумева емисија у условима саобраћајног тока и то:

- " 0 " - емисија за проточни саобраћај на градској саобраћајници
за брзине од 17 - 22 km/h
- " 4 " - емисија за успорени проточни саобраћај на градској саобраћајници
за брзине од 22 - 30 km/h
- " 3 " - емисија за проточни саобраћај на транзитној саобраћајници
за брзине од 30 - 55 km/h
- " 2 " - емисија за проточни саобраћај на градској магистрали, обилазницама и
прикључцима на међуградске и ауто-путеве за брзине од 55 - 60 km/h

Поменута саобраћајна кретања евидентно утичу и на негативне утицаје услед манифестовања буке и вибрација, што доприноси укупној кумулативној суми негативних утицаја на животну средину. Железнички саобраћај у постојећем стању, с обзиром на обим саобраћајних манифестација (мали транспортни рад у путничком и у теретном транспорту) није значајан извор негативних утицаја. Евидентно је постојање одређених последица које произилазе из транспортне технологије самог железничког транспорта (бука, вибрације), али на овом експлоатационом нивоу оне нису значајне.

Водопривредна инфраструктура

Непостојање система канализације за одвођење отпадних вода и атмосферских вода, осим у насељу Апатин, у свим насељима у општини Апатин у постојећем стању, које се упуштају у каналску мрежу или се процеђују из септичких јама и копаних бунара, такође доприносе загађењу средине а посебно подземних вода.

Привредни погони продукују значајне количине отпадних вода, које се непречишћене индивидуално евакуишу у потоке и Дунав, а представљају један од битних чинилаца који директно негативно утичу на стање животне средине општине Апатин. Генерално, отпадне воде које се испуштају од стране комплекса неких видова индустрије су

оптерећене органским и неограничаним материјама у вредностима које прелазе МДК (посебно се издваја велико органско оптерећење од апатинске пиваре, чије се отпадне воде изливају директно у Дунав, Сnižаванње концентрација присутних полутаната могуће је једино изградњом система за примарно пречишћавање пре упуштања у канализациони систем употребљених вода насеља.

Термоенергетска инфраструктура

Постојећи гасоводи високог и средњег притиска на територији општине Апатин су подземни објекти у којима се транспорт природног гаса и топле воде, одвија у затвореном систему, и самим тим немају никаквог утицаја на стање животне средине у простору око заштитних коридора ових гасовода. Приликом трасирања и изградње постојећих разводних гасовода, дистрибутивне гасоводне мреже у насељима и топловодне мреже у насељу Апатин, водило се максимално рачуна да се деградација овог простора сведе на минимум, избором трасе гасовода као и након изградње санације терна и довођење у првобитно стање.

Гасоводна мрежа поставља се као подземна инсталација смештена у зеленом уличном појасу насељених места, односно у коридору путних појасева и пољопривредног земљишта ван насељених места.

Топловодна мрежа поставља се као подземна инсталација смештена у зеленом уличном појасу насељених места

Табела 5: Могуће угрожавање животне средине

Промена	За време извођења радова	У случају удеса
1. Квалитет ваздуха	+	+
2. Квалитет површинских вода	-	-
3. Квалитет подземних вода	-	-
4. Квалитет земљишта	+	+
5. Ниво буке и вибрације	+	-
6. Зрачење	-	-
7. Здравље становништва	-	-
8. Климатски услови	-	-
9. Екосистем	+	+
10. Насељеност	-	-
11. Коришћење површина	+	-
12. Комунална инфраструктура	-	-
13. Заштићена природна и културна добра	+	-

Легенда:

(+) има утицаја,

(-) нема утицаја.

Електроенергетска инфраструктура

Постојећа и планирана електроенергетска инфраструктура на простору у обухвату Просторног плана је углавном надземна. Грађење ове инфраструктуре, као и нормалан процес рада изискује обезбеђење слободних коридора око надземних водова, што је на појединим деловима трасе захтевало сечу појединачних стабала и ниског растиња. С обзиром на трајну деградираност простора у заштитним коридорима при избору трасе надземних водова, водило се рачуна да се деградирање простора сведе на минимум тј. да траса где год је то могуће иде преко пољопривредног земљишта, на којем није потребно вршити сечу стабала и растиња.

Електронска комуникациона инфраструктура

Постојећа електронска комуникациона инфраструктура ван насеља, у потпуности је грађена подземно, у коридорима саобраћајница тако да иста није имала никаквог негативног утицаја на животну средину приликом грађења, нити има при експлоатацији.

5. РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПЛАНА И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ

Током израде Просторног плана, разматрана су одређена питања и проблеми у контексту заштите животне средине, и дефинисано је да је у смислу одрживог развоја простора неопходно поштовати следеће еколошке принципе:

- задржати, сачувати и штитити природно вредне и очуване екосистеме, као и просторе код којих капацитет животне средине није битније нарушен;
- санирати и ревитализовати деградиране и угрожене екосистеме и санирати последице загађења, што се приоритетно односи на постојеће индустријске зоне, локације неуређених депонија, локације неконтролисаних улива отпадних вода површинске водотокове, пре свега Дунав и канале ДТД;
- усвојити најадекватнији начин коришћења природних ресурса и простора са циљем очувања природних вредности и унапређења животне средине.

Такође, у циљу минимизације негативних утицаја потенцијалних проблема на територији Просторног плана дефинисани су задаци који подразумевају:

- израду локалног регистра загађивања, и система еколошке безбедности у свим активностима;
- уравнотежено коришћење простора;
- планирање најповољнијег односа између зона становања, производње, рекреације и комуникација;
- оптимално коришћење природних ресурса;
- планирање заштите вредних природних, амбијенталних и урбаних целина;
- ефикасну заштиту изворишта водоснабдевања, природних и културних добара;
- заштиту високобонитетног и осталог пољопривредног, шумског и водног земљишта;
- рационално коришћење природних ресурса, нарочито воде, енергије и сировина за грађевинске материјале;
- управљање отпадом - смањење количине отпада, повећање степена рециклирања и безбедно одлагање у складу са Националном стратегијом;
- избегавање стварања еколошких конфликта између зона привредних и производних активности и саобраћаја, са једне и становања, рекреације и заштићених добара, са друге стране;
- примену критеријума и инструмената заштите животне средине од загађивања при изради урбанистичких планова за поједине делове насељских територија;
- примену критеријума и инструмената заштите животне средине од загађивања при изградњи објеката и постројења, потенцијалних извора загађивања.

У смислу разматраних питања и проблема, током израде Просторног плана разматрана су планска решења која могу да угрозе или заштите животну средину, а која се односе на:

- планирање целина и зона намењених радним и индустријским комплексима;
- планирање крупних инфраструктурних коридора (саобраћајних, хидротехничких, и гасоводних);
- планирање целина и зона за развој површинске експлоатације природних ресурса (неметаличних сировина и др.);
- планирање мрежа инфраструктурног и комуналног опремања и покривања територије (изградња канализационих мрежа са системима за пречишћавање отпадних вода, водоводних, и гасоводних мрежа);
- адекватно и одрживо управљање отпадом.

Сагласно члану 6. Закона о стратешкој процени утицаја, у Извештају о Стратешкој процени утицаја нису посебно разматрана следећа питања из области заштите животне средине:

- климатске промене и промене озонског омотача, обзиром на очекивану еманаацију CO₂ и других гасова са ефектом стаклене баште, простор у границама Просторног

плана није посебно меродаван у потенцијално позитивном и негативном смислу (а са аспекта обавеза према међународним споразумима);

- јонизујуће зрачење, обзиром да планирана намена простора не представља опасност по животну средину и утицај на ниво постојећег природног зрачења.

6. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА, НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПЛАНА

Просторним планом нису предвиђена варијантна решења. Усвојена решења која се на директан и индиректан начин односе на заштиту животне средине, интерпретирана су у Просторном плану, и предметним елаборатом- Извештајем о стратешкој процени утврђено је да су у складу са основним принципима одрживог развоја у погледу свих даљих активности на простору у обухвату Просторног плана.

У случају нереализовања Просторног плана досадашње негативне тенденције у уређењу и коришћењу простора у обухвату Просторног плана ће се вероватно одвијати према следећем сценарију:

- Заузимање површина квалитетног пољопривредног земљишта непланском изградњом, праћено повећањем загађивања земљишта и подземних и површинских вода неконтролисаним испуштањем отпадних вода индустрије и домаћинства, као и неконтролисаним применом хемијских средстава заштите у пољопривредној производњи;
- Настављање неконтролисаног одлагања отпада на неуређене депоније, стихијски насталих на више локација, њиховој непосредној близини насељима, без спровођења санитарних мера заштите и са вероватноћом настајања нових површина;
- Стагнација и назадовање у привредном и целокупном развоју простора у обухвату Просторног плана;
- Нереализовањем доградње/модернизације инфраструктуре наставиће се сценарио угрожавања животне средине и природних вредности предметног простора;
- Деградирање водних ресурса и земљишта услед неадекватног третмана отпадних вода и нереализовања изградње капацитета инфраструктуре за одвођење комуналних и индустријских отпадних вода;
- Изостајање развоја категорије заштитних појасева зеленила.

7. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Због карактеристика подручја у обухвату Просторног плана, непосредног и ширег окружења, постојећих и планираних намена и функција, у поступку израде Просторног плана обављене су консултације са заинтересованим и надлежним институцијама, организацијама и органима, у току којих су прибављени подаци, услови и мишљења.

Све консултације су релевантне за процес стратешке процене и израду Извештаја о стратешкој процени, а услови и мере надлежних органа, институција и предузећа су процесом стратешке процене вредновани и имплементирани у планска решења и саставни су део Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину.

Током израде Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени, прибављени су услови и обављене су консултације са следећим органима, организацијама и предузећима:

- Републичка дирекција за путеве, Регионални центар "Север", Нови Сад,
- Републички сеизмолошки завод, Београд,

- Републички хидрометеоролошки завод, Београд,
- Завод за заштиту природе Србије, РЈ Нови Сад,
- Министарство одбране РС, Београд,
- Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине, Нови Сад,
- Покрајински завод за заштиту споменика културе, Нови Сад,
- ЈЖТП "Београд", Сектор за развој, Београд,
- "Пловпут" Београд,
- ЈП "Војводинашуме" Шумско газдинство "Сомбор", Сомбор,
- ЈВП "Воде Војводине", Нови Сад,
- ЈП "Електровојводина", Електродистрибуција "Сомбор", Сомбор,
- ЈП "Електроисток", Погон преноса "Нови Сад", Нови Сад,
- Телеком Србија, Сектор за мрежу, Београд,
- Телеком Србија, Филијала Сомбор, Сомбор,
- Телеком Србија, Сектор за ЕОС, Београд,
- 063 Мобтел Србија, Београд,
- Радио телевизија Србије, Београд,
- Ловачки савез Војводине, Нови Сад,
- Покрајински секретаријат за заштиту животне средине и одрживи развој, Нови Сад.

Консултације са заинтересованом јавношћу и појединцима биће обављене у току јавног увида, а резултати консултација биће саставни део Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину.

II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Општи и посебни циљеви Стратешке процене дефинисани су на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, услова надлежних органа и институција, као и проблема и предлога у погледу заштите животне средине у Просторном плану.

1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Општи циљеви стратешке процене подржавају опште циљеве постављене вишим планским документима, односно Просторним планом Републике Србије, који дефинише на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљеве заштите животне средине утврђене на нивоу Републике и међународном нивоу.

Општи циљеви стратешке процене су:

- поштовање режима и мера заштите дефинисаних у Уредби о заштити СРП "Горње Подунавље";
- обезбеђивање квалитетне животне средине;
- одрживо управљање водним ресурсима и развој организованог водоснабдевања;
- рационално коришћење природних ресурса, у складу са националном и регионалном политиком у области социо-економског, еколошког и другог развоја;
- заустављање деградације природне средине, посебно у подручјима погодним за рекреативно-туристичке активности, водопривреду (водоснабдевање) и производњу хране;
- обезбеђивање стандарда грађења и комуналног опремања у складу са принципима заштите животне средине, уз адекватну земљишну политику;
- одрживо управљање отпадом;
- рекултивација дивљих и напуштених депонија и осталог деградираног земљишта, посебно дегадираних простора насталих експлоатацијом минералних сировина;

- развој еколошке етике и знања о узроцима и последицама нарушавања животне средине;
- обавеза усклађивања коришћења простора са могућностима и ограничењима природних и створених вредности и са потребама социјалног и економског развоја подручја и локалне заједнице;
- развој мониторинг система животне средине (вода, ваздух, земљиште и бука).

2. ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Посебни циљеви Стратешке процене утицаја Просторног плана на животну средину утврђују се на основу анализе стања животне средине, значајних и битних питања, проблема, ограничења и потенцијала подручја Просторног плана, као и приоритета за решавање еколошких проблема у складу са општим циљевима и начелима заштите животне средине. Одрживо планирање и коришћење простора у Просторном плану, представља услов превентивне заштите и побољшања стања у простору и животној средини и очувања природних вредности и ресурса, природних и културних добара.

Одредбе Стратешке процене утицаја омогућавају формирање одрживе матрице за планирање намене простора у обухвату Просторног плана.

3. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Да би индикатори били поуздани и применљиви на свим нивоима планирања као инструмент за компарацију, неопходан је усаглашени систем праћења који подразумева:

- јединствене показатеље,
- јединице мерења,
- метод мерења,
- период праћења,
- начин обраде података,
- приказивање резултата;

Подаци се прикупљају на разним нивоима и у разним институцијама: статистичким заводима, заводима за јавно здравље и здравствену заштиту, хидрометеоролошким службама, геолошким и геодетским заводима, заводима за заштиту природе и споменика културе.

Приказ индикатора одрживог развоја (развоја усклађеног са захтевима заштите животне средине) је лимитиран начином прикупљања и обраде статистичких података. Индикатори одрживог развоја морају бити коришћени у контактима са међународним организацијама и институцијама. Међутим, они траже дужи период обраде података, јер су у већини случајева изведени показатељи у Србији, за које је неопходна статистичка обрада на основу постојеће статистичке документације.

На основу Правилника о Националној листи индикатора заштите животне средине, на територији општине Апатин релевантни су индикатори приказани у наредној табели:

Табела 6. Посебни циљеви плана, СПУ и индикатори

Бр.	Посебни циљеви СПУ	Област	Посебни циљеви	Индикатори
1.	Заштита и одрживо коришћење природних ресурса- ваздуха, воде и земљишта	Ваздух	<ul style="list-style-type: none"> – Израда локалног регистра извора загађивања ваздуха на територији Општине – Успостављање адекватне мреже мониторинг станица – Смањење укупне емисије аерополутаната, посебно гасова са ефектном стаклене баште (саобраћај, индустрија, индивидуална ложишта, отпад) 	<ul style="list-style-type: none"> – Учесталост прекорачења дневних граничних вредности за PM_{10}, NO_2, O_3 и SO_2, – Емисија закисељавајућих гасова (NO_x, NH_3 и SO_2) – Емисија прекорсора озона (NO_x, CO, CH_4, и $NMVC$) – Емисија примарних суспендованих честица и секундарних прекорсора суспендованих честица (PM_{10}, NO_x, NH_3 и SO_2) – Емисија гасова са ефектом стаклене баште – Пројекција емисија гасова са ефектом стаклене баште – Емисија ненамерно испуштених дуготрајних органских загађујућих материја – Емисија тешких метала
2.	Заштита и одрживо коришћење природних ресурса-ваздуха, воде и земљишта	Вода и Земљиште, шуме и шумско земљиште	<ul style="list-style-type: none"> – Повећање броја прикључака на водовод – Повећање броја становника тј домаћинства прикључених на канализациони систем – Изградња ППОВ у насељима и индустријским комплексима – Унапређивање квалитета воде у површинским водотоцима редовним вршењем мониторинга – Ублажавање ефеката елементарних непогода (пројеката ревитализације) – Контролисана примена хемијских препарата у пољопривреди – Санација и рекултивација свих деградираних простора – Израда катастра локалитета деградираних и контаминираних земљишта у индустријским областима 	<ul style="list-style-type: none"> – Индикатор потрошње кисеоника у површинским водама, – Нутријенти у површинским и подземним водама – Индекс сапробности – SWQI-Serbian Water Quality Index – Квалитет воде за пиће – Квалитет воде за купање – Индекс експлоатације воде (WEI) – Коришћење воде у домаћинству – Губици воде – Проценат становника прикључених на јавни водовод – Проценат становника прикључен на јавну канализацију – Постројења за пречишћавање отпадних вода из јавне канализације – Загађење отпадне воде – Емисија загађујућих материја из тачкастих извора у водна тела – Ерозија земљишта – Садржај органског угљеника у земљишту, – Управљање контаминираним локалитетима – Промена начина коришћења земљишта – Површине деградираних земљишта – Депозиција загађујућих материја, шумско земљиште и мониторинг здравственог стања шума – Штете у шумама – Слатководне врсте – Индекс биомасе и излов рибе – Динамика популација главних ловних врста – Прираст и сеча шума, – Управљање шумама и потрошња из шума

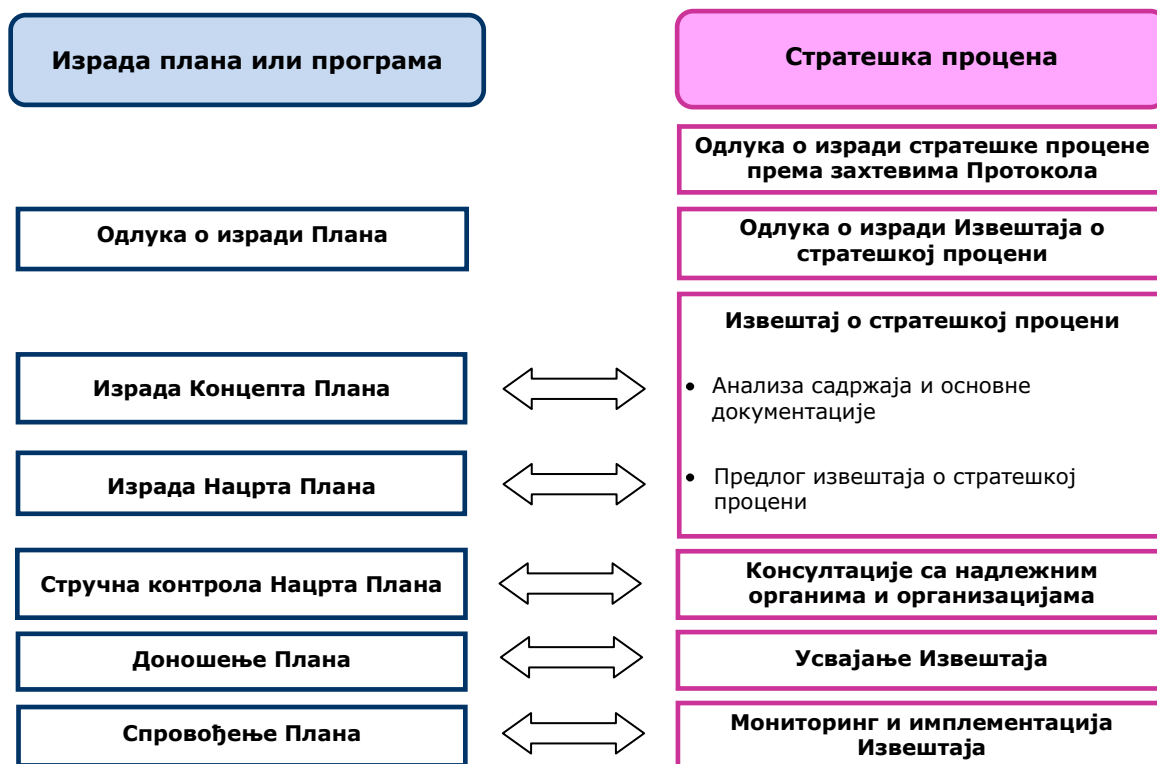
3.	Заштита природног наслеђа- заштићених природних добара, биодиверзитета и геодиверзитета и заштита предела	Заштита природних добара, биодиверзитета, геодиверзитета и предела	<ul style="list-style-type: none"> – Повећање % површина заштићених природних добара на територији Општине – Успостављање еколошке мреже – Очување постојећих врста биљака и животиња и повећање њиховог броја – Идентификација и очување типова предела и формулисање програма заштите – Заштита посебно вредних амбијенталних целина 	<ul style="list-style-type: none"> – Шуме: мртво дрво – Диверзитет врста – Заштићена подручја – Угрожене и заштићене врсте
4.	Унапређење управљања отпадом	Отпад	<ul style="list-style-type: none"> – Смањење количине депонованог комуналног отпада сепарацијом отпада и рециклирањем – Организовано сакупљање отпада у руралним подручјима – Трајно решавање третмана опасног отпада – Успостављање посебних токова медицинског отпада – Решавање проблематике одлагања и третмана отпада животињског порекла 	<ul style="list-style-type: none"> – Укупна количина произведеног отпада – Производња отпада (комунални, индустријски и опасан) – Количина произведене амбалаже и амбалажног отпада, – Количина посебних токова отпада – Количина произведеног отпада из објеката у којима се обавља здравствена заштита и фармацевтског отпада – Предузећа овлашћена за управљање отпадом, – Депоније отпада, – Количина издвојеног прикупљеног, поновно искоришћеног и одложеног отпада – Прекогранични промет отпада
5.	Рационална експлоатација минералних сировина и обновљивих извора		<ul style="list-style-type: none"> – Рационално коришћење обновљивих извора енергије у складу са принципима одрживог развоја – Контролисана експлоатација минералних сировина 	<ul style="list-style-type: none"> – Потрошња енергије по глави становника (GJ/становнику или toe (тона еквивалентне нафте) по становнику – Рационална експлоатација минералних сировина (т/год или %)
6.	Фаворизација коришћења ОИЕ		<ul style="list-style-type: none"> – Повећање коришћења ОИЕ до 2014. године 	<ul style="list-style-type: none"> – Учешће обновљивих извора енергије у укупној потрошњи енергије (%)
7.	Бука			<ul style="list-style-type: none"> – Укупни индикатор буке – Индикатор ноћне буке

4. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Многи међународни документи упућују на важност односа процеса планирања и процеса израде стратешке процене утицаја на неопходност интеграције овог инструмента у процес планирања.

Истиче се и то да је стратешка процена утицаја делимично интегрисана у планове и програме уколико се израђују у одвојеним фазама. Да би била потпуно интегрисана процедура израде стратешке процене утицаја треба да се преплиће са процедуром израде планова или програма. Шема 1. приказује принцип по којем су се стручњаци Завода за урбанизам Војводине руководили при изради ова два елабората, односно приказана веза између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене утицаја плана на животну средину.

Шема 1. Везе између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене

Циљеви стратешке процене су, с обзиром на истовремену тј. паралелну израду ова два документа у потпуности усаглашени са циљевима Просторног плана.

III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

У процесу израде планског документа и у поступку стратешке процене могућих утицаја планских решења на животну средину, потенцијала и ограничења у простору и животној средини, вредновани су следећи аспекти:

- Природне карактеристике, постојеће стање и услови у простору;
- Створене вредности, постојећа намена простора и досадашњи начин коришћења природних ресурса;
- Стање комуналне опремљености и уређености подручја;
- Стање и статус природних и културних добара;
- Услови надлежних институција у поступку израде Просторног плана и Стратешке процене;
- Циљеви планских докумената вишег хијерархијског нивоа и циљеви предметног Просторног плана.

С обзиром да Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину не прописује шта представљају варијантна решења Просторног плана која подлежу Стратешкој процени утицаја, разматрана су два могућа варијантна решења:

- **Варијанта - I** - да се Просторни план општине Апатин не усвоји;
- **Варијанта - II** – да се Просторни план општине Апатин усвоји и имплементира.

Утицаји стратешког карактера и укупни ефекти Просторног плана на животну средину утврђују се кроз процену и поређење постојећег стања, циљева и планских решења, ограничавајући се у том контексту на позитивне и негативне ефекте доношења или недоношења Просторног плана.

1. ПРИКАЗ ВАРИЈАНТНОГ РЕШЕЊА УСВАЈАЊА И ИМПЛЕМЕНТИРАЊА ПЛАНА И НЕУСВАЈАЊА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Плански документ представља основни инструмент управљања простором. Непостојање Просторног плана значи непостојање адекватних мера и услова за организовање активности у простору и његово коришћење уз обавезне мере заштите и унапређења животне средине, прописане Стратешком проценом утицаја као саставним делом Просторног плана.

1.1. ПРИКАЗ ВАРИЈАНТНОГ РЕШЕЊА НЕУСВАЈАЊА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА - ВАРИЈАНТА 1

Прихватањем **Варијанте I** одржало би се постојеће стање у простору који карактеришу:

- Угрожено стање животне, емисија загађујућих материја у ваздух, негативни утицаји на квалитет вода и земљишта;
- Недовољна инфраструктурна и комунална опремљеност, стање општинских путева незадовољавајуће;
- Дотрајалост инсталација водоводног система, хаварије на системима, неконтролисано испуштање отпадних вода у реципијенте;
- Богато природно наслеђе (СРП Горње Подунавље) и културно наслеђе са великим бројем природних вредности, археолошких налазишта и објеката градитељског наслеђа у насељима релативно незаштићено и неискоришћено као потенцијал за развој туризма;

Варијантно решење неусвајања Просторног плана општине Апатин може за последицу имати:

- нарушавање основног концепта дугорочног одрживог развоја и стратешких смерница развоја Општине;
- недостатак мера и инструмената за управљање простором на еколошки прихватљив и одржив начин;
- непланска реализација појединачних пројеката и делатности на локацијама, зонама и целинама које не испуњавају претходне услове заштите простора и животне средине;
- угрожавање квалитета ваздуха, вода, земљишта и здравља становништва;
- неадекватна заштита и презентација природних и културних добара;
- непоштовање Планом предвиђених и систематизованих, обавезујућих смерница и мера за уређивање подручја;
- непланско коришћење простора и експлоатација минералних сировина са могућим негативним утицајима на стање у простору;
- нерационално коришћење и деградација природних ресурса и предеоних вредности подручја;
- непоштовање мера обавезног инфраструктурног и комуналног опремања и уређења;
- недовољна и неадекватна комунална и инфраструктурна опремљеност појединих делова подручја;
- непоштовање општих и посебних смерница и мера заштите животне средине из планова на вишем хијерархијском нивоу и Просторног плана.

1.2. ПРИКАЗ ВАРИЈАНТНОГ РЕШЕЊА УСВАЈАЊА И ИМПЛЕМЕНТИРАЊА ПЛАНА – ВАРИЈАНТА 2

Циљ израде Просторног плана је дефинисање планских решења за даљи одрживи развој општине, заштиту природних вредности (ваздуха, воде, земљишта, биљног и животињског света), одрживо коришћење природних ресурса, посебно необновљивих и тешко обновљивих, ревитализацију деградираних локација и зона, заштиту животне средине, презентацију и одрживо коришћење културних добара и заштиту простора у целини. У Просторном плану извршена је свеобухватна анализа подручја, положај и

значај, стање подлога, статус земљишта, постојеће структуре, стање инфраструктурне и комуналне опремљености, предности, потенцијали, могући ограничавајући фактори и услови надлежних институција. Дата је анализа и процена развојних могућности за основне поставке Просторног плана.

Прихватањем **Варијанте II** стварају се се услови за побољшање квалитета живота грађана, уз спровођење мера очувања животне средине прописаних Просторним планом и Стратешком проценом утицаја.

Усвајање Просторног плана представља варијантно решење којим се стварају услови за:

- одрживи развој на основама заштите и одрживог коришћења простора, природних и створених вредности и животне средине;
- рационалну организацију и уређење простора у границама планираних и утврђених грађевинских подручја;
- очување еколошког интегритета, регенеративног и апсорпционог капацитета простора;
- фазно инфраструктурно и комунално опремање и уређење подручја Плана;
- заштиту природне и животне средине, (заштиту од аерозагађивања, загађивања подземних и површинских вода, земљишта, заштиту од прекомерне буке);
- адекватну заштиту и презентација културног наслеђа и природних добара, пре свега СРП "Горње Подунавље";
- заштиту здравља становништва;
- управљање свим генерисаним врстама отпада и отпадних вода;
- дефинисање мера заштите за хијерархијски ниже нивое, које ће се оперативно пројектовати и спроводити у процесу имплементације Просторног плана изградом стратешких процена утицаја за планове нижег хијерархијског нивоа;
- дефинисање мера заштите при реализацији појединачних пројеката у границама Просторног плана уз обавезну процену утицаја на животну средину, пројектовање и спровођење мера заштите, мера управљања акцидентом и контрола стања животне средине;
- организовање праћења стања животне средине (мониторинг);
- имплементирање обавезујућих смерница прописаних планским документима вишег хјерархијског нивоа;
- укључивање јавности у процес планирања и доншења одлука везаних за развој предметног подручја.

1.3. ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕГ РЕШЕЊА СА АСПЕКТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

У поступку процене стратешких утицаја Просторног плана и планских решења разматрана су варијантна решења (усвајање и неусвајање Просторног плана) како би се извршило поређење и вредновање за избор најбоље понуђене варијанте са аспекта заштите простора и животне средине. Предложена варијантна решења вреднована су са аспекта:

- могућности успостављања интегралне контроле у простору и контроле коришћења свих доступних ресурса,
- могућности развоја на принципима одрживости и економске прихватљивости,
- могућности контроле, мониторинга и заштите животне средине;

Као што је већ претходно речено, Стратешком проценом утицаја Просторног плана на животну средину разматрана су два могућа варијантна решења:

- **Варијанта - I** - да се Просторни план општине Апатин не усвоји;
- **Варијанта - II** – да се Просторни план општине Апатин усвоји и имплементира.

Поређење варијантних решења извршено је на основу позитивних и негативних утицаја које би варијантна решења имала у простору. Позитивни ефекти вредновани су са аспекта утицаја на:

- Природне вредности, стање животне средине, природна добра, биљне и животињске врсте као и целокупан биодиверзитет на подручју Просторног плана и у окружењу;
- Створене вредности, демографске карактеристике, стање и очуваност културног наслеђа, мрежу насеља, привредне активности;
- Предеоне и пејзажне карактеристике подручја општине Апатин;
- Очување СРП "Горње Подунавље";
- Инфраструктурну и комуналну опремљеност подручја;
- Просторне и урбанистичке услове и параметре и могућност контролисаног управљања простором.

Еколошки најприхватљивије решење било би оно које би омогућило:

- примену мера за спречавање негативних утицаја у простору и животној средини;
- рационално коришћење природних ресурса у планској поставци;
- дефинисање еколошких зона и целина;
- спровођење мониторинга животне средине;
- поштовање еколошких начела и принципа одрживог развоја.

Табела 7. Поређење варијантних решења

Варијанте	Процена постојећег стања	Процена очекиваних позитивних утицаја	Процена негативних ефеката
Природне вредности			
Варијанта I	Нарушен квалитет ваздуха, површинских и подземних вода, земљишта, повећан ниво буке неадекватна заштита предела и природних реткости, нерационално коришћење природних ресурса, деградација шума и пољопривредног земљишта		Тенденција даљег угрожавања квалитета ваздуха, вода, земљишта, здравља становништва потенцијално угрожавање природних добара, деградација и Нерационалност у коришћењу природних ресурса
Варијанта II		Побољшање квалитета чинилаца животне средине адекватна заштита и презентација природних реткости, рационално коришћење природних ресурса очување пољопривредног земљишта високог бонитета очување шумског земљишта заштита обновљивих, тешкообновљивих и необновљивих природних ресурса	План, као услов управљања простором, даје инструменте за спречавање и контролу појава, изненадних појава или неочекиваних појава
Створене вредности			
Варијанта I	Реализација појединачних објеката и делатности на локацијама, зонама и целинама које не испуњавају претходне услове заштите простора и животне средине, нерационална „потрошња“ грађевинског земљишта неадекватна заштита културних добара		Потенцијално угрожавање животне средине и здравља становништва услед непоштовања мера заштите потенцијално угрожавање културних добара, њихова неадекватна заштита и презентација
Варијанта II		Реализација планираних намена, објеката, садржаја, функција, линијских и комуналних инфраструктурних система према условима и мерама заштите очување, ревитализација и адекватна презентација културног наслеђа	Поштовање правила грађења и уређења простора представља превентивну заштиту од негативних појава и ефеката
Предеоне вредности			
Варијанта I	Деградиране предеоне вредности нарушене пејзажне карактеристике		Даље нарушавање и деградација предеоних вредности
Варијанта II		Унапређивање пејзажно-предеоних вредности планирање и категорисање зеленила	Планом предвиђено озелењавање пејзажно уређење представља заштиту од негативних утицаја на пејажне карактеристике

Инфраструктура			
Варијанта I	Државни путеви и даље пролазе кроз насељска ткива на територији општине Апатин		Континуалан негативан утицај на ваздух али и на земљиште у непосредном окружењу саобраћајнице, као и на здравље становништва
Варијанта II		Изграђена обилазница око града Апатина тако да су минимизирани негативни утицаји на ваздух и земљиште као природне ресурсе и здравље становништва.	
Варијанта I	Није изграђен ППОВ у Апатину за потребе свих насеља		Негативан утицај на површинске, подземне воде и земљиште, и негативни ефекти на здравље становништва
Варијанта II		Одабрана је локација ППОВ у Апатину, и изграђен пречистач свих отпадних комуналних вода са територије општине	
Комунална инфраструктура			
Варијанта I	До реализације регионалне депоније, у Ранчеву (општина Сомбор)отпад се одлаже у блоку 82 у Апатину		Локација у Апатин је недовољног капацитета, и за период до 2012. Године када се према Стратегији о управљању отпадом мора прећи на регионални принцип депновања, ова локација може се користити, али уз примарну сепарацију отпада и постепено затварање и изградњу трансфер станице
Варијанта II		Постојећа локација у блоку 82 у Апатину промениће карактер објекта и биће осавременењена у трансфер станицу	
Варијанта I	Трансфер станица није реализована и отпад се и даље одлаже на постојећој локацији у граду Апатину		Локација је ограниченог капацитета што се негативно одражава на јавно здравље, и природне ресурсе, посебно воду и земљиште
Варијанта II		Изграђена трансфер станица у Апатину , и коначно решена сепарација отпада и претовар, као и дислокација отпада са територије општине Апатин на регионалну депонију на територији општине Сомбор (Ранчево)	
Услови и параметри			
Варијанта I	Непоштовање урбанистичких параметара непоштовање општих и посебних циљева, смерница и мера заштите животне средине из планова вишег реда и Просторног плана општине Апатин		даље нарушавање и деградација природних вредности, природних и културних добара, животне средине и здравља становништва непланска изградња непоштовање урбанистичких параметара

Варијанта II		спровођење Просторног плана са мерама и условима даље урбанистичке разраде и израду планова нижег реда спровођење Просторног плана са мерама и условима за директну реализацију Пројеката	поштовање прописаних урбанистичких параметара омогућује даљи развој планског подручја уз укључивање мера заштите, минимизирања негативних утицаја и повећање позитивних ефеката
--------------	--	---	---

Избор Варијанте II – усвајање Просторног плана представља најбоље понуђено решење са аспекта контролисаног управљања простором, заштите природних ресурса и животне средине (квалитета ваздуха, вода, земљишта, биљног и животињског света, биодиверзитета), заштите културног наслеђа и природних реткости и у складу је са еколошким начелима и принципима одрживог развоја. Предлог Просторног плана је у сагласности са постављеном еколошком матрицом и омогућава успостављање одрживе контроле у простору.

2. ПРИКАЗ ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Проценом утицаја Планом предвиђених активности на животну средину уочава се усклађивање просторног развоја са условима природног окружења.

Процена утицаја планских решења на животну средину извршена је квалитативном анализом и евалуацијом могућих утицаја, са циљем утврђивања значаја утицаја према критеријумима прописаним Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Стратешком проценом сагледане су карактеристике утицаја у односу на:

- вероватноћу, интензитет, сложеност, реверзибилност;
- временску димензију (трајање, учесталост, понављање);
- просторну димензију;
- кумулативну и синергијску природу утицаја;
- ризике по људско здравље и животну средину;
- деловање на области од природног, културног и другог значаја;
- деловање на угрожене области.

У контексту заштите животне средине, Просторним планом су предвиђене мере активне заштите предметног простора, које ће створити услове за одрживи развој подручја општине Апатин.

Реализацијом планских решења обезбедиће се:

- адекватно инфраструктурно опремање насеља и туристичких локалитета, које ће бити у функцији заштите свих природних ресурса и заштићених делова природе, посебно СРП "Горње Подунавље",
- коришћење пољопривредног земљишта на адекватан начин (адекватна обрада и контролисано коришћење хемијских средстава),
- успостављање савременог начина управљања комуналним отпадом, у складу са Стратегијом управљања отпадом за период 2010-2019.

Еколошки фактори у простору чине веома сложен систем јер се узајамно условљавају и мењају, а њихова интеракција готово увек има реверзибилни карактер.

Предвиђене мере и активности, које ће обезбедити одрживи развој овог подручја ће имати кумулативно дејство у погледу заштите природних ресурса (воде, ваздуха и земљишта).

Инфраструктурно опремање насеља, радних зона ван грађевинског рејона и туристичких локалитета имаће утицаја на заштиту вода (водоводна и канализациона мрежа) и земљишта (адекватно одлагање комуналног отпада), а индиректно ће утицати и на заштиту ваздуха од загађења.

Коришћење пољопривредног земљишта, уз контролисану примену хемијских средстава заштите биља и адекватних агромера, биће у функцији заштите тла од загађења, а индиректно и водоносних слојева. Овакав начин пољопривредне производње ће унапредити и приносе, у погледу квалитета и квантитета.

Предвиђеним мерама пошумљавања биће обезбеђена заштита предметног простора од ерозије. Такође, формирањем заштитног зеленила унапредиће се микроклиматски услови подручја и смањити распрострањавање загађујућих материја.

Адекватно одлагање комуналног отпада и отпада животињских лешева имаће утицај заштите земљишта од потенцијалног загађења, а истовремено и водоносних слојева, што посебан значај има у случајевима епидемија сточних болести. Ограђивањем ових простора и формирањем заштитних појасева ће се спречити развејавање лаких отпадних материја и ширења непријатних мириса.

Експлоатација минералних сировина и спровођење истражних радова имаће утицај у виду обимних измена у структури земљишта, као и просторног заузимања површина њихових лежишта и сечу вегетације у одређеној мери, што ће имати трајан карактер.

Развој туризма и експлоатација туристичких локалитета ће имати потенцијално негативне утицаје на земљиште, а индиректно и на воду, као природни ресурс. Карактер ових утицаја може бити краткотрајан, у зависности од примењених мера заштите животне средине.

Највећи број еколошких фактора, због међусобне условљености и интеракције, имају реверзибилни карактер, што се предпоставља и за посматрани простор.

При изградњи надземних високонапонских водова, због обезбеђења слободног простора за изградњу, као и приступа у току експлоатације објекта, у зависности од напонског нивоа надземног вода, обезбеђује се слободан коридор од 10 m до 100 m, у зависности од напонског нивоа далековода и висине стуба далековода. При избору трасе надземног вода и обезбеђењу слободног, уједно и заштитног коридора око надземног вода, води се рачуна да се избегне сеча стабала и растиња, или ако је неопходно да се ове активности сведу на минимум.

У току редовног рада надземног вода, у близини надземног вода од 10 m до 100 m, у зависности од напонског нивоа, електромагнетно поље је константно присутно, те сталан боравак људи у непосредној близини може бити негативан по здравље људи.

С обзиром да се ови водови граде ван насеља, претежно у атарима, као и ван туристичких и заштићених локалитета, и да се у близини оваквих водова, тј. у заштитним коридорима, не планирају никакве активности, негативни утицаји се не разматрају.

2.1. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНИРАНИХ АКТИВНОСТИ НА ВАЗДУХ

Одређене активности предвиђене Просторним планом су усмерене у контексту заштите и унапређења квалитета ваздуха, а односе се на:

- унапређење комуналне инфраструктуре у насељима;
- реконструкцију и модернизацију саобраћајне мреже;
- формирање заштитног зеленила у виду пољозаштитних и ветрозаштитних појасева, посебно на правцима доминантних ветрова;
- повећање насељског зеленила, посебно категорије заштитног зеленила дуж саобраћајница, комуналних објеката, око радних зона и на деградираним површинама;
- стриктну примену мера заштите животне средине приликом експлоатације минералних сировина, у складу са Законом;
- адекватно одлагање комуналног отпада у складу са Законом и Стратегијом управљања отпадом,
- санација и рекултивација локација постојећих неуређених одлагалишта отпада применом биотехничких мера, као и других деградираних површина;
- примену алтернативних облика енергије.

Одређене активности **у домену саобраћаја**, предвиђене Просторним планом општине Апатин, су усмерене у контексту заштите и унапређења квалитета ваздуха, а односе се на:

- елиминацију транзита из урбаних и руралних простора,
- унапређење саобраћајне инфраструктуре у насељима, кроз изградњу реконструкцију и модернизацију саобраћајне мреже.

У оквиру подручја општине Апатин налази се државни пут II реда тако да се у смислу утицаја саобраћаја на животну средину могу очекивати директни негативни утицаји на ваздух у одређеној мери, услед транзитирања возила тим деоницама. Интензитет емисије издувних гасова у директној је зависности од обима саобраћаја и од структуре возила у саобраћајном току. Развој саобраћајне инфраструктуре у планском периоду је у складу са свим принципима одрживог развоја јер предвиђа изградњу обилазнице, чиме ће теретни саобраћај бити измештен из самог урбаног ткива насеља. Ово планско решење ће повољно утицати и на промену свих параметара животне средине у оквиру урбаног простора што ће резултирати вишим квалитетом урбаног живљења.

У наредној табели дате су граничне вредности емисије за комерцијална (привредна) возила, којих се према ЕУРО стандардима треба придржавати за сва возила која транзитирају постојећим саобраћајницама. Уколико су измерене вредности емисије веће од наведених вредности, евидентно је загађење ваздуха услед повећане емисије полутаната у коридорима ових саобраћајница.

Табела 8. Граничне вредности емисије за комерцијална (привредна) возила масе $\geq 3,5$ t са дизел агрегатима у ЕУ (ЕУРО стандарди) [g/kWh]

Загађујућа материја	ЕУРО 3	ЕУРО 4	ЕУРО 5
CO [g/kWh]	2,1	1,5	1,5
C _x H _y [g/kWh]	0,66	0,46	0,46
NO _x [g/kWh]	5,0	3,5	2,0
Честице [g/kWh]	0,02	0,02	0,02
Дим (m ⁻¹)	0,8	0,5	0,5

Дуж државног пута **бр.101**, могу се очекивати највиши нивои ефлуената односно, то су деонице са највећим ризиком угрожавања животне средине.

Поред аерозагађења, бука се појављује у одређеној мери, као пратећи феномен саобраћаја, али иако се не очекује бука изнад дозвољених вредности, она може утицати на миграторне таласе појединих група фауне.

Да би правилно сагледали могуће утицаје на ваздух услед саобраћајних манифестација у обухвату Просторног плана, неопходно је утврдити места где ће се вршити континуирани мониторинг квалитета ваздуха.

На појединим местима дуж државних путева мора се утврдити периодична појава пропуста за пролаз појединих животињских врста.

Изградњом планираних обилазних саобраћајница и пратећих капацитета који су предвиђени овим Планом и самим тим елиминацијом саобраћајних манифестација и транзитних саобраћајних токова насељским саобраћајницама, као и применом савремених техничко-технолошких решења у друмском саобраћају (избор нових технолошки модернијих превозних средстава), уз обавезну ригорозну примену ЕУ регулативе и одговарајуће контроле и праћење стања еколошких параметара проблем аерозагађења, буке и вибрација које настају услед саобраћајних кретања кроз само урбано ткиво насеља биће знатно умањен.

Приликом експлоатације односно коришћења природног гаса за производњу топлотне енергије, у атмосферу се емитују димни гасови (угљенмоноксид и водена пара) за чију се концентрацију не очекује прелажење дозвољених вредности. Концентрације су веће у зимском периоду код индивидуалних и комуналних корисника природног гаса, а код индустријских корисника током целе године. Ови утицаји су мањег интензитета.

У случају појаве хаварије или пожара на гасоводу, у атмосферу се емитују димни гасови и могућа је појава експлозије. Примена мера заштите и поштовање техничких норматива за изградњу, експлоатацију и формирање заштитних коридора ових инфраструктурних објеката потенцијалне ризике своде на минимум.

2.2. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНИРАНИХ АКТИВНОСТИ НА ВОДУ

Вода и водотоци као добра од општег интереса за задовољење општих и појединачних интереса, под посебном су заштитом и користе се под условима и на начин који одређује Закон о водама.

На подручју обухвата Просторног плана констатована су значајна лежишта питке воде. Водопривредна основа Републике Србије, која је донета 2002. године, указује да, приликом израде програма истраживања потенцијалних изворишта, посебну пажњу треба посветити намени површина шире зоне и анализи могућности вишенаменског коришћења простора на потезу Бездан – Богојево.

Нерационално коришћење ресурса фреатских подземних вода, често уз "раубовање" бунара, доводи до делимичног исцрпљивања овог аквифера и снижавања нивоа ових вода. Ово "повлачење" подземних вода у дубље слојеве има утицаја на биљни и животињски свет, па тиме и на животну средину у целини.

Око изворишта подземних вода, дефинисати зоне и појасеве санитарне заштите изворишта у складу са Законом о водама.

У погледу утицаја саобраћајне инфраструктуре на воду као природни ресурс, утицаји на квалитет површинских и подземних вода нису значајни. Локални утицаји на воде односе се на акцидентне ситуације, у случају превоза опасних материја које својим изливањем (расипањем) изазивају загађење земљишта и вода. Могућност настанка ових ситуација није предвидива, а на местима где су статистички утврђене могуће локације акцидената, предузимају се мере које ће ублажити или минимизирати могућу манифестацију ових ситуација (постављање ограда, заштитно зеленило и др.).

Све предвиђене активности и утицаји имају кумулативни ефекат и усмерени су у контексту унапређења пољопривредне производње и заштите воде и земљишта, као природних ресурса.

Потенцијални извор загађења изворишта и вода уопште, пре свега представља индустрија (отпадне воде пиваре). Ради евиденције потенцијалних загађивача потребно је прикупити податке о отпадним водама које се јављају у току производних процеса. Такође, треба евидентирати и оне потенцијалне загађиваче за које до сада нису спроведена истраживања о испуштању отпадних вода, а која према врсти делатности представљају потенцијалне загађиваче.

Постојећи и планирани индустријски и остали привредни комплекси у обавези су да своје отпадне воде решавају посебним системом, а у зависности од врсте и типа загађене воде, претходно пречишћавају кроз предтретман, до нивоа квалитета који задовољава санитарно-техничке услове за испуштање у јавну канализацију (што је предвиђено у планском периоду), након чега ће се пречишћавати са санитарном отпадном водом.

Очекивани развој индустрије општине Апатин, довешће до повећања количине и оптерећења новим полутантима генерисаних употребљених вода. Анализа утицаја отпадних вода на животну средину и здравље становништва Општине може се сагледати кроз:

- Утицај начина евакуације употребљених вода на квалитет површинских вода и
- Утицај начина евакуације употребљених вода на квалитет подземних вода.

Други потенцијални извор загађења вода представља пољопривредно земљиште. Употреба хербицида, пестицида и осталих препарата у пољопривредној производњи, требала би да буде строго контролисана, посебно у осетљивим зонама као што су изворишта, јер се неконтролисаним дугогодишњим коришћењем ових средстава, стварају предуслови за дисперзију загађења до издани. Експлицитна процена у којој мери и концентрацији загађење може да допре до издани са ових површина није

могућа, посебно због нехомогености повратног слоја и вероватног постојања вертикалне инфилтрације, којом би загађење могло да продре до издани.

Такође, гробља су могући извори загађења због тога што представљају стални извор нитрата и нитрита, који се споро разграђују, а релативно лако транспортују. Као мера заштите, неопходно је успоставити мониторинг контролних пијезометара на одређеном растојању од изворишта, а потребно је и ограничити ширење гробља ка изворишту.

Потенцијални извори загађења су и напуштени бунари и септичке јаме са упојним бунарима, преко којих се директно загађује земљиште и воде. Неопходно је евидентирати све овакве бунаре и спровести одговарајуће радове конзервације.

Изградњом канализационих система за одвођење атмосферских и отпадних вода у насељу, спречиће се даља деградација површинских и подземних вода, а у циљу смањења хидрауличног оптерећења или загађења у водотоковима.

Планиране активности на одржавању мелиорационих система на подручју обухвата Просторног плана (чишћење од замуљења и растиња, реконструкције постојећих канала), омогућиће двонаменско коришћење постојећих система, односно биће у функцији и за потребе наводњавања.

Постојећа гасоводна инфраструктура нема никаквих негативних утицаја на воду. Укрштања гасовода са објектима водопривредне инфраструктуре морају бити изведена према условима од надлежне водопривредне организације, те се на тај начин искључује било какав негативан утицај гасовода на водни ресурс и обратно.

2.3. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНИРАНИХ АКТИВНОСТИ НА ЗЕМЉИШТЕ

Сагледавањем свих планских мера и активности у погледу утицаја на земљиште као природни ресурс, установљено је да Просторним планом предвиђене пољопривредне активности повољно утичу на очување структуре земљишног покривача на територији општине Апатин.

Контролисана употреба агро-хемијских мера ће се вршити континуирано, у оквиру пољопривредне производње.

Интензивирањем сточарске производње створиће се услови за већи степен коришћења стајског ђубрива, чиме ће се повећавати приноси у биљној производњи, а квалитет земљишта се неће нарушавати.

Предвиђене активности у области електро и енергетске инфраструктуре, са наведеним обимом земљаних радова, имаће у одређеном смислу негативан утицај на земљиште, у делу својих коридора.

Приликом изградње гасовода, током извођења земљаних радова - ископавања рова и затрпавања гасовода у одређеној мери ће се нарушавати слојевита структура земљишта, односно доћи ће до краткотрајне деградације земљишта на месту извођења радова.

У оквиру обухвата Просторног плана, с обзиром на очекивани обим саобраћаја, значајнији негативни утицаји на земљиште у зони саобраћајница се не очекују, а који би могли бити изазвани емисијом продуката сагоревања, насталих радом мотора саобраћајних возила, осим у самим урбаним зонама где пролазак државних путева кроз само урбано ткиво насеља представља велики деградациони пункт и проблем са аспекта заштите животне средине.

Услед одржавања путева у зимском периоду, посипањем сољу и осталим материјама за одржавања путева, очекивани су потенцијално негативни утицаји на земљиште као природни ресурс. Да би ове негативне утицаје минимизирали и довели на ниво прихватљивости, могуће је уместо соли користити друге материјале (камена ситнеж, ризла, биоразградиви материјали и сл.) који су нешто скупљи, али постижу исти ефекат и знатно умањују ризик од контаминације земљишта у непосредној близини путева.

Експлоатацијом минералних сировина и обављањем истражних радова појављује се отпадна исплака на бази глине, воде, бентонита и др., а која се одлаже у ископане "грабе" непосредно уз бушотине. Ископана земља за ову намену се касније користи за затрпавање и санацију овог простора. Дно "грабе" се налази на слоју глине и обложено је заштитном фолијом која врши заштиту земљишта и водоносних слојева од загађења, а након завршетка бушења и одлагања исплаке у грабе земљиште се приводи намени односно, врши се санација и рекултивација.

Комунални објекти и површине

Третман и одлагање комуналног отпада на основу принципа утврђених Законом о управљању отпадом и Стратегијом управљања отпадом за период 2010-2019. године, одвијаће се на регионалном нивоу, с обзиром да је општина Апатин приступила региону за управљање отпадом са локацијом регионалне депоније у Ранчеву, на територији општине Сомбор, а што ће се позитивно одразити на квалитет земљишта на територији Општине.

Просторним планом је предвиђено да, у складу са Законом о управљању отпадом, одлагање комуналног отпада до изградње регионалне депоније буде решено привремено до 2012. године, на постојећој депонији у насељу Апатин. У складу са Законом о управљању отпадом потребно је да се за ову локацију надлежном органу достави радни план постројења (депоније), са програмом мера и динамиком прилагођавања рада постројења (депоније) за период до 31.12.2012. године и пројекат санације и затварања.

Усвојени Локални план управљања отпадом за општину Апатин прецизира начин и динамику сакупљања отпада са територије Општине.

Према Закону о управљању отпадом јединица локалне самоуправе била је дужна да у року од годину дана од дана ступања на снагу Закона о управљању отпадом изradi попис неуређених депонија на свом подручју, а у року од две године изradi пројекте санације и рекултивације неуређених депонија, на које сагласност даје АП Војводина. У планском периоду предвиђена је санација и рекултивација свих локација неуређених депонија.

У циљу успостављања система адекватног управљања отпадом на подручју обухвата Просторног плана, а на основу Регионалног плана управљања отпадом и Локалног плана управљања отпадом за територију општине Апатин, неопходно је изградити центре за одвојено сакупљање рециклабилног отпада - рециклажна дворишта (папир, пластика, стакло, лименке итд), утврдити локацију за одлагање инертног отпада и успоставити систем за сакупљање и третман посебних токова отпада - локално или регионално (отпадна уља, отпад од електричних/електронских производа, истрошене батерије и акумулатори, отпадне гуме, отпадна возила, амбалажни отпад и др.).

Закон о ветеринарству прописује систем који обухвата обавезе локалне самоуправе, као и свакога ко својим радом ствара отпад животињског порекла. Чланом 46. Закона о ветеринарству прописано је да је локална самоуправа дужна да на својој територији организује зоохигијенску службу. Лешеви животиња и други отпаци морају се скупљати, прерадити или уништити у објектима намењеним за прераду, обраду или уништавање лешева животиња и других отпадака животињског порекла. За сакупљање, прераду и уништавање лешева животиња и других отпадака животињског порекла Влада оснива јавну службу.

У изузетним случајевима лешеве животиња се закопавају или спаљују на сточном гробљу или јами гробници (лешеве кућних љубимаца, лешеве животиња у неприступачним подручјима и они који су сврстани у другу категорију у случају избијања нарочито заразних болести), у складу са важећом Наредбом о предузимању мера за спречавање појаве, откривање, спречавање ширења, сузбијања и искорењивања, трансмисивних спонгиозних енцефалопатија.

2.4. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНИРАНИХ АКТИВНОСТИ НА ПРИРОДНА ДОБРА (ФЛОРУ, ФАУНУ И БИОДИВЕРЗИТЕТ)

СРП "Горње Подунавље" поседује особине које чине да ово подручје има посебну природну вредност. Одликују га аутентичност у геоморфолошком, хидрографском смислу, очуваност изворних биљних заједница, ритова, разноврстан биљни и животињски свет. Многе природне вредности чине СРП "Горње Подунавље" репрезентативним, а одликују га разноликост и целовитост која се огледа у функционалној повезаности водене и копнене средине.

У постојећем стању евидентирани су бројни фактори који својим деловањем доводе до деградације Дунава, приобаља и плавне зоне. На погоршање животних услова воденог екосистема утичу присуство нафте и уља, пестицида и фенола, али и загађење које долази из суседних земаља.

Изградња насипа и каналске мреже је довела до отежаног протока воде, засипања, замуљивања и зарастања отворених површина бара, мочвара и рукаваца Дунава. Засађене су и велике површине под аутохтоним шумама (тополе, врбе и амерички јасен), које су заузеле просторе потенцијалне вегетације поплавних шума, влажних ливада и мочвара.

Уништавањем природних шумских станишта угрожене су ретке биљне врсте, а нерационална и неконтролисана експлоатација рибе кроз привредни и спортски риболов угрожава рибљи свет. Инфраструктурно отварање шума ради шумског и ловног газдовања је довело до узнемиравања птица и нарушавања њиховог станишта. Изградња викендица у оквиру СРП "Горње Подунавље" је довела до повећања броја посетилаца и могућности неконтролисаног коришћења природног добра.

Све активности предвиђене Просторним планом су усмерене на заштиту, коришћење и развој простора заштићених природних вредности. Просторним планом се предвиђа спровођење мера заштите над СРП "Горње Подунавље" и другим заштићеним деловима природе у складу са планском документацијом вишег реда, пре свега Просторним планом Републике Србије, као и Националним програмом заштите животне средине Републике Србије.

На стаништима природних реткости планским активностима се дају могућности усклађивања развоја предметног простора у складу са основним принципима заштите животне средине.

2.5. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНИРАНИХ АКТИВНОСТИ НА ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ И ЛОВ

Планом предвиђене активности односе се пре свега на унапређење постојећих **шума** и њихово коришћење у складу са еколошким принципима.

Шуме у оквиру обухвата Плана оствариваће следеће функције: заштитне, културно-социјалне и производне.

Планом је предвиђено да остале шуме и заштитно зеленило чине:

- ритске шуме Подунавља,

- зеленило заштитних појасева (зеленило у подручју потока и путних појасева),
- зеленило викенд зона и
- зеленило насеља.

Планираном структуром шума и заштитног зеленила и њиховом прерасподелом у простору (у зависности од услова средине и намене) оствариће се заштитна, културно-социјална и производна функција.

Планско газдовање осталим шумама на територији општине Апатин ће обухватити све радове везане за узгој, заштиту и коришћење шума у оквиру ШГ "Нови Сад" које газдује делом површина под шумама.

Ловишта у границама подручја обухваћеног Планом имају добре услове за развој и гајење дивљачи. Планом је предвиђено да у ловиштима биде дозвољен улов дивљачи у складу са годишњим плановима газдовања.

2.6. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНИРАНИХ АКТИВНОСТИ НА СТАНОВНИШТВО

Планиране активности односе се на унапређење квалитета животне средине простора у обухвату Просторног плана односно, у функцији су смањења негативних утицаја постојећих деградационих пунктова на здравље становника и побољшања целокупних услова животне средине општине Апатин.

Изградња свих видова инфраструктуре предвиђена овим Планом, неће имати негативног утицаја на становништво, већ ће индиректно утицати на побољшање животног стандарда и очување животне средине.

Негативан утицај надземних водова, напона 110 kV, 400 kV и ТС 110/20 kV огледа се у постојању електромагнетног поља у близини самих водова, које може утицати на здравље људи, ако су дуготрајно изложени његовом утицају. Да би се избегао негативан утицај на људе, око ових објеката се обезбеђује заштитни коридор, у којем није дозвољена изградња објеката и нормира се висина проводника. Техничким мерама, постављањем заштитног ужета и уземљењем, надземни вод се штити од пренапона услед атмосферског пражњења.

Изградња водопривредне инфраструктуре ће се позитивно одразити на квалитет урбаног живљења становништва општине Апатин.

Гасоводна инфраструктура ће индиректно утицати на побољшање животног стандарда и очување животне средине.

У наредном периоду, у погледу ЕК и РТВ инфраструктуре, предвиђена је потпуна дигитализација ЕК мреже, што подразумева увођење дигиталних комутационих центара и дигиталних система преноса у свим равнима мреже. Ово подразумева и полагање каблова са оптичким влакнима, као медијумом преноса на свим нивоима, како међумесне мреже, тако и месне мреже. Ова мрежа ће бити грађена подземно у земљаним рововима и кабловској канализацији где то у насељу буде потребно. Оптички каблови биће додатно постављени у заштитним ПВ цевима. Трасе планираних подземних мрежа биће у коридорима саобраћајница.

Редован процес радио-релејне станице, антенски стуб са антенама и контејнер са радио-релејним уређајима, одвија се уз присуство зрачења електромагнетних таласа (микроталаса). Ово зрачење је усмерено, малих снага, са веома малом ширином снопа од свега неколико степени, а поље брзо опада са удаљавањем од правца максималног зрачења. Стога, очекивано је да јачина поља не прелази границу дозвољену за људе, осим у непосредној близини извора тј. антене, на растојањима до максимално неколико метара. Приступ антени могу имати само професионално обучена и надлежна лица, која у случају рада непосредно испред антене морају искључити радио - релејни предајник.

Неадекватно одлагање комуналног отпада индиректно лоше утиче на здравље становништва због следећих утицаја услед: потенцијалне деградације подземних вода; разношења отпада по околини од стране животиња, глодара и инсеката; еманиције депонијског гаса (метана) у већој концентрацији, опасној по здравље људи; ширења непријатних мириса; потенцијалног пожара; као и појаве заразе због неконтролисаног одлагања анималног отпада.

Негативан утицај неуређених депонија на здравље људи ће се елиминисати или свести на минималну меру системом регионалног управљања отпадом, одлагањем на регионалну депонију у Ранчеву (општина Сомбор), што је Просторним планом и предложено.

2.7. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНИРАНИХ АКТИВНОСТИ НА НАСЕЉЕ (АРХИТЕКТОНСКО НАСЛЕЂЕ)

Просторним планом су предвиђене мере активне заштите предметног простора, које ће обезбедити очување и архитектонског наслеђа.

Концепт интегралног и одрживог развоја, чије се најважније компоненте односе пре свега на излазак општине Апатин на Дунав, као и на пољопривреду, развој малих и средњих предузећа и развој туризма на овом простору, са становишта дугорочног стратешког значаја омогућило би економску, демографску, социјалну и културну ревитализацију руралних подручја.

Планске активности допринеће развоју руралних подручја, а односи се на: интегрисање села у привредни, културни и социјални развој подручја, побољшање комуникације између села и центара вишега реда надоградњом постојеће и изградњом нове инфраструктуре, коришћење веће могућности комплементарног развоја села и атара, рационално коришћење земљишта у циљу подизања веће искоришћености земљишта унутар постојећих граница грађевинског рејона, усмеравањем изградње на подручја са изграђеном инфраструктуром, подизање нивоа комуналне опремљености насеља и афирмација туристичке понуде.

Планирани развој насеља имаће позитиван утицај на стање животне средине, с обзиром да је Просторним планом предвиђено решавање постојећих проблема и превазилажење негативних и конфликтних ситуација.

Приликом трасирања и изградње инфраструктуре и експлоатације минералних сировина, морају се поштовати одговарајући правилници и технички нормативи, чиме се заштићује и архитектонско наслеђе.

2.8. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНИРАНИХ АКТИВНОСТИ НА КУЛТУРНА ДОБРА

Планирано је да се концепција заштите непокретних културних добара заснива на њиховом очувању уз израду неопходне документације, даљем истраживању, које се посебно односи на археолошке локалитете остатака старих насеобина, и бољој презентацији културног наслеђа.

Уколико се током грађевинских и других радова на свим облицима инфраструктуре, наиђе на археолошко налазиште или предмете односно на природно добро геолошко-палеонтолошког и минеролошко-петрографског порекла, радови се морају прекинути и о свом налазу информисати надлежни завод за заштиту споменика културе односно Покрајински завод за заштиту природе и предузети све мере да се налазиште не оштети или уништи и да се сачува на месту и у положају у коме је нађен.

2.9. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНИРАНИХ АКТИВНОСТИ ПРИ ИЗГРАДЊИ И ЕКСПЛОАТАЦИЈИ ИНФРАСТРУКТУРЕ

Саобраћајна инфраструктура

Просторним планом општине Апатин предвиђено је да као и до сада простор Општине буде примарно опслужен друмским саобраћајем, док ће железнички и водни саобраћај бити коришћени само код превоза масовних роба уз интегрално повезивање.

Просторним планом ће бити омогућена примена основног стратешког одређења у домену друмске инфраструктуре за плански хоризонт, које се пројектује кроз успостављање и изградњу нових капацитета-обилазнице око Апатина како би државни пут II реда бр.101 својом трасом пролазио ван насеља, чиме ће се знатно побољшати квалитет повезаности овог простора са окружењем и субрегионима и омогућило повећање нивоа саобраћајне услуге.

Такође, важно планско решење у домену саобраћајне инфраструктуре односи се на планирану реконструкцију и модернизацију државног пута II реда (регионалног пута) бр.101 у делу већ изграђене трасе који ће својом изграђеношћу нудити виши ниво експлоатације и саобраћајне услуге као и висок ниво безбедности.

Новоизграђени капацитет-обилазница (око Апатина) ће у планском периоду представљати основни саобраћајни капацитет овог простора са саобраћајном услугом највишег хијерахијског нивоа.

У погледу водног саобраћаја Просторним планом је предвиђено веће укључивање потенцијала међународног пловног пута Дунава у прерасподелу укупног бруто-транспортног рада на нивоу општине преко интегралног повезивања - РТЦ Апатин.

Планске активности у домену туризма, а у погледу саобраћајне инфраструктуре односе се на марину за чамце у граду Апатину.

Водопривредна инфраструктура

Планиране активности из области водопривреде неће имати негативних утицаја инфраструктурне системе, већ ће се даљом изградњом и развојем истих, постићи њихово боље и оптималније функционисање и коришћење, а у складу са одрживим развојем и заштитом животне средине.

Израда катастра индустријских загађивача, раздвајање санитарно-технолошких отпадних вода од атмосферских вода у кругу објеката индустрије и инсталација примарних пречистача у кругу фабрика, који сада у највећој мери не постоје, требало би да смање садашње загађење пријемника у каналске мреже.

Нестручна употреба хемијских препарата пољопривредника, који доспевају у каналску мрежу, угрожава квалитет каналске воде која се користи за наводњавање и одводњавање и која токовима доспева у водотоке.

Канализациона мрежа је изграђена у Апатину, док предстоји изградња канализационих система у осталим насељеним местима. У наредном периоду се очекује изградња постројења за пречишћавање отпадних вода у Апатину за сва насеља на територији општине. Изградња система канализације, изградња ППОВ-а, израда катастра загађивача, модернизација производње, пројектовање изворишта, су све пројекти, за које се очекује да буду реализовани у будућности.

Термоенергетска инфраструктура

Планиране активности у области гасоводне инфраструктуре неће имати негативан утицај на остале инфраструктурне објекте и системе, уз поштовање заштитних коридора око инфраструктурних објеката и система и техничких норматива и стандарда.

Развој термоенергетске инфраструктуре на простору обухвата Просторног плана биће у функцији привредног развоја, побољшања услова стандарда и живота, као и заштите животне средине. На такав позитиван тренд нарочито ће утицати стимулисање развоја и коришћења алтернативних облика енергије.

Природни гас, са аспекта заштите животне средине, представља један од најповољнијих енергетских ресурса. Међутим, треба нагласити да не постоји ни један природни ресурс током чије експлоатације не долази до загађења животне средине.

С обзиром да се ови разводни гасоводи граде ван насеља, претежно у атарима, као и ван туристичких и заштићених локалитета, и да се у близини оваквих објеката, тј. у заштитним коридорима, 10 m до 100 m у зависности од пречника гасовода, не планирају никакве активности, негативни утицаји се не разматрају.

У појасу ширине од 30 m лево и десно од осе гасовода високог и средњег притиска, забрањено је градити зграде за становање или боравак људи без обзира на степен сигурности са којим је гасовод саграђен и без обзира на то у који је разред појас цевовода сврстан.

У појасу ширине 5 m на једну и на другу страну од осе цевовода, забрањено је садити биљке чији корени достижу дубину већу 1 m, односно за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m.

Мерно-регулационе станице лоцирати на сопственој парцели у ограђеном простору у објекту од чврстог материјала.

Електроенергетска инфраструктура

Негативан утицај надземних водова, напона 110 kV, огледа се у постојању електромагнетног поља у близини самих водова, које може утицати на здравље људи, ако су дуготрајно, изложени његовом утицају.

Да би се избегао негативан утицај на људе ови водови се граде ван насељених места, у атару, а око њих се обезбеђује заштитни коридор, у којем није дозвољена изградња објеката, нормира се висина проводника.

Техничким мерама, постављањем заштитног ужета и уземљењем, надзрни вод се штити од пренапона услед атмосферског пражњења.

Електронска комуникациона инфраструктура

У наредном периоду предвиђена је потпуна дигитализација телефонске мреже, што подразумева увођење дигиталних комутационих центара и дигиталних система преноса у свим равнима мреже. Ово подразумева и полагање каблова са оптичким влакнима, као медијумом преноса на свим нивоима, како међумесне мреже, тако и месне мреже.

Ова мрежа ће бити грађена подземно у земљаним рововима и кабловској канализацији где то у насељима буде потребно. Оптички каблови биће додатно постављени у заштитним ПВ цевима. Трасе планираних подземних мрежа биће у коридорима саобраћајница.

Редован процес радио- релејне станице, антенски стуб са антенама и контејнер са радио-релејним уређајима, одвија се путем зрачења електромагнетних таласа (микроталаса). Ово зрачење је усмерено, малих снага, са веома малом ширином снопа свега неколико степени, а поље брзо опада са удаљавањем од правца максималног зрачења. Стога анализа сваке појединачне антене би показала да због мале снаге зрачења радио - релејне антене, јачина поља не прелази границу дозвољену за људе нигде осим у непосредној близини извора, тј. антене, на растојањима до максимално неколико метара. Извесна опасност по људе, према томе може настати само уколико се поједини делови тела нађу у непосредној близини антене. Приступ антени могу имати само професионалци, који у случају рада непосредно испред антене морају искључити радио - релејни предајник.

- При изградњи антенских стубова и постављању антенског система за пренос сигнала морају се поштовати мере предвиђене законским и другим прописима које подразумевају нормативе и стандарде за ту врсту објеката, као и мере и услове, које утврђују надлежни органи и организације, које издају услове и сагласности.
- У току изградње антенског стуба, ако буде неопходна сеча појединачних старих стабала, дознаку за сечу потребно је вршити у сарадњи са стручном службом заштићеног природног добра.
- Током рада на изградњи потребна је максимална заштита постојеће вегетације.
- Приликом постављања неопходне кабловске инфраструктуре, каблове треба поставити подземним путем, како је прописано у заштићеном природном добру.
- У току ископа, обавезно се мора издвојити хумус, који ће се користити, након завршених земљаних радова, за санацију и нивелацију са околним простором.
- Ако се током извођења радова наиђе на природно добро, које је геолошко-палеонтолошког или минеролошко-петрографског порекла (за које се представља да има својство природног споменика) извођач је дужан да о томе обавести овај Завод и да предузме све мере, како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица.
- Сва опрема мора бити атестирана, обележена и прописно заштићена, са свим упутствима за безбедан рад.
- Техничка документација мора бити урађена у складу са важећим прописима за ову врсту објеката, која обухвата прописе из опште техничке регулативе, оптерећења, пројектовања челичних стубова, основног материјала, монтаже челичних конструкција и заштите од корозије.
- Антенски стуб треба пројектовати у складу са Правилником о техничким мерама за изградњу, постављање и одржавање антенских постројења, Правилником о техничким нормативима за заштиту од атмосферског пражњења, Југословенским стандардима за громобрнске инсталације, челичне конструкције за ношење антена - прорачун, конструисање и извођење, Југословенским стандардом о максималним нивоима излагања људи радио-фреквенцијским електромагнетим пољима.
- Простор око релејне станице мора бити ограђен и недоступан за улазак неовлашћених лица, као и приступ објекту за смештање опреме и пењање на антенски стуб.
- На видљивим местима поставити упозорења о забрани приступа антенама.
- Приступ антенама могу имати само професионална лица која у случају интервенције и рада непосредно поред антена морају искључити радио-релејни предајник.
- Антенски стуб и антене морају имати адекватну громобранску заштиту.
- Обавезно вршити мерења електромагнетног зрачења у близини стуба.
- У случају прекомерног зрачења које потиче од квара, предајник се мора искључити и што пре приступити отклањању узрока.
- Све инсталације за потребе рада овог система у комплексу се морају каблирати.
- Све електроинсталације се морају одржавати у исправном стању.
- Према важећим прописима о заштити од опасног дејства електричне енергије на свим уређајима и опреми под напоном се морају спровести заштитне мере громобранска заштита, уземљење, димензионисање каблова, употреба одговарајуће изолације.

Имајући у виду да је реч о заштити објекта од посебног значаја, у објекту технолошке опреме је потребно извести и:

- дојаву пожара и дојаву провале,
- аларм у случају престанка рада климатизера.

Антенски стуб је потребно обележити као препреку за обављање летења, за уочавање дању, ноћу и у условима смањене видљивости.

3. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

У постојећем начину коришћења простора доминирају природни, делимично и у мањој мери измењени, али и измењени предели, са неуједначеним густинама насељености и становања, опремљености и уређености. Карактеристика је, такође да су делови подручја града Апатина изложени већем еколошком оптерећењу с обзиром на постојеће привредне субјекте.

Кључна планска решења просторног значаја, која могу да угрозе или заштите животну средину, обухватају:

- планирање целина и зона намењених радним и индустријским комплексима и зонама интензивне пољопривредне производње;
- планирање линијске инфраструктуре (саобраћајне, хидротехничке, гасоводне);
- планирање целина и зона за развој површинске експлоатације природних ресурса (експлоатација минералних сировина и воде);
- планирање мрежа инфраструктурног и комуналног опремања и покривања територије (изградња канализационих мрежа са уређајима и постројењима за пречишћавање отпадних вода, водоводних, топловодних и гасоводних мрежа);
- управљање отпадом и отпадним водама и изградња уређаја и постројења за управљање и пречишћавање отпадних вода.

На територији Општине, с обзиром на постојећу и планиране намене простора, неопходно је поштовање мера заштите животне средине приликом спровођења свих активности у простору које могу у одређеној мери угрозити природне ресурсе и негативно утицати на становништво и квалитет живљења.

Сходно томе, за све објекте који могу имати негативне утицаје на животну средину, надлежни орган може прописати израду Студије процене утицаја на животну средину, у складу са Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини Студије о процени утицаја на животну средину и Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину, као и Уредбом о одређивању активности чије обављање утиче на животну средину.

У Извештају о стратешкој процени утицаја Просторног плана општине Апатин на животну средину, вредновани су и процењени могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом Просторног плана и предложене су мере за смањење негативних утицаја на животну средину:

- Формирање локалног регистра извора загађивања на територији Општине као дела националног регистра;
- Успостављање мониторинг система квалитета ваздуха, квалитета воде и квалитета земљишта, као и нивоа буке на угроженим локалитетима;
- Формирање заштитног зеленила уз канале, саобраћајнице, у оквиру пољопривредног земљишта, око радних зона, фарми, комуналних и других објеката, ради побољшања микроклиматских услова и повећања укупне шумовитости Општине;
- Очување и унапређење шумског и заштитног зеленила ван СРП "Горње Подунавље", с обзиром на малу шумовитост тог дела Општине;
- Снабдевање свих насеља водом највишег квалитета, прикључењем на регионални систем водоснабдевања;
- Водоснабдевање индустријских капацитета уз увођење процеса рецикулације;
- Изградња канализационог система у свим насељима у Општини;
- Изградња пречистача отпадних вода у Апатину;
- Ревитализација старе и изградња нове мелиоративне каналске мреже;
- заштита изворишта за водоснабдевање;
- Контролисана примена хем. средстава заштите и агромера у области пољопривреде;
- Привремено одлагање комуналног отпада на постојећој депонији у блоку 92 у насељу Апатин до 2012. године;

- Укључење Општине у систем регионалног депоновања комуналног отпада на основу Споразума о сарадњи општина за регион Сомбора;
- Санација и рекултивација напуштених локација неуређених депонија и осталих деградираних простора;
- Одлагање животињских лешева и ветеринарских конфиската у кафилерији у Сомбору;
- Селектирање отпада на извору и увођење рециклаже као процеса смањења количине отпада за депоновање.

3.1. ОПШТЕ МЕРЕ У ТОКУ ИЗГРАДЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ ОБЈЕКТА

Током извођења радова на припреми терена и изградњи објекта потребно је планирати и применити следеће мере заштите:

- Носилац пројекта је дужан да поштује Закон о планирању и изградњи, као и подзаконска акта донета на основу овог Закона;
- Вршити редовно квашење запрашених површина и спречити расипање грађевинског материјала током транспорта;
- Утврдити обавезу санације земљишта, у случају изливања уља и горива током рада грађевинских машина и механизације;
- Отпадни материјал који настане у процесу изградње (комунални отпад, грађевински материјал и метални отпад, пластика, папир, старе гуме и сл.) прописно сакупити, разврстати и одложити на за то предвиђену и одобрену локацију;
- Материјал из ископа одвозити на унапред дефинисану локацију, за коју је прибављена сагласност над. органа; транспорт ископаног материјала вршити возилима која поседују прописане кошеве и систем заштите од просипања материјала;
- Ако се у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах прекине радове и обавести надлежну организацију за заштиту споменика културе;
- Ако се у току радова наиђе на природно добро које је геолошко-палеонтолошког типа и минеролошко-петрографског порекла, за које се претпоставља да има својство природног споменика, извођач радова је дужан да о томе обавести надлежну организацију за заштиту природе.

3.2. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И СТОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

Опште мере заштите природних ресурса и створених вредности односе се на:

- Вођење локалног регистра извора загађивања животне средине од стране надлежног органа општине Апатин;
- Идентификација привредних субјеката-оператера који су у обавези да поднесу Захтев за издавање интегрисане дозволе у складу са Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине и пратећим подзаконским актима;
- Идентификација СЕВЕКО постројења на територији Општине на основу Закона о заштити животне средине и пратећим подзаконским актима;
- Формирање заштитних појасева зеленила (ветрозаштитни и пољозаштитни) на територији општине Апатин у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре и пољопривредног земљишта, у циљу заштите од еолске ерозије-одношења површинског слоја земљишта и усева у фази семена.

3.2.1. Мере заштите ваздуха

Основна мера за спречавање и ограничавање негативног утицаја на квалитета ваздуха, као природног ресурса, на територији општине Апатин односи се на успостављање мониторинга квалитета ваздуха, у складу са законском регулативом од стране надлежне институције, као и евиденцијом потенцијалних загађивача са утврђеним програмом праћења њиховог рада.

Заштита ваздуха ће се обезбедити применом следећих **општих мера**:

- Поштовање Закона о заштити ваздуха и пратећих подзаконских аката;
- Обавезно вршење мониторинга квалитета ваздуха на територији општине Апатин, на основу утврђене мреже мерних станица и/или мерних места у државној и локалној мрежи мерних станица;
- Вршење континуалног и/или повремених мерења/узимања узорак загађујућих материја на фиксним локацијама;
- Повремена мерења/узимање узорак загађујућих материја на мерним местима која нису обухваћена мрежом мониторинга квалитета ваздуха;
- Поштовање Уредбе о поступању са супстанцама које оштећују озонски омотач, као и о условима за издавање дозвола за увоз и извоз тих супстанци, којом су дефинисани рок и распоред за смањивање потрошње контролисаних супстанци до њиховог потпуног искључивања из употребе, начин и поступци издавања дозволе за увоз или извоз контролисаних супстанци;
- Израда локалног регистра извора загађивања животне средине у складу са Законом о заштити животне средине;
- Мониторинг квалитета ваздуха обављати у близини одређених производних објеката, као и уз саобраћајнице (у зони државног пута) у центрима насеља Апатин, Свилојево и Сонта на предметном простору.

Посебне мере заштите ваздуха за постројења су:

- Поштовање Уредбе о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздуху;
- Примена одговарајућих техничко-технолошких решења и мера, приликом пројектовања, градње и експлоатације постројења, којима се обезбеђује да емисија загађујућих материја у ваздуху задовољава прописане граничне вредности;
- Уколико дође до квара уређаја којим се обезбеђује спровођење прописаних мера заштите, или до поремећаја технолошког процеса, услед чега долази до прекорачења граничних вредности емисије, носилац пројекта је дужан да квар или поремећај отклони или прилагоди рад новонасталој ситуацији, односно обустави технолошки процес како би се емисија свела у дозвољене границе у најкраћем року;
- У случају прекорачења граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху, обавезно је предузимање техничко-технолошких мера или обустављање технолошког процеса, како би се концентрације загађујућих материја свеле на ниво прописаних вредности;
- Код стационарног извора загађивања, у току чијег обављања делатности се могу емитовати гасови непријатних мириса, обавезна је примена мера које ће довести до редукције мириса, иако је концентрација емитованих материја у отпадном гасу испод граничне вредности емисије;
- Субјект новоизграђеног или реконструисаног стационарног извора загађивања за који није прописана обавеза издавања интегрисане дозволе или израде студије о процени утицаја на животну средину дужан је да пре пуштања у рад прибави дозволу.

3.2.2. Мере заштите вода

Заштита водних ресурса обезбедиће се применом општих и посебних мера.

Опште мере заштите вода односе се на:

- Заштиту површинских токова–каналска мрежа;
- Заштиту изворишта водоснабдевања у складу са Правилником о начину одређивања и одржавања санитарне заштите изворишта за водоснабдевање, елиминисањем евентуалних активности које могу проузроковати загађења, као и контролисано употребом пестицида и ђубрива у пољопривреди;
- Очување водних ресурса и водних потенцијала адекватним одвођењем отпадних вода односно изградњом канализационих система;
- Реализацију постројења за пречишћавање отпадних вода за сва насеља у Општини;
- Примену посебних хемијских и биолошких мера чишћења вода.

У циљу заштите вода од загађења, у складу са Законом о водама (и Законом о заштити животне средине, предвиђене су следеће **посебне мере** заштите вода за појединачне објекте:

- Забрана испуштања отпадних вода у површинске и подземне воде, које прелазе граничне вредности емисије;
- Забрана испуштања отпадних вода, које угрожавају добар еколошки статус стајаћих вода;
- Забрана испуштања отпадних вода које су прекомерно термички загађене;
- Постављање уређаја за континуирано мерење количине отпадних вода и израда извештаја о мерењу квалитета отпадних материја који се квартално доставља јавном водопривредном предузећу, Министарству животне средине, рударства и просторног планирања;
- Обавеза биохемијског и механичког испитивања параметара квалитета отпадних вода.

3.2.3. Мере заштите земљишта

Мере за санирање штетних утицаја на земљиште превасходно се односе на задовољење свих законских прописа и стандарда при изградњи инфраструктурних објеката, као и заштиту од евентуалних загађења.

Заштита земљишта ће се обезбедити:

- Применом мера које се односе на заштиту функције земљишта, заустављање деградације земљишта и рекултивацију деградираних површина;
- На подручју општине Апатин неопходно је извршити идентификацију контаминираних подручја (неуређена одлагалишта отпада, зоне интензивне пољопривредне производње, привредни комплекси и др.) и израда пројеката ремедијације ових површина;
- Применом прописаних мера заштите при управљању комуналним и другим врстама отпада;
- Сакупљањем, прерадом или уништавањем анималног отпада у објектима намењеним за прераду, обраду или уништавање лешева животиња и других отпадака животињског порекла, у складу са Законом о ветеринарству, при чему је локална самоуправа дужна да на својој територији организује зоохигијенску службу;
- Идентификацијом површина угрожених флувијалном и еолском ерозијом и примена мера континуалног одржавања одговарајућег вегетативног покривача;
- Примена биоразградивих материјала у зимском периоду за одржавање проходности свих јавних путева.

Значајна мера контроле је и континуирано праћење стања подземних вода (и земљишта) пијезометрима на местима потенцијалних угрожавања параметара животне средине (на местима где су лоциране бензинске станице).

Такође, значајна мера је евидентирање материјала који се користе за одржавање проходности категорисаних путева током зимског периода.

За спречавање изливања уља из трансформатора, односно разливања по околном земљишту, испод трансформатора се планирају каде испуњене шљунком и спојене уљном канализацијом са непропусном јамом за прихват истеклог уља.

У циљу заштите земљишта од загађења неопходно је вршити контролисану употребу пестицида на пољопривредном земљишту.

Преласком на систем регионалног депоновања отпада, формирањем вишеопштинских региона са једном регионалном депонијом, потребно је санирати и рекултивисати све постојеће насељске депоније и неуређена одлагалишта отпада.

3.2.4. Мере заштите заштићених подручја

Мере заштите СРП "Горње Подунавље"

Подручје у режиму заштите I степена

У режиму степена заштите забрањује се коришћење природних богатстава и искључују сви други облици коришћења простора и активности, осим научних истраживања и контролисане едукације.

Подручје у режиму заштите II степена

На делу СРП "Горње Подунавље" које је у режиму заштите II степена, забрањено је:

- вршити чисту сечу, осим ако је планирана као редован облик обнављања шума, и вршити замену аутохтоних састојина и групација аутохтоних врста (супституција);
- вршити сечу стабала са гнездима орла белорепана и црне роде;
- уношење алохтоних и инвазивних врста, осим врста шумског дрвећа (ако нису инвазивне) којима се већ газдује по посебним основама,
- узнемиравање птица у репродуктивном периоду (шепурење, парење, гнезђење, извођење младих);
- исушивање Мирковића баре (Варошко језеро), ширење каналске мреже око баре и заоравање земљишта непосредно уз бару;
- вршити лов и риболов на Мирковића бари, осим санитарног;
- кретање возила изван путева и у периоду репродукције животиња, осим возила за потребе заштите СРП "Горње Подунавље";
- кретање чамаца на моторни погон, осим чамаца чуварске службе;
- кретање чамаца на подручју старог тока Дунава у периоду мреста риба, осим чамаца чуварске службе;
- преграђивање миграторних стаза.

Подручје у режиму заштите II и III степена заштите

У СРП "Горње Подунавље" који је у режиму II и III степена заштите, забрањено је:

- градити индустријске, пољопривредне и сличне објекте (туристички објекти, хотелски комплекси и др.) и обављати радове којима се нарушавају морфолошке и хидролошке карактеристике терена, уништава биљни и животињски свет или се на било који други начин нарушава интегритет простора, осим за потребе унапређења стања природних вредности (ревитализација), градње шумских тврдых путева од природног материјала, као и система за одводњавања и наводњавања;
- сакупљање и коришћење строго заштићених врста;
- испуштање не пречишћених отпадних вода, као и вода неодговарајућег квалитета;
- паљење трске;
- вршити промену намене површина, осим за ревитализацију природних станишта;
- пошумљавати баре, депресије и ливаде;
- експлоатисање минералних сировина, осим за потребе одржавања пловног пута
- отварање и формирање депонија;
- градити викенд објекте и викенд насеља изван грађевинских подручја утврђених посебним планским и урбанистичким документима.

Подручје СРП "Горње Подунавље"

На подручју СРП "Горње Подунавље" обезбеђује се: праћење и регулисање количине и квалитета вода у алувијалној равни Дунава и одржавање његовог оптималног нивоа са становишта потреба очувања живог света и са циљем спречавања плављења терена изнад коте 84,50 мнв; управљање шумама по принципима одрживог газдовања, уклањање и сузбијање инвазивних врста механичким и селективним хемијским средствима уз сагласност надлежног министарства; очување, побољшање и повећање површина природних шумских састојина, примена мера у газдовању шумама којима се осигурава очување стабала и делова шумских састојина као постојећих и могућих објеката и места гнезђења птица, а посебно орла белорепана и црне роде, узгојне и

санитарне мере с циљем очувања стабилности и згравственог стања састојина, заштита и праћење стања биљака и животиња, њихових популација и станишта, очување и унапређење стања популација угрожених врста флоре и фауне; успостављање мониторинга, очување стабилности и квалитета популација ловне дивљачи, уређење, изградња и инфраструктурно опремање простора за потребе лова, рибарства, газдовања шумама, туризма и рекреације на начин којим се неће угрозити посебне вредности добара, научноистраживачки и образовани рад и презентација природних вредности.

На подручју СРП "Горње Подунавље" обезбеђује се и одрживо газдовање у складу са принципима сертификације шума, уклањање и сузбијање инвазивних врста механичким и селективним хемијским средствима уз сагласност надлежног министарства.

Споменик природе

Уређење и коришћење споменика природе "Шума Јунаковић" може се вршити само у складу са Уредбом о заштити споменика природе "Шума Јунаковић" и Просторним планом.

Сви планови и програми, који се односе на СП "Шума Јунаковић", морају се усмерити на њену основну функцију – одмор и рекреација, са забраном крчења шума и изградње грађевинских објеката.

Мере заштите

Режим заштите II степена: забрањена је изградња објеката и предузимање активности којима се нарушавају основна обележја природног добра, испуштање отпадних и непречишћених вода у канале, паркирање возила, уништавање природних реткости.

Дозвољене мере: уређење едукативних стаза, контролисана градња шумских путева и кретање по њима.

Режим заштите III степена: забрањено је предузимање активности којима се нарушавају основна обележја природног добра, уништавање природних реткости, испуштање отпадних и непречишћених вода у канале, паркирање возила ван простора одређених за ту намену, градити надземне енергетске и друге водове.

Дозвољене мере: уређење простора, едукативних и спортско-рекреативних стаза по посебном програму (сагласност даје општински орган за послове заштите животне средине).

На подручју *осталих споменика природе* (храст лужњак, Стабло Гинка, Стабло платана, Групу стабала храста лужњака и Стабло дивље крушке) за које су одређени режими заштите, забрањено је:

- заштићена стабла сећи, ломити гране, кидати лишће или предузимати радње које би измениле изглед или довеле у питање њихов биолошки опстанак;
- градити објекте на простору споменика природе (пројекција крошње);
- депоновање смећа;
- ложење ватре испод крошњи, као и у близини стабала.

Дозвољено је:

- примена свих биолошко-техничких мера заштите стабала, у складу са условима Завода за заштиту природе Србије;
- уклањање коровског зељастог и жбунастог растиња са површине заштићеног природног добра.

Споменик пејсажне архитектуре

Стари парк код Сонте, који је заштићен као споменик пејсажне архитектуре, потребно је одржавати, уређивати и унапређивати у циљу задржавања природних вредности због којих је ово добро стављено под заштиту.

Подручја планирана за заштиту

Подручја планирана за заштиту Слатине Бачке и Дорословачка шума резервисати за заштиту, а активности и садржаје у наведеним подручјима планирати у складу са мерама заштите станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја.

Станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја

На стаништима заштићених и строго заштићених врста од националног значаја:

- забрањено је мењати намену површина (осим у циљу еколошке ревитализације станишта), преоравати површине под природном вегетацијом, уклањати травни покривач са површинским слојем земљишта, подизати ветрогенераторе, градити рибњаке, отворати површинске копове, мењати морфологију терена, привремено или трајно одлагати отпад и опасне материје, уносити инвазивне врсте биљака и животиња;
- неопходно је ускладити постојећи режим вода са циљевима заштите станишта, обезбедити одрживо коришћење травних површина станишта за кошење и испашу у складу са капацитетом станишта (очување старих раса и сорти, обнова екстензивног сточарства и сл.), обнављати шумарке аутохтоних врста на одговарајућим ливадским стаништима до 20% покривности по парцели, односно до максималне величине појединачних површина до 0,05 ha, ускладити планске документе у газдовању шумама са очувањем заштићених врста путем сарадње корисника шума и надлежне институције за заштиту природе.

На стаништима заштићених и строго заштићених врста од националног значаја, тражити посебне услове заштите природе за следеће активности:

- изградња и реконструкција инфраструктуре;
- реконструкција објеката и планирање рекреативних активности;
- уређење вода и остали мелиорациони радови;
- геолошка и друга истраживања;
- подизање ваншумског зеленила, сеча дрвореда, група стабала и шумица, крчење жбуња, паљење вегетације ливада, пашњака и трстика, као и ревитализацију станишта;
- формирање појилишта (копање јаме, бушење новог или обнављање запушеног бунара), као и за подизање привремених објеката (надстрешнице и сл.).

Еколошки коридори

Очувати и унапредити природне и полуприродне елементе еколошких коридора на простору изван зоне становања:

- забрањена је изградња објеката чија намена није директно везана за обалу водотока и канала са функцијом еколошких коридора на растојању мањем од 50 m од обале стајаћих вода, односно линије средњег водостаја водотока;
- није дозвољена промена намена површина под природном и полуприродном вегетацијом (ливаде, пашњаци, тршћаци итд.) као и чиста сеча шумских појасева или других врста зеленила са улогом еколошких коридора;
- обезбедити повезивање шумских станишта заштићених врста подизањем/обнављањем појасева високог зеленила;
- обезбедити повезивање слатинских станишта заштићених врста очувањем постојећих ливада и пашњака уз еколошки коридор;

- обезбедити повезивање степских и шумостепских станишта заштићених врста подизањем пољозаштитних појасева који садрже континуирани појас травне вегетације;
- стимулисати традиционалне видове коришћења простора који доприносе очувању и унапређењу биодиверзитета на простору еколошких коридора ван грађевинских подручја насеља.

Наменити простор деоница еколошких коридора у грађевинским подручјима насељених места за зеленило посебне намене са улогом очувања и заштите биолошке разноврсности.

Неопходно је очувати блиско-природни изглед и облик обала и корита назначених канала/водотока са улогом еколошких коридора у што већој мери, попличавање и изградњу обала свести на најнеопходнији минимум, обезбедити отвореност водотока по целој својој дужини (одстранити постојеће цевоводе) и тражити посебне услове заштите природе за израду техничке документације:

- регулације водотока (пресецање меандара, изградња насипа и обалоутврда, продубљивање корита), попличавања и изградње обала;
- изградње и/или обнављања саобраћајница вишег реда код којих треба предвидети посебне прелазе за животиње на местима укрштања са еколошким коридорима;
- изградње нових и обнављања старих мостова ради обезбеђивања пролаза за ситне животиње;
- уклањања постојећих цевастих пропуста канала, како би се обезбедили прелазни за животиње који одговарају потребама законом заштићених животињских врста.

На простору еколошких коридора и у њиховој заштитној зони ширине око 200 m, забрањено је:

- сађење инвазивних врста, а током уређења зелених површина, одстранити присутне самоникле јединке инвазивних врста и обезбедити редовно одржавање зелених површина;
- одлагање отпада и свих врста опасних материја, складиштење опасних материја (резервоари горива и сл.) и нерегуларно одлагање отпада на простору еколошког коридора у зони хидролошког утицаја на еколошки коридор.

Опште мере заштите биодиверзитета

Ради одржања и унапређења биодиверзитета на подручју у обухвату Просторног плана ван наведених просторних целина од значаја за очување биолошке разноврсности, потребно је:

- очувати станишта ловне дивљачи, одржавати стабилност и побољшавати квалитет њихових популација у складу са Законом о заштити природе, Правилником о заштићеним и строго заштићеним врстама као и Законом о ловству;
- тражити посебне услове заштите природе приликом укрупњавања пољопривредног земљишта и пројектовања пољозаштитних појасева око насељених места и зелених појасева уз постојеће и планиране саобраћајнице у обухвату Просторног плана;
- концептом подизања зеленила у насељима, предвидети могућност формирања система јавног зеленила повезивањем зелених површина са просторним целинама од значаја за очување биолошке разноврсности у обухвату Просторног плана, одржавати јавне површине под зеленилом у блиско природном стању и повећати проценат зелених површина, броја и разноврсности постојећих категорија јавног зеленила.

Геолошко и палеонтолошко наслеђе

Пронађена геолошка и палеонтолошка документа (фосили, минерали, кристали и др.) која би могла представљати заштићену природну вредност, налазач је дужан да пријави надлежном министарству у року од осам дана од дана проналаска и предузме мере заштите од уништења, оштећивања или крађе.

3.2.5. Мере заштите од буке

Применом следећих мера обезбедиће се заштита од буке у животној средини:

- Јединица локалне самоуправе - општина Апатин, заштиту од буке врши у складу са Законом о заштити од буке и подзаконским актима, а што се односи на: акустично зонирање, доношење локалног акционог плана заштите од буке, односно обезбеђење услова и његово спровођење;
- За појединачна постројења надлежни орган може утврдити потребу мониторинга буке, на основу увида у Студије процене утицаја на животну средину и Захтеве за издавање интегрисане дозволе;
- Вршење мониторинга буке у централној зони насеља Апатин, Свилојево и Сонта, уз саобраћајнице (у зони државног пута).

3.2.6. Мере заштите при управљању отпадом

Мере заштите при управљању отпадом, са директим утицајем на заштиту земљишта, површинских и подземних вода, су:

- Јединица локалне самоуправе у обавези је да изради попис неуређених депонија на територији Општине, у складу са Законом о управљању отпадом;
- Постојећи и планирани оператери на територији општине Апатин, у складу са Законом о управљању отпадом, Законом о амбалажи и амбалажном отпаду и подзаконским актима, дужни су да: обезбеде потребан простор за одлагање отпада, обезбеде потребне услове и опрему за сакупљање, разврставање и привремено чување различитих отпадних материја, да секундарне сировине, опасан и други отпад, предаје субјекту који има одговарајућу дозволу за управљање отпадом (складиштење, одлагање, третман и сл);
- Сакупљање, прерада или уништавање анималног отпада у објектима намењеним за прераду, обраду или уништавање лешева животиња и других отпадака животињског порекла, у складу са Законом о ветеринарству, при чему је локална самоуправа дужна да на својој територији организује зоохигијенску службу.

3.2.7. Мере заштите живота и здравља људи

Мере за спречавање и ограничавање негативних утицаја на становништво дате су у посебним законским и подзаконским актима, које се односе на здравље и безбедност и заштиту на раду.

Планиране активности ће унапредити квалитет животне средине предметног простора односно, у функцији су смањења негативних утицаја постојећих деградационих пунктова на здравље становника општине Апатин.

Неодговарајући квалитет воде за пиће свакако има лоше рефлексије на здравље људи. Инострана искуства указују да коришћење артерске воде у комбинацији са неадекватном исхраном може изазвати тешка обољења. Анализе у наведеном контексту нису вршене, што значи да се и не може квантитативно и квалитативно проценити утицај квалитета воде на здравље становништва.

Такође, постоји могућност деградације подземних вода због неадекватног одвођења отпадних вода преко септичких јама и упојних бунара. Наведени проблеми ће бити елиминисани предложеним активностима и мерама у области водопривредне инфраструктуре.

Изградња свих видова инфраструктуре предвиђене Просторним планом, имаће позитивног утицаја на становништво јер ће индиректно утицати на побољшање животног стандарда и очување животне средине.

Неадекватно одлагање комуналног отпада индиректно лоше утиче на здравље становништва. Негативан утицај неуређених депонија на здравље људи ће се елиминисати њиховом санацијом и рекултивацијом и формирањем мреже регионалних депонија успостављањем региона за управљање отпадом што је Просторним планом и предложено.

При изградњи инфраструктурних објеката (надземни електроенергетски водови, антенски стубови са антенским електронским комуникационим системима и уређајима за пренос сигнала итд.), неопходно је водити рачуна о поштовању прописа о техничким нормативима и стандардима, мерама и условима које надлежни органи издају при постављању и извођењу, односно изградњи објеката, као и неопходним удаљеностима инфраструктурних објеката од насељених места. Техничким мерама постављањем заштитних ограда, уземљења, надземни водови ће се штитити од пренапона услед атмосферског пражњења.

Да би се избегао негативан утицај надземних водова, нарочито виших напона, на људе ове водове је потребно градити ван насељених места, у атару, а око њих обезбедити заштитне коридоре, у којима није дозвољена изградња објеката за становање као ни објеката других намена. Комплекси високонапонских постројења се ограђују и постављају минимално 500 m од стамбених објеката.

Повишене вредности нивоа дневне, а поготово ноћне буке, могу довести до субјективно непријатног осећаја звука и нарушавања здравља током дугогодишње изложености. Здравствене последице крећу се у распону од осећаја замора, измењених психичких реакција на разне подражаје, поремећаји сна, а континуирано излагање буци један је од најважнијих етиолошких фактора у настајању неуроза. Такође, могући су поремећаји у раду вегетативног нервног система, који консеквентно доводе до поремећаја у функцији кардиоваскуларног система, са статистички значајном појавом повишеног крвног притиска и сужења периферних крвних судова. Поред овога, бележе се и измењене реакције ендокриног система. На органу слуха могућа је појава слушног замора при дуготрајној експозицији повишеним нивоима буке, што води ка оштећењу слуха и појави субјективног осећаја пиштања и зујања у уху.

3.2.8. Мере заштите од ванредних ситуација

Савремени концепт заштите од ванредних ситуација полази од чињенице да је претходно потребно дефинисати прихватљив ризик од елементарних непогода и техничко-технолошких удеса, па затим планирањем превентивних, организационих и других мера и инструмената интервенисати у циљу спречавања њиховог настанка, односно смањивања последица на прихватљив ниво. У том смислу, у односу на анализирано стање у простору и елементарне непогоде које могу угрозити општину Апатин планиране су одговарајуће мере заштите.

Основне мере заштите од елементарних непогода односе се на следеће:

- Адекватно просторно планирање и зонирање насеља (подразумева одређивање зона заштите, удаљеност опасних активности од насеља, планирање одговарајућих садржаја у циљу спречавања ширења последица од потенцијалних удеса, итд.);
- При утврђивању просторне организације насеља приликом зонирања (размештај виталних објеката), прописивања урбанистичких параметара за утврђене зоне, планирања мреже саобраћајница и остале инфраструктуре, потребно је поштовати опште принципе заштите од елементарних непогода и природних катастрофа, у мери у којој то просторна организација насеља дозвољава;
- Избор и примена технологија чијом се експлоатацијом мање загађује животна средина и обезбеђује већи степен заштите од потенцијалног загађења;
- Благовремено отклањање свих уочених техничко-технолошких недостатака.

Мере заштите од елементарних непогода

Мере заштите од **земљотреса** подразумевају, поред адекватног избора локације за градњу објеката, поштовање ограничења која се односе на степен изграђености и искоришћености земљишта, утврђивање дозвољене спратности објеката и др., као и обавезну примену прописа о техничким нормативима за изградњу објеката у сеизмичким подручјима код изградње нових објеката односно реконструкције постојећих.

За заштиту од дејства великих вода односно **поплава**, изграђени су насипи прве и друге одбрамбене линије, којима су заштићена насеља на овом подручју и велика површина пољопривредног земљишта. У наредном периоду неопходно је редовно одржавање изграђених насипа и поштовање услова водопривредних организација.

Основне мере заштите од јаког **ветра** су дендролошке мере, које су планиране као ветрозаштитни појасеви одговарајуће ширине уз саобраћајнице, канале и као заштита пољопривредног земљишта.

Превентивне мере заштите од **пожара** подразумевају планске мере заштите које се разрађују у плановима нижег реда, а обухватају уређења црпилишта воде за потребе гашења пожара, изградњу уличне хидрантске мреже, изградњу нових саобраћајница и реконструкцију постојећих ради обезбеђења алтернативних праваца и др.

У циљу заштите шума и шумског земљишта на подручју СРП "Горње Подунавље", у оквиру радова на заштити шума, неопходно је спроводити мере за спречавање појаве пожара: направити карту шума по степену угрожености од пожара, планирати мере за борбу против потенцијалних изазивача пожара, планирати мере биолошко-техничке заштите шума, изградити и одржавати противпожарне путеве, планирати локације на природним водотоцима за уређење сталних црпилишта воде за потребе гашења пожара.

У контексту одбране од **града** изграђене су противградне станице на подручју општине Апатин које се налазе у оквиру Система одбране од града Републичког хидрометеоролошког завода. Локалитети противградних станица су: Пригревица, Свилојево, Кудељара, Рибарево, Кучка, Велико Поље, Сонта и Купусина.

Обавезе, мере и начини деловања, проглашавања и управљања у случају настанка елементарне непогоде утврђене су Законом о ванредним ситуацијама.

4. ВЕРОВАТНОЋА, ИНТЕНЗИТЕТ, СЛОЖЕНОСТ, РЕВЕРЗИБИЛНОСТ, ВРЕМЕНСКА И ПРОСТОРНА ДИМЕНЗИЈА, КУМУЛАТИВНА И СИНЕРГЕТСКА ПРИРОДА УТИЦАЈА ПЛАНА

Карактер, интензитет, сложеност, реверзибилност, вероватноћа, трајање, учесталост, понављање на локалном, регионалном и ширем нивоу, кумулативна и синергијска природа утицаја, могу се разматрати као:

- могући утицаји у границама валоризованог простора у обухвату Плана;
- могући утицаји на нивоу региона;
- могући утицаји националног значаја;
- могући утицаји глобалног значаја;
- могући утицаји из непосредног и ширег окружења на подручје обухвата Плана.

Просторно-положајне, природне карактеристике подручја и постојеће стање простора у обухвату Просторног плана, опште карактеристике непосредног и ширег окружења, планиране намене и капацитети, намећу пре свега:

- вредновање потенцијалних утицаја и њихових карактера простора у обухвату Плана (локални ниво),
- вредновање утицаја, њихових карактера и ефеката на нивоу припадајућег региона (регионални ниво),
- вредновање значаја и карактера утицаја планских решења на шире просторно окружење (национални ниво).

Подручје у обухвату Просторног плана представља сложену, вишефункционалну просторну целину са планираном наменом, мрежом насеља, инфраструктурном матрицом, чија реализација неминовно доводи до промена у простору. Вредновање подручја у обухвату Просторног плана вршено је са аспекта позитивних и потенцијално негативних утицаја и ефеката:

- Пренамене земљишта;
- Промене пејзажно-предеоних карактеристика и вредности;
- Саобраћајне матрице простора;
- Планиране матрице комуналне инфраструктуре;
- Промене урбанистичких параметара;
- Рекултивације и ревитализације деградираних локација;
- Планираног зеленила свих категорија;
- Промене демографских карактеристика.

Све промене у обухвату Просторног плана, потенцијално, директно и индиректно утичу на грађевинска подручја, али и шире окружење, на регионалном и покрајинском нивоу. Постоји вероватноћа потенцијално негативних утицаја на природне вредности – површинске и подземне воде и остале вредности животне средине у обухвату Просторног плана и окружењу, у случају непоштовања мера претходног комуналног и инфраструктурног уређења локација и зона, непоштовања прописаних правила уређења и грађења, непоштовања мера претходног комуналног и инфраструктурног уређења локација и зона, непоштовања мера заштите животне средине и акцидентних (удесних) ситуација у границама обухвата Просторног плана.

На основу анализе могућих утицаја и вредновања могућих промена и ефеката у простору и животној средини, може се закључити да се имплементацијом планских решења изазива трајна промена у простору са дугорочно позитивним ефектима на побољшање стања у простору, стандарда и квалитета животне средине, живота локалног становништва и осталих корисника простора и услуга. Планиране промене статуса земљишта као тешко обновљивог природног ресурса, као узрок имплементације Просторног плана, представља трајно негативне последице и ефекте у смислу пренамене продуктивног земљишта и губитка његове примарне функције.

Вредновањем односа позитивних и негативних утицаја и ефеката, може се закључити да имплементација Просторног плана обезбеђује трајне позитивне ефекте у смислу контролисаног управљања простором и животном средином. Планирани мониторинг животне средине омогућиће и контролу утицаја планских решења на животну средину. Примена и спровођење планираних мера заштите при имплементацији Просторног плана, изради, усвајању и имплементацији планова нижег реда, контрола и надзор над применом мера и мониторинг животне средине, представљају обавезне еколошке мере и смернице у циљу спречавања појава негативних утицаја и ефеката на животну средину у обухвату Просторног плана.

Стратешка процена утицаја представља вредновање са аспекта:

- примењених мера превенције на планском нивоу за спречавање и минимизирање потенцијално штетних утицаја на стање и квалитет ваздуха, површинских и подземних вода, изворишта водоснабдевања, буке, природна и културна добра, зеленило и пејзажне вредности и укупан квалитет животне средине;
- рационалног, еколошки прихватљивог коришћења свих природних ресурса;
- обавезног имплементирања мера за отклањање могућих последица стратешког карактера у простору и на животну средину.

IV СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ У ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Просторни план општине Апатин ће се даље разрађивати израдом одговарајућих урбанистичких планова, пројеката парцелације/препарцелације, урбанистичких пројеката и локацијске дозволе:

- Израда **плана генералне регулације** обавезна је за грађевинско подручје насеља Апатин.
- Израда **плана детаљне регулације ван грађевинског подручја** насеља обавезна је за: радне зоне, проширење бање "Јунаковић", планирани општински пут Свилојево – Апатин, део обилазнице код Апатина (смер према ИЛЦ), око Сонте и општински пут и туристички локалитет "Стаклара" у СРП "Горње Подунавље".
- Израда **плана детаљне регулације у грађевинском подручју насеља** за која је овим Просторним планом урађен шематски приказ уређења, обавезна је за нове површине јавне намене, односно, за раздвајање површина јавне намене од површина осталих намена, у зонама нове изградње, односно у зонама реконструкције у насељу, и то: насеље Купусина (радна зона на улазу у Купусину - са леве стране пута; улични коридор између породичног становања и заштитног зеленила); насеље Пригревица (радне зоне - од коридора железничке пруге до границе грађевинског подручја насеља, улични коридор у радној зони - поред спортског терена, улични коридори до планираних радних зона); насеље Свилојево (радна зона); насеље Сонта (југоисточни део насеља - радне зоне, улични коридори, становање); увек када се мења регулација, односно разграничење између грађевинског земљишта јавне намене и остале намене.
- Израда **урбанистичког пројекта ван грађевинског подручја насеља** обавезна је за: постојеће радне зоне (када се не задржава постојећа делатност); комплекс рибњака; туристичке комплексе; комплекс изворишта код Купусине; на пољопривредном земљишту за изградњу објеката за потребе пољопривредне производње, пратећих садржаја јавног пута.
- Израда **урбанистичког пројекта у грађевинском подручју насеља** за која је овим Просторним планом урађен шематски приказ уређења обавезна је, уз прибављање услова надлежних организација и јавних предузећа у чијој је надлежности њихово издавање, за комплекс намењен туристичко-спортским садржајима у Пригревици.

За наведене планове орган надлежан за припрему плана **може** донети Одлуку о изради стратешке процене, према критеријумима прописаним Законом о стратешкој процени, ако утврди да постоји могућност значајних утицаја на животну средину.

За све објекте који могу имати утицаја на животну средину, надлежни орган мора прописати обавезу израде Студије процене утицаја на животну средину у складу са Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину, Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину, као и Уредбом о одређивању активности чије обављање утиче на животну средину.

V ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МОНИТОРИНГ У ПОСТУПКУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ АПАТИН

Успостављање система мониторинга један је од приоритетних задатака како би се све предложене мере заштите животне средине ППО Апатин могле успешно имплементирати у планском периоду. У складу са чл. 17 Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, програм праћења стања животне средине у току спровођења Просторног плана садржи нарочито:

1. опис циљева плана и програма;

2. индикаторе за праћење стања животне средине;
3. права и обавезе надлежних органа; и
4. поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја;
5. друге елементе у зависности од врсте и обима плана.

Према Закону о заштити животне средине, Република односно јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене Законом, обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине, у складу са овим и посебним законима. Према члану 69. наведеног Закона, циљеви Програма праћења стања животне средине су:

- Обезбеђење мониторинга;
- Дефинисање садржине и начина вршења мониторинга;
- Одређивање овлашћених организација за обављање мониторинга;
- Дефинисање мониторинга загађивача;
- Успостављање информационог система и дефинисање начина достављања података у циљу вођења интегралног катастра загађивача, и
- Увођење обавезе извештавања о стању животне средине према прописаном садржају извештаја о стању животне средине.

1. Опис циљева Плана

- постизање рационалне организације и уређења простора;
- обезбеђење просторних услова за реализацију концепта трајно одрживог и уравнотеженог развоја подручја (заштита животне средине, економски и социјални развој);
- обезбеђење адекватне превенције, минимизирања, мониторинга и контроле свих облика загађивања;
- задржавање становништва унапређењем квалитета живљења и обезбеђивањем услова за запошљавање;
- туристичка валоризација природних и антропогених вредности на посматраном простору и обезбеђивање услова за развој различитих облика туризма;
- увођење енергетски економичнијих технологија и постепени прелазак на максимално могуће коришћење обновљивих природних ресурса;
- максимално могуће смањење, у складу са достигнутим степеном друштвено-економског развоја, свих активности које имају негативне ефекте на природу.

Опис посебних циљева Просторног плана наведен је у поглављу 2.3. овог Извештаја.

2. ПРЕДЛОГ ИНДИКАТОРА ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Мониторинг стања животне средине се врши систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине, које обухвата праћење природних фактора, односно промене стања и карактеристика животне средине.

Имајући у виду дефинисане посебне циљеве, врши се избор одговарајућих индикатора у изради стратешке процене, на основу којих се врши оцењивање планских решења, са становишта могућих негативних утицаја на животну средину, и предлог минимизације или елиминације и утврђивање неповољних утицаја.

Предлог индикатора за праћење стања животне средине предлажен је на основу дефинисаних циљева стратешке процене у претходним поглављима.

3. ЗАКОНСКИ ОКВИР

Систем праћења стања животне средине успостављен је следећим правним актима:

- Закон о заштити животне средине ("Службени гласник РС", бр. 135/04 и 36/09);
- Закон о заштити ваздуха ("Службени гласник РС", бр. 36/09);
- Закон о заштити од буке у животној средини ("Службени гласник РС", бр. 36/09 и 88/10),
- Закон о водама ("Службени гласник РС" бр. 30/10);
- Правилник о граничним вредностима емисије, начину и роковима мерења и евидентирања података ("Службени гласник РС", бр. 30/97 и 35/97);
- Уредба о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини ("Службени гласник РС", бр. 75/10);
- Правилник о садржини и методама израде стратешких карата буке и начину њиховог приказивања јавности ("Службени гласник РС", бр. 80/10);
- Правилник о методологији за израду акционих планова ("Службени гласник РС", бр. 72/10);
- Правилник о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке ("Службени гласник РС", бр. 72/10);
- Правилник о методологији за одређивање акустичких зона ("Службени гласник РС", бр. 72/10);
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух ("Службени гласник РС", бр. 71/10 и 6/11);
- Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха ("Службени гласник РС", бр. 11/10 и 75/10);
- Правилник о опасним материјама у водама ("Службени гласник РС", бр. 31/82);
- Уредба о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање ("Службени гласник РС", бр. 35/2011);
- Правилник о начину и минималном броју испитивања квалитета отпадних вода ("Службени гласник РС", бр. 47/83);
- Уредба о класификацији вода ("Службени гласник РС", бр. 5/68);
- Правилник о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама за њихово испитивање ("Службени гласник РС", бр. 23/94).

4. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА

Права и обавезе надлежних органа, у вези праћења стања животне средине, информационом систему, извештајима о стању животне средине и информисању и учешћу јавности, произилазе из одредаба Закона о заштити животне средине, и то су:

- Влада доноси програм мониторинга за период од две године;
- Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга, на својој територији, који мора бити у складу са програмом Владе;
- Република, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе обезбеђују финансијска средства за обављање мониторинга;
- Влада утврђује критеријуме за одређивање броја и распореда мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења, рокове и начин достављања података;
- Министар прописује ближе услове, које мора да испуњава овлашћена организација (за вршење мониторинга), те одређује овлашћену организацију, по претходно прибављеној сагласности министра надлежног за одређену област;
- Влада утврђује врсте емисије и других појава које су предмет мониторинга загађивача, методологију мерења, узимања узорака, начин евидентирања, рокове достављања и чувања података;

- Државни органи, односно организације, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, овлашћене организације и загађивачи дужни су да податке из мониторинга достављају Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин;
- Агенција за заштиту животне средине води информациони систем;
- Влада ближе прописује садржину и начин вођења информационог система, методологију, структуру, заједничке основе, категорије и нивое сакупљања података, као и садржину информација о којима се редовно и обавезно обавештава јавност;
- Агенција за заштиту животне средине води интегрални катастар загађивача;
- Министар прописује методологију за израду интегралног катастра загађивача, као и врсту, начине, класификацију и рокове достављања података;
- Влада једанпут годишње подноси Народној скупштини извештај о стању животне средине у Републици Србији;
- Агенција за заштиту животне средине израђује извештај о стању животне средине, на основу прикупљених података и информација, најкасније до 31. маја текуће године за претходну годину;
- Надлежни орган аутономне покрајине, односно надлежни орган јединице локалне самоуправе дужан је да Агенцији за заштиту животне средине тромесечно доставља податке за израду извештаја о стању животне средине и то за прво, друго и треће тромесечје најкасније у року од два месеца по истеку тромесечја, а за последње тромесечје до 31. јануара;
- Извештаји о стању животне средине објављују се у службеним гласилима Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе;
- Државни органи, органи аутономне покрајине, органи јединице локалне самоуправе и овлашћене и друге организације дужни су да редовно, благовремено, потпуно и објективно, обавештавају јавност о стању животне средине, односно о појавама које се прате у оквиру мониторинга нивоа загађујуће материје и емисије, као и мерама упозорења или развоју загађења која могу представљати опасност за живот и здравље људи;
- Информације, које се односе на заштиту животне средине, надлежни орган доставља подносиоцу захтева у року од 30 дана од дана подношења захтева (60 дана уколико су обимне или би њихова припрема захтевала дужи временски период);
- Министар прописује висину трошкова достављања информација, у зависности од обима и природе информација.

5. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА

Законом о заштити ваздуха дат је законски оквир за проучавање и праћење квалитета ваздуха које за циљ има контролу и утврђивање степена загађености ваздуха, као и утврђивање тренда загађења, како би се правовремено деловало ка смањењу штетних супстанци до нивоа који неће битно утицати на квалитет животне средине.

Контрола квалитета ваздуха се остварује праћењем нивоа загађујућих материја у ваздуху у складу са Уредбом о утврђивању Програма контроле квалитета ваздуха у државној мрежи ("Службени гласник РС", бр. 58/2011), Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха и Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздуху.

Надлежни органи Републике Србије, Аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, у оквиру својих надлежности, обезбеђују:

- мерне станице и/или мерна места за фиксна мерења у државној и локалним мрежама;
- континуално и/или повремено мерење/узимање узорка загађујућих материја на фиксним локацијама;
- повремено мерење/узимање узорка загађујућих материја на мерним местима која нису обухваћена мрежом мониторинга квалитета ваздуха;

- пренос, обраду, проверу валидности и анализу резултата добијених мерењем и/или узимањем узорак и анализом;
- проверу квалитета мерних поступака;
- одржавање мерних места, мерних инструмената са пратећом опремом, и опреме за пријем и пренос података.

При успостављању и функционисању мреже мерних станица и/или мреже мерних места, обавезе се односе на:

- Одређивање фиксних макролокација;
- Одређивање фиксних микролокација;
- Припрему и обезбеђивање фиксне локације;
- Обезбеђивање одговарајућих техничких услова за мерење и/или узимање узорак загађујућих материја на фиксним локацијама;
- Опремање мерних места за фиксно мерење;
- Одржавање мерних места, мерних инструмената и опреме за праћење и пренос података.

За постојеће објекте који немају урађену Студију процене утицаја на животну средину по Закону, неопходно је, по мишљењу надлежне службе за област заштите животне средине, а у складу са технологијом рада, усвојити додатни мониторинг односно додатна контролна места посебно за праћење загађења ваздуха и вода, у складу са важећом законском регулативом.

6. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВОДЕ

У циљу предузимања мера за ограничавање даљег загађивања и евентуално побољшање квалитета површинских и подземних вода, од значаја је стално и систематско контролисање квалитета површинских и подземних вода.

У циљу утврђивања мера, које треба предузимати ради заштите вода од загађивања и контроле резултата реализованих мера заштите, потребно је, поред систематског праћења квалитета површинских и подземних вода који врши Републички хидрометеоролошки завод, додатно вршити и контролу квалитета површинских и подземних вода и квалитет отпадних вода у циљу сагледавања:

- утицаја присутних загађујућих материја,
- врста загађујућих материја и степена њиховог дејства на водопријемник,
- могућности елиминације штетног и опасног дејства присутних материја на водопријемнику.

Посебна испитивања се обављају у циљу одређивања обима и могућности последица хаваријског загађивања, провере и дефинисања техничких решења и за друге намене, према посебно утврђеним програмима.

Према Закону о водама, у циљу праћења стања загађености вода, врши се систематско испитивање квалитета површинских и подземних вода на прописан начин на основу Правилника о опасним материјама у водама и Правилника о начину и минималном броју испитивања квалитета отпадних вода.

Предузећа која врше испитивање квалитета подземних вода, као и испитивање квалитета отпадних вода, дужна су да резултате испитивања доставе Републичком хидрометеоролошком заводу и јавном водопривредном предузећу месечно, а у случају хаваријског загађења воде, у току истог дана.

Физичко-хемијска и бактериолошка анализа воде за пиће треба да се врши у складу са Законом о водама и Правилником о хигијенској исправности воде за пиће у свим насељеним местима општине Апатин.

7. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ЗЕМЉИШТА

Активности на мониторингу квалитета земљишта на територији обухвата Просторног плана подразумевају праћење стања и промена у оквиру следећих параметара земљишта:

- физичко-хемијске карактеристике (општи параметри: физичко хемијски показатељи квалитета, микроелементи, тешки метали, специфични органски полутанти: угљоводоници, пестициди),
- микробиолошке карактеристике (садржај органске материје, укупан садржај органског угљеника, садржај опасних и штетних материја, тешких метала, минералних уља...). Микробиолошким анализама обухваћено је одређивање бројности појединих систематских и физиолошких група микроорганизама:
 - укупан број микроорганизама на агаризованом екстракту земљишта (10^6),
 - бројност амонификатора на МРА (10^6),
 - бројност гљива на Чапековом агару (10^3),
 - бројност актиномицета на синтетичком агару по Красиљникову (10^3),
 - бројност азотобактера на селективној подлози Фјодорова (10^1),
 - бројност олигонитрофилних бактерија на селективној подлози Фјодорова (10^5).

Контолу квалитета земљишта спроводити у складу са Законом о заштити животне средине и Правилником о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања.

8. МОНИТОРИНГ БУКЕ

Бука представља звучну осцилацију, односно звук коме поред физичких карактеристика треба додати и психофизиолошка штетна дејства и утицаје. Бука је окарактерисана као непожељан или штетан звук изазван природном или људском активношћу, а која се односи на буку коју стварају превозна средства, индустријске и друге радне активности. Бука, штетна по здравље човека, представља звук изнад утврђене граничне вредности, обзиром на време и место настанка у средини у којој људи бораве.

Заштита од буке обухвата мере које се предузимају у циљу:

- спречавања или смањивања штетних утицаја буке на здравље људи у радној и животној средини,
- утврђивање нивоа изложености буци,
- прикупљање података о нивоу буке у животној средини и обезбеђивања њихове доступности јавности,
- постизање и очување задовољавајућег нивоа буке у животној и радној средини.

Ниво буке у животној средини контролише се системским мерењем буке које обезбеђује јединица локалне самоуправе. Уредба о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини дефинише граничне вредности, које се односе на основне индикаторе буке и на меродавни ниво буке, тј. највиши дозвољени ниво изражен А - пондерисаним нивоом у dB(A).

Законом о заштити од буке у животној средини дефинисано је да Аутономна покрајина утврђује мере и услове заштите од буке, односно звучне заштите у плановима, програмима и пројектима, укључујући и оне на које даје сагласност у поступку стратешке процене утицаја, процене утицаја пројеката на животну средину, односно у поступку издавања интегрисане дозволе за рад постројења и активности. Аутономна покрајина у складу са Законом обезбеђује финансирање мониторинга буке у животној средини на својој територији и врши надзор и контролу примене мера заштите од буке у животној средини.

Мере и услове заштите од буке Општина утврђује у складу са овим Законом. Обавезе Општине односе се на акустичко зонирање на својој територији, одређивање мера

забране и ограничења у складу са Законом, доношење локалног акционог плана заштите од буке у животној средини, обезбеђење финансирање мониторинга буке у животној средини на својој територији и вршење надзора и контроле примене мера заштите од буке у животној средини.

Утврђивање акустичних зона и вршење методологије мерења буке на територији Општине врши се у складу са Правилником о методологији за одређивање акустичких зона, Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке и Правилником о методологији за израду акционих планова.

Предлог је да се за праћење нивоа буке одреде мерна места на најфреквентнијим локацијама у близини одређених производних објеката, као и уз саобраћајнице (у зони државног пута) у центрима насеља Апатин, Свилојево и Сонта на предметном простору.

Поред тога, у обзир треба узети извештаје појединачних мерења нивоа буке, у складу са прописаним мерењима, која су предвиђена студијом о процени утицаја на животну средину за поједине објекте или по решењу инспектора за заштиту животне средине.

9. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

Неочекивани негативни утицаји на простору у обухвату Просторног плана могу се јавити у виду следећих појава:

- могућих негативних утицаја у случају неусвајања Просторног плана општине Апатин;
- могућих негативних утицаја у случају усвајања Просторног плана и непоштовања одредби истог;
- могућих негативних утицаја при имплементацији Просторног плана у фази реализације планираних намена, објеката и садржаја, а при одступању од одредби Просторног плана;
- могућих негативних утицаја реализованих намена и објеката (у редовном раду реализованих пројеката - објеката).

Неочекивани негативни утицаји у случају неусвајања Просторног плана представљају потенцијалну опасност од непланског и неконтролисаног коришћења простора. Највећа опасност од појаве негативних, дугорочних, сложених, иреверзибилних утицаја и негативних ефеката, представља статус, стање и капацитет животне средине и здравља становништва.

У случају неусвајања Просторног плана умањују се шансе и могућности за:

- привредни и економски развој општине Апатин,
- процес ревитализације локалне економије,
- активно учешће грађана у економском и друштвеном животу Општине,
- подизање капацитета управних органа, јавних намена, служби и предузећа,
- актуелне привредне и друштвене потребе и за извршење припрема одговарајућих урбанистичких решења,
- прилагођавање система планирања новим друштвеним захтевима и вредностима,
- санацију изграђеног, пре свега у форми урбанистички регулисаног простора,
- инфраструктурно и комунално опремање,
- унапређивање услова за живот и рад људи кроз побољшање стања животне средине.

У наведеном случају могуће је очекивати негативне утицаје са дугорочним (трајним), иреверзибилним, кумулативним и синергетским негативним ефектима на просторни, урбани и привредни развој и стање животне средине општине Апатин. У циљу контролисаног коришћења простора, потребно је донети и спроводити предметни Просторни план.

Неочекивани негативни утицаји у случају усвајања Просторног плана и непоштовања одредби истог, разлог су за санкционисање у складу са законском регулативом која регулише област просторног и урбанистичкиг планирања и животне средине.

У случају неочекиваних негативних утицаја у поступку имплементације Просторног плана и у фази реализације планираних намена, односно извођење радова без услова и сагласности надлежних органа и институција, потребно је, у складу са важећом законском регулативом, спровести надзор и контролу и применити мере отклањања и минимизирања потенцијално настале штете, извршити санацију простора и применити мере ревитализације (ремедијације) и заштите животне средине.

Неочекивани негативни утицаји реализованих намена и објеката (у редовном раду реализованих пројеката – објеката, постројења, радова) се морају спречити урбанистичким и техничким мерама заштите, мерама спречавања и отклањања насталих узрока, санације последица и успостављање мониторинга животне средине. За Просторни план општине Апатин, од фазе припреме, израде концепта Просторног плана и нацрта Просторног плана до коначног усвајања, укључен је процес процене утицаја стратешког карактера, у коначном циљу безбедне реализације планираних намена простора. У наведеном процесу утврђено је да постоји вероватноћа појаве неочекиваних негативних утицаја са негативним ефектима и последицама по животну средину, те је прописан и начин поступања у случају таквих појава.

Постројења у којем се обављају активности у којима је присутна или може бити присутна опасна материја у једнаким или већим количинама од прописаних (севесо постројење), регулисана су Законом о заштити животне средине и другим подзаконским актима, као техничка јединица унутар комплекса, где се опасне материје производе, користе, складиште или се њима рукује.

Правилником о листи опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте документа које израђује оператер **севесо постројења**, односно комплекса, на основу чега се одређује обавеза израде Политике превенције удеса, Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса, прописује се листа опасних материја и њихове количине и критеријуми за одређивање врсте документа које израђује оператер севесо постројења, односно комплекса у коме се обављају активности у којима је присутна или може бити присутна једна или више опасних материја. Локална самоуправа је у обавези да, на основу Плана заштите од удеса оператера који се налазе на територији те локалне самоуправе, изради План заштите од удеса локалне самоуправе (екстерни План заштите од удеса), чији је садржај и методологија израде уређена Законом о ванредним ситуацијама.

Према Закону о заштити животне средине, министарство надлежно за послове животне средине, на основу Извештаја о безбедности, утврђује оператере и севесо постројења, односно комплексе чије активности могу изазвати хемијски удес са прекограничним ефектима и о томе обавештава у што краћем року, а најкасније када обавештава домаћу јавност, надлежни орган земље која може бити погођена последицама тог удеса. Министарство води евиденцију о оператерима и севесо постројењима, односно комплексима.

Министарство обавештава надлежни орган друге земље о свим битним чињеницама из Извештаја о безбедности о севесо постројењу, односно комплексу чије активности могу довести до настанка хемијског удеса са прекограничним последицама, као и о свим битним чињеницама из Плана заштите од удеса тог постројења, односно комплекса.

Министар прописује поступак обавештавања, односно размене података о севесо постројењу, односно комплексу чије активности могу довести до настанка хемијског удеса са прекограничним ефектима.

Ако надлежни орган друге земље сматра да обавештење не садржи сва севесо постројења, односно комплексе чије активности могу изазвати хемијски удес са последицама у његовој земљи тражиће од Министарства додатне податке.

Ако се не постигне сагласност са надлежним органом заинтересоване земље ово питање решиће се у складу са међународним уговором који обавезује Републику Србију.

Обавештење у случају хемијског удеса или непосредне опасности од хемијског удеса који може проузроковати прекограничне ефекте, као и евентуална узајамна помоћ уређени су прописима о заштити и спасавању.

На простору обухвата Просторног плана за постројења и активности која могу имати негативне утицаје на здравље људи, животну средину или материјална добра, врсте активности и постројења, надзор и друга питања од значаја за спречавање и контролу загађивања животне средине, уређују се услови и поступак издавања **интегрисане дозволе**, која је дефинисана Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине.

Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине прописано је да ће, за постојећа постројења и активности оператер прибавити дозволу најкасније до 2015. године у складу са Програмом усклађивања појединих привредних грана са одредбама овог Закона. На основу Уредбе о утврђивању Програма динамике подношења захтева за издавање интегрисане дозволе, утврђују се рокови у оквиру којих се подносе захтеви за издавање интегрисане дозволе, по врстама активности и постројења. Сва постројења и активности која се не налазе на Прелиминарном списку постојећих постројења која подлежу издавању интегрисане дозволе на територији Републике, сачињеним од стране Министарства животне средине и просторног планирања Републике Србије, а која у складу са Уредбом о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола подлежу обавези прибављања интегрисане дозволе, дужни су да се обрате надлежном органу.

VI ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ

Основни методолошки приступ и садржај Извештаја о стратешкој процени утицаја одређен је Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину. Стратешка процена је израђена на основу просторно планске документације, расположивих статистичких података, као и података добијених за потребе израде Просторног плана и Стратешке процене, те валоризације терена.

У Елаборату су анализиране све планом предвиђене активности, извршена је синтезна процена њихових утицаја и интеракција са утицајима окружења на природне ресурсе и живи свет, као и на животну средину, и на основу утврђених валидних параметара дат је предлог адекватних превентивних и санационих мера заштите животне средине у контексту реализације концепта одрживог развоја овог подручја.

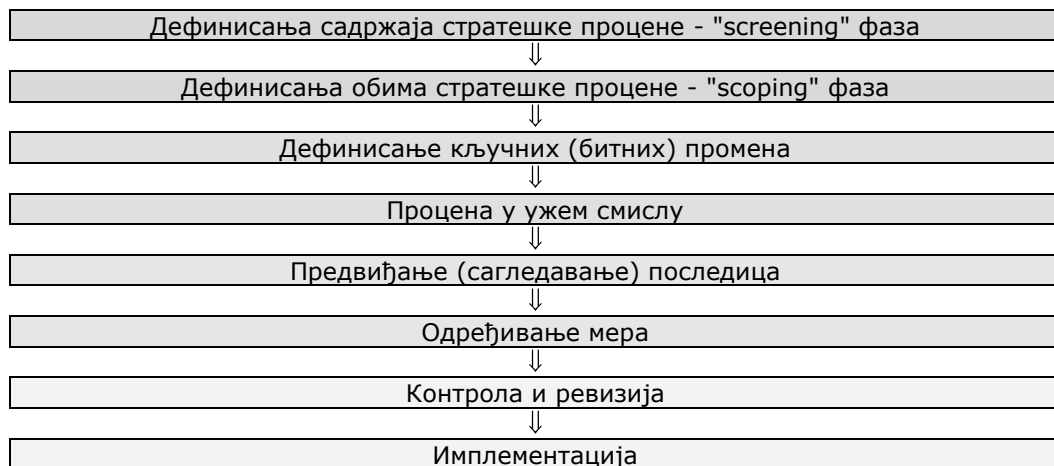
Примењени метод рада заснива се на континуираном поступку усаглашавања процеса планирања са процесом идентификације проблема, предлога решења за спречавање и ублажавање, односно предлога мера заштите животне средине у свим фазама израде и спровођења планског документа. Методологија се базира на поштовању Закона о заштити животне средине, а пре свега Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, који утврђује услове, начин и поступак процењивања утицаја појединих садржаја Просторног плана на животну средину.

Фазе израде Стратешке процене утицаја на животну средину су:

- одлучивање о изради стратешке процене утицаја на животну средину, односно израда одлуке о изради стратешке процене утицаја на животну средину као саставног дела одлуке о изради планског документа;

- одређивање садржаја стратешке процене утицаја на животну средину, односно израда одговарајућег програмског основа за израду стратешке процене утицаја на животну средину (тзв. "scoring report") у оквиру програма за израду Просторног плана;
- израда Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину – саставни део планског документа.

Општи методолошки поступак који се користи приликом израде стратешке процене и припреме Извештаја о стратешкој процени састоји се из неколико општих фаза, и то:

Методолошки основ, за израду Стратешке процене утицаја, у ужем смислу представљају методе научног истраживања (анализа и синтеза, компаративни метод, индукција и дедукција, статистички метод, картографски метод и др.), односно примењене методе праћења стања објеката, односно појава и процеса у простору, од извора загађења, притисака, стања и одговора (планског решења). Истовремено са применом метода научног истраживања коришћена је страна и домаћа искуства и упутства за примену "Стратешке директиве", пре свега искуства из Европске Уније. Посебно су значајне методе из "Практичног упутства за примену ЕУ Директиве 2001/42/ЕС на урбанистичке и просторне планове".

Анализирајући поступак израде Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину, може се закључити да се он састоји, условно говорећи, из четири фазе:

- полазне основе, анализа и оцена стања (намене простора у обухвату Просторног плана и елемената животне средине),
- процена могућих утицаја на животну средину,
- мере заштите животне средине и
- програм праћења стања животне средине.

Не улазећи у детаљније елаборирање појединих фаза потребно је нагласити да свака фаза има своје специфичности и никако се не сме запоставити у поступку интегралног планирања животне средине.

Ограничења у спровођењу предложеног метода, посебно у фази приказа постојећег стања је недостатак квантификованих података за поједине параметре животне средине у обухвату Просторног плана.

2. ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

У процесу израде Стратешке процене утицаја Просторног плана нису уочене тешкоће које би утицале на ток и поступак процене утицаја стратешког карактера предметног Просторног плана на животну средину. За оцену стања животне средине извршена је процена на основу постојећих података о стању животне средине на простору у обухвату Просторног плана, услова надлежних институција, постојеће просторно-

планске и урбанистичке документације, природних карактеристика просторне целине, као и података студијске, пројектне и друге доступне документације.

У процесу израде Стратешке процене утицаја Просторног плана успостављена је сарадња са заинтересованим органима и организацијама, овлашћеним институцијама и надлежним органом општине Апатин надлежним за послове животне средине, планирања и урбанизма и сл.

Уочена тешкоћа, значајна за квалитетну процену стања животне средине и ток процене утицаја стратешког карактера је непостојање локалног регистра извора загађивања и обједињених ажурираних података стања тј. континуалног мониторинга појединачних параметара животне средине на простору обухвата Просторног плана, којима би било могуће извршити квалитативнију и квантитативнију анализу утицаја постојећих и планираних решења у односу на животну средину.

VII ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

Према одредбама Закона о планирању и изградњи, јединица локалне самоуправе је у обавези да донесе Просторни план којим се одређују смернице за развој делатности и намену површина, као и услове за одрживи и равномерни развој на територији јединице локалне самоуправе.

У складу са чланом 215. став 6. Закона о планирању и изградњи, поступак израде и доношења просторног плана започет пре ступања на снагу овог Закона, за који није обављен јавни увид, наставља се по одредбама овог Закона. У том смислу, Мишљењем Комисије за планове Скупштине општине Апатин бр. 06-21/11-I од 13.05.2011. године Програм за израду плана и Стратегија развоја планског подручја су верификовани као **Концепт плана.**

Процес процене утицаја стратешког карактера започет је још у фази Концепта Просторног плана, стратешка процена утицаја је текла паралелно са израдом Нацрта Просторног плана, а Извештај о Стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину представља саставни део Нацрта Просторног плана. Услови заштите животне средине прописани Стратешком проценом утицаја су саставни део Локацијске дозволе.

Разраду предметног Просторног плана пратиће обавеза или одлучивање о потреби стратешке процене утицаја сваког плана посебно, а реализација пројеката на основу плана нижег реда или директно на основу Просторног плана је условљена проценом утицаја на животну средину и мерама заштите на нивоу појединачних пројеката.

1. ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОР ОДГОВАРАЈУЋИХ ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА ТОКОМ РАЗМАТРАЊА ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И НАЧИНА НА КОЈИ СУ ПЛАНСКА РЕШЕЊА УСКЛАЂЕНА СА ЗАШТИТОМ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Просторним планом нису разрађивана и предложена варијантна решења. Просторним планом је дато решење адекватно планираној намени простора. Утврђени су основни критеријуми просторног уређења и правила изградње, дефинисани су основни коридори инфраструктурних система и утврђени су критеријуми коришћења природних ресурса и мере заштите животне средине.

VIII ЗАКЉУЧЦИ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Проблематика заштите животне средине у Просторном плану општине Апатин разматрана је у оквиру планског документа, али и Извештаја о стратешкој процени утицаја имплементације Просторног плана на животну средину. Примењена методологија је описана у претходном поглављу и сагласна је са претпоставкама које су дефинисане у оквиру Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину којим се дефинише садржина Извештаја о стратешкој процени утицаја.

Циљ израде Извештаја о стратешкој процени утицаја предметног Просторног плана на животну средину је сагледавање могућих значајних негативних утицаја планских решења на квалитет животне средине и прописивање одговарајућих мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквире (границе) дефинисане законском регулативом. Да би се постављени циљ могао остварити, потребно је било сагледати постојеће стање животне средине и Планом предвиђене активности.

Стратешка процена Просторног плана општине Апатин на животну средину интегрише еколошке, социјално-економске и био-физичке сегменте животне средине, повезује, анализира и процењује активности различитих интересних сфера и усмерава План ка решењима која су, пре свега, од интереса за вредности и квалитет животне средине. Анализа и процена потенцијалних утицаја стратешког карактера превентивно делује у смислу спречавања еколошке штете у простору. На нивоу Просторног плана, процењени су потенцијални утицаји планираних намена и ефекти на животну средину, укључена је јавност и заинтересоване институције у процес одлучивања, а приликом доношења коначне одлуке биће узети у обзир добијени резултати и укључени у Извештај о Стратешкој процени утицаја Просторног плана.

На основу вредновања Нацрта Просторног плана процењује се да планиране намене и имплементација Просторног плана неће импликовати битне неповољне, еколошки неприхватљиве ефекте по природне вредности и животну средину, а који се не могу контролисати.

Предметни Извештај о стратешкој процени утицаја не може дати експлицитне одговоре на прихватљивост појединих планских решења. Таква планска решења морају се разрађивати и детаљно оцењивати приликом израде пројектне документације и студија оправданости. Већи ниво детаљности, којим ће се анализирати појединачни објекти и њихови утицаји на животну средину, разматраће стратешке процене утицаја на нижим хијерархијским нивоима и процене утицаја појединачних објеката на животну средину.

ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Оцена Извештаја о стратешкој процени врши се на основу критеријума садржаних у Прилогу II Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

На основу оцене Извештаја, орган надлежан за послове заштите животне средине даје сагласност на Извештај о стратешкој процени, у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Извештај о стратешкој процени саставни је део документационе основе плана, сходно члану 24. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

ГРАФИЧКИ ПРИЛОГ